

Täysistunto

Tiistai 9.2.2016 klo 14.01—19.29

Täysistunto alkoi klo 14.01. Täysistunto päättyi klo 19.29.

Puhetta johtivat puhemies Maria Lohela (14.01—17.00 ja 18.07—19.29) ja ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen (17.00—18.07).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Pääministerin ilmoitus hallituksen politiikasta vuonna 2016 ja keskeisimmistä eduskunnalle annettavista esityksistä

Pääministerin ilmoitus PI 1/2016 vp

Keskustelu

Puhemies Maria Lohela: Päiväjärjestyksen 2. asiana on pääministerin ilmoitus hallituksen politiikasta vuonna 2016 ja keskeisimmistä eduskunnalle annettavista esityksistä. Pääministerin ilmoituksen johdosta käydään valtiopäivien avauskeskustelu. Pääministerin esittelypuheenvuoron jälkeen käydään yksi ryhmäpuheenvuorokierros enintään 5 minuutin puheenvuoroin. Tämän jälkeen eduskunnan työjärjestyksen 24 §:n mukaisesti myönnän harkitsemassani järjestyksessä enintään 2 minuutin mittaisia vastauspuheenvuoroja, jotka varataan sieltä paikalta.

Keskustelun aloittaa pääministeri Sipilä, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.02 **Pääministeri Juha Sipilä** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hyvät kansanedustajat! Me kaikki olemme varmaan kuulleet jutun sammakosta, joka laitetaan kuumenevaan veteen. Sammakko ei kuumenevassa vedessä huomaa veden muuttumista kiehuvaaksi, ennen kuin se on liian myöhäistä. Mutta jos sammakko heitetään kiehuvaan veteen, se hyppää sieltä välittömästi pois. Tämä kuvaa aika hyvin myöskin Suomen tilannetta. Olemme äärimmäisen hyviä äkillisessä kriisissä, mutta tällaisessa hiljaisessa näivettymisen tilanteessa emme ole hyviä.

Suomi on useissa mittareissa, kansainvälisissäkin vertailuissa, vielä kärkipäässä. Samanaikaisesti hyvinvointiyhteiskuntamme rahoituspohja on kuitenkin rapautumassa. Tar-

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

vitsemme merkittävän suoritustason noston kaikilla yhteiskunnan sektoreilla, jotta kykenisimme jatkossakin rahoittamaan nykyisenkaltaisia palveluja ikääntyvässä yhteiskunnassa. Siihen me suomalaiset kyllä pystymme, kun yhteinen tahtotila löytyy.

Hallituksen suunnitelma tilanteen korjaamiseksi on julkisen talouden tasapainottaminen, isojen rakenteellisten uudistusten tekeminen ja edellytysten luominen talouskasvulle ja työllisyyden parantamiselle. Emme pääse helpolla, mutta emme myöskään päästä itseämme helpolla. Nykytilanne ei mielestäni anna oikeaa kuvaa meistä suomalaisista. Pystymme kyllä parempaan.

Hallituksen tavoitteena on parantaa työllisyyttä 110 000 henkilöllä tämän vaalikauden aikana. Velaksi eläminen loppuu vuonna 2021. Työttömän työllistymisen pitää olla päätösten ajurina. Jotta näihin tavoitteisiin päästään, talouden kasvuedellytyksiä pitää vahvistaa monella rintamalla.

Yrittäjyyden edellytyksiä parannetaan esimerkiksi seuraavasti: Kasvuyritysten rahoitusasemaa parannetaan esimerkiksi Finnveran ja Tesin rahoitusasemaa vahvistamalla. Lupa- ja valitusprosesseja nopeutetaan. Pk-yritysten ilmoitus- ja tiedotusvelvollisuuksia kevennetään. Kilpailua lisätään. Team Finland -konseptissa on otettu käyttöön yhden luukun palvelu, ja ulkomaanverkostoa on vahvistettu tämän vuoden alusta lähtien. Tulolähteen tappiot vähennetään osakeyhtiössä muiden tulolähteiden tulosta vuoden 2017 alusta. Muille yritysmuodoille kuin osakeyhtiöille tulee 5 prosentin yrittäjävähennys vuoden 2017 alusta. Ensi vuonna mahdollistuu pienten yritysten maksuperusteisen arvonlisäveron tilitys.

Työllistämisen kynnystä madalletaan lakipaketilla, jossa pidennetään koeaikaa, kevennetään takaisinottovelvollisuutta sekä väljennetään määräaikaissuukausien ehtoja. Paketti tulee eduskuntaan keväällä ja voimaan ensi kesänä.

Paikallisessa sopimisessa on otettava merkittävä askel. Samalla henkilöstön asemaa on vahvistettava yrityksen päätöksenteossa. Työryhmän on määrä saada työnsä valmiiksi maaliskuun puoliväliin mennessä.

Suomi tarvitse myös merkittävän loikan kustannuskilpailukyvyssä. Siihen työmarkkinajärjestöt yrittävät parhaillaan löytää sopua. Pallo on nyt heillä.

Kotimaiset ja ulkomaiset asiantuntija-arviot ovat antaneet tukensa hallituksen sopeutus toimien mitoitukselle ja ajoitukselle. Olemme täysin sitoutuneet kevään kehysriihessä pitämään kiinni hallitusohjelmassa sovitusta 4 miljardin sopeutuksesta vuoden 2019 tasossa.

Tämä hallitus ei kiristä kokonaisveroastetta. Pieni- ja keskituloisten verotus keveni jo tämän vuoden alussa. (Eero Heinäluoma: Ei eläkeläisten!)

Talouteen voidaan saada dynamiikkaa myös valtion omistajapolitiikalla. Valtion omistajapolitiikan ensisijainen tavoite on kasvun ja työllisyyden sekä kotimaisen omistajuuden edistäminen. Valtion omistajuuden pitää olla perusteltavissa strategisella intressillä, yhteiskunnallisella erityistehtävällä, elinkeinorakenteen uudistumisella tai sinivalikoisen omistajuuden puolustamisella. Omistajuus tuo myös säännöllistä tuloa valtion budjettiin. Dynamiikan luominen tarkoittaa käytännössä sitä, että valtion omistajuus on tästä eteenpäin jatkuvan uudistamisen eikä enää pelkän säilyttämisen väline. Hallitus tuo kevään aikana eduskuntaan uudistetun valtioneuvoston periaatepäätöksen omistajapolitiikasta.

Arvoisa puhemies! Tämän hallituksen tehtävänä on viedä monta massiivista uudistusta ja reformia maaliin. Askelmerkit ja päämäärät ovat kirkkaita, uudistuksilla on tiukat aikataulut.

Eläkeuudistus valmistui syksyllä. Se tulee voimaan ensi vuoden alusta.

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

Sote- ja maakuntauudistukset ja palveluiden valinnanvapaus etenevät hallitusohjelmamme ja hallituksessa tehtyjen linjausten mukaisesti. Eduskuntaan päälait sotesta, maakuntauudistuksesta ja rahoituksesta tulevat lausuntokierrosten jälkeen syksyllä 2016, ja voidaan ne tulevat 1.1.2019.

Landskapet Åland har en särställning och därför för vi separata förhandlingar om dessa reformer med landskapet.

Kolmanneksi kuntien tehtävien karsinta etenee. Kaikki eduskuntapuolueet ovat siihen matkan varrella sitoutuneet. Tehtävien karsinnassa tavoitellaan miljardin vaikutusta kestävyysvajeeseen vuoden 2029 tasossa.

Arvoisa puhemies! Kärkihankkeet etenevät. Digitalisaatiota edistetään ja byrokratiaa puretaan. Poistamme suomalaisten arkea haittaavaa turhaa normistoa. Kauppojen aukioloajat vapautettiin vuodenvaihteessa. Puramme rakennusmääräyksiä, jotka estävät puun käyttöä. Maatalouden tukijärjestelmien hallinnollista taakkaa kevennetään.

Lasten ja perheiden sekä omais- ja perhehoitajien palveluita muovataan uuteen asentoon, hallinnon rajat ylittäviksi ja paremmin kohdentuviksi. Hajallaan maassamme jo olevia hyviä käytäntöjä kootaan yhteen, levitetään ja juurrutetaan. Lasten ja perhepalveluiden osalta painopisteen siirto kalliista korjaavista palveluista laadukkaisiin, ennalta ehkäiseviin palveluihin on kauan odotettu uudistus.

Arvoisa puhemies! Kuntien talouden paikkaamiseksi varhaiskasvatuksen maksukattoa nostetaan jo aiemmin tehtyjen päätösten mukaisesti. Pidämme huolen siitä, että heikoimmassa asemassa olevat perheet ovat edelleenkin oikeutettuja maksuttomaan varhaiskasvatukseen.

Sitten kokeiluista: Täsmennämme keväällä perustulokokeilun sisällön ja tuomme esityksen alueellisista kielikokeiluista perusopetuksessa. Ammatillisen koulutuksen reformissa koko ammatillinen koulutus, rahoitus ja tutkintojärjestelmä uudistetaan. Opiskelijoiden yksilöllistä oppimista lisätään ja byrokratiaa puretaan. Työpaikoilla tapahtuvaa oppimista lisätään. Reformia koskevat hallituksen esitykset valmistellaan tämän vuoden aikana ja annetaan eduskunnan käsiteltäviksi alkuvuodesta 2017.

Regeringen slutför de stora reformerna och balanserar upp den offentliga ekonomin. Vi skapar bättre möjligheter till ekonomisk tillväxt och ökad sysselsättning.

Arvoisa puhemies! Maahanmuuttokeskustelu kiertyy meillä helposti oman itsemme ympärille. Emme saa unohtaa juurisyitä. Merkittävä osa Suomesta turvapaikkaa hakevista ihmisistä on lähtenyt pakoon olosuhteita, joita emme voi edes kuvitella. He ovat lähteneet liikkeelle vuosia kestäneiden konfliktien ja jatkuvan turvattomuuden keskeltä. Tällaisille ihmisille kotoa lähteminen on ollut valinta siitä, eläkö vai kuolla. Tällaisia ihmisiä meidän on inhimillinen velvollisuus auttaa.

Pakolaiskriisin hallitsemiseksi tarvitsemme tehokkaita toimia kotimaassa ja Euroopan unionissa. Turvapaikkaprosesseja on nopeutettava ja palautuspäätökset pantava toimeen viivyttelämättä. Ihmisten, jotka saavat turvapaikan, on voitava tulla osaksi yhteiskuntaamme. Meidän arvoihimme kuuluu työnteko. Koulutus on tässäkin asiassa avainasemassa. Lyhennämme maahanmuuttajien liian pitkiä polkuja työelämään.

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

EU-tasolla edellytyksenä on, että yhteisten ulkorajojen valvonta toimii, järjestelykeskukset Kreikassa ja Italiassa ovat käytössä, jäsenmaille taakkaa jaetaan tasaisemmin ja palautukset laitetaan toimeen heidän osaltaan, jotka eivät ole oikeutettuja turvapaikkaan. Aikaa ei ole hukattavaksi.

Arvoisa puhemies! Osallistuin viime viikolla Lontoossa konferenssiin, jossa kerättiin yhteen kansainvälisen yhteisön voimavaroja Syyrian ja sen naapurimaiden auttamiseksi. Suomi on mukana tukemassa näiden yhteiskuntien jaksamista ja vahventamista — esimerkiksi lasten koulutusta ja naisten asemaa tukemalla. Kehitysyhteistyövarojamme on tämänhetkisen taloustilanteen vuoksi valitettavasti pitänyt leikata, mutta sitäkin tärkeämpää on se, että suuntaamme varojamme sinne, missä niitä todella tarvitaan. Tämä on myös yksi uuden kehityspoliittisen selontekomme pääviesteistä.

Todellinen muutos esimerkiksi Syyriassa voidaan saada aikaan vasta, kun maata repivä konflikti saadaan loppumaan. Suurena haasteena tässä on se, että toisiaan vastaan eivät taistele vain hallitus ja monet oppositioryhmät vaan siihen sekoittuvat myös monien maiden intressit. Yksi sodan osapuolista on terroristijärjestö Isil. Tämä raakalaismainen järjestö kuvaa hyvin sitä vaikeuskerrointa, jonka kanssa joudumme nykypäivän maailmassa elämään. Järjestö uhmaa niin kansainvälisen järjestelmän kuin myös inhimillisen elämän kunnioituksen logiikkaa. Emme totisesti elä enää lintukodossa. Meidän on oltava entistä paremmin hereillä ja tehtävä entistäkin aktiivisempaa ulkopoliitiikkaa.

Meidän on muistettava, ketkä ovat läheisimmät ystävämme: Pohjoismaat ja pohjoismainen yhteistyö. Olemme tänä vuonna Pohjoismaiden ministerineuvoston puheenjohtajamaa. Johdamme tätä yhteistyötä vuosikymmenten aikana rakentuneeseen vahvaan perustaan nojautuen ja ajankohtaisiin haasteisiin aktiivisesti vastaten. Hallitus pitää myös kahdenvälisten Venäjä-suhteiden hoitoa erittäin tärkeänä. Samalla tiedämme, että olemme vahvasti EU:n yhteisen ulkopoliitiikan takana — mukaan lukien sen pakotepäätökset.

Arvoisa puhemies! Eduskunta tulee saamaan lukuisia selontekoja liittyen sisäiseen ja ulkoiseen turvallisuuteen. Toivon, että näihin paneudutaan tarkasti tässä maailmanpoliittisessa tilanteessa. Valtioneuvosto hyväksyi viime torstaina kehityspoliittisen selonteon. Sisäisen turvallisuuden selonteko annetaan eduskunnalle maaliskuussa ja ulko- ja turvallisuuspoliittinen selonteko touko—kesäkuussa. Puolustuselonteko annetaan eduskunnalle joko loppuvuodesta 2016 tai viimeistään alkuvuodesta 2017.

Arvoisa puhemies! Tuomme helmikuussa suuren valiokunnan käsittelyyn Suomen EU-strategian. Suomen EU-politiikan suunnittelua kehitetään korvaamalla kerran vaalikaudessa laadittava selonteko vuotuisella EU-vaikuttamisstrategialla. Pakolaiskriisin lisäksi unionissa ajankohtaisia asioita ovat Britannian suhde Euroopan unioniin, talous- ja rahaliiton kehittäminen sekä sääntelyn keventäminen. Suomen tavoitteena on saada mahdollisimman nopeasti neuvotteluratkaisu Ison-Britannian ja EU:n suhteeseen. Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja Tusk on tehnyt tasapainoisen ratkaisuehdotuksen, ja uskon, että siitä on löydettävissä kaikille jäsenmaille sopiva neuvottelutulos.

Suomi on talous- ja rahaliiton jäsenenä sitoutunut edistämään euroalueen vakautta. Talous- ja rahaliiton kehittämisessä painotamme lyhyen tähtäimen konkreettisia toimia. Toimivampi julkisen talouden ohjausjärjestelmä, sijoittajavastuuseen perustuvan pankkiunionin loppuunsaattaminen ja pääomamarkkinaunionin luominen tukevat kasvua, työllisyyttä ja kilpailukykyä. (Eero Heinäluoma: Kuulostaa hyvältä!)

Arvoisa puhemies! Suomen uudistaminen on jäänyt pitkäksi aikaa tekemättä. Hallituksen toimintakykyä mitataan joka päivä hallitusohjelman ja uudistusten määrätietoisella lä-

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

piviemisellä — rohkeudella jatkaa. Aikaa ei enää kannata tuhlaa uudistusten jarruttamiseen vaan siihen, miten ne tehdään. Tähän tarvitaan meidän kaikkien panos.

Puhemies Maria Lohela: Seuraavaksi ryhmäpuheenvuorokierros, ja sen aloittaa keskustan eduskuntaryhmän edustaja Vanhanen, 5 minuuttia, olkaa hyvä.

14.18 Matti Vanhanen kesk (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oli äsken hyvä puhe. Se kuvasi hyvin haastettamme, mutta myös sitä otetta, jolla hallitus lähestyy meidän ongelmiamme. Olemme monelta osin samassa tilanteessa kuin viime keväänä, jolloinka hallitus työskentelynsä aloitti, ja voidaan kysyä, onko jokin muuttunut sen jälkeen. On samat isot uudistamisen pääperiaatteet: tarvitaan parempaa kilpailukykyä työllisyyden parantamiseksi, tarvitaan julkisen talouden parempaa hallintaa ja tarvitaan yhteiskunnan monipuolista uudistamista. Nämä kaikki samat otsikot ovat edelleen olemassa.

Kilpailukyvyn kohdalla ensinnäkin viime syksynä käytiin paljon hyvää keskustelua eduskunnassa myös tästä kotimarkkinakysynnän merkityksestä, mutta sen rinnalla on kuitenkin koko ajan pidettävä mielessä se, että vientivetoisella taloudella ei ole kuitenkaan mahdollisuutta eikä kykyä nostaa itseään hiuksista ylös, vaan tarvitaan aidosti kilpailukyvyn parantamista, ja tässä ne neuvottelut, joita nyt järjestöjen kesken käydään, ovat äärimmäisen tärkeitä. Keskustan eduskuntaryhmä panee myönteisesti merkille sen, voisi sanoa, rakentavan otteen, joka myös palkansaajajärjestöillä tämän vuoden puolella on myös julkisissa esiintymisissä ollut. Viime syksynä tämä poliittinen siipi työväenliikkeestä oli aika paljon aggressiivinen sanonnoissaan, mutta minä uskon, että tässä suhteessa myös maltillisuus asioiden vakavuuden edessä on nyt yhteistä kaikille.

Julkisen talouden osalta sekä OECD että meidän oma arviointineuvostomme antoivat sen pääkuvan, että hallituksen perusviritys on oikein asetettu, mittakaava säästöissä on kohdallaan ja päätoimet ovat kohdallaan, ja tällä tiellä vain pitää uskottavalla tavalla jatkaa. Meidän pitää uskottavuus lunastaa, vaikka pidämme samalla herkkää korvaa kaikille niille huolille, joita kansalaisten keskuudessa on, kun julkista taloutta joudutaan myös säästämällä ja leikkaamalla oikaisemaan.

Uudistusten kohdalla tietysti sosiaali- ja terveystoimen valtava uudistus on ylivoimaisesti tärkein. Siinä on merkittävä määrä jo konkreettisia päätöksiä ja askeleita otettu, mutta se on tämän aikamme yksi suurimmista sisäisistä uudistuksista. Sen rinnalla — voisi sanoa, että tuli vähän hengästynyt olo, kun kuunteli pääministerin listaa siitä, mitä kaikkea muuta on tehtävä — on purettava byrokratiaa, on uudistettava rakenteita, on helpotettava työllistämistä ja niin edelleen. Vähitellen myös tuloksia alkaa näkymään.

Yksi merkittävä asia on se, että tämä ymmärrys siitä, mitä digitalisaatio voi parhaimmillaan meille tuoda, on mennyt tietyllä tapaa syvästi läpi tämän yhteiskunnan ja hallinnon rakenteen, ja uskon, että eduskunta on valmis luomaan kaikki ne lainsäädännölliset edellytykset, joita tämän edistäminen vaatii. Samoin uusiutuvan energian kohdalla on otettu selviä edistysaskeleita infraratkaisuilla. Ratkaisuilla on merkittävää, myös elvyttävää, vaikutusta.

Mutta onko jokin muuttunut viime keväästä? Täytyy sanoa, että kyllä on muuttunut, tämä tilanne on ehkä entistäkin haastavampi ja vaikeampi. Turvallisuusympäristömme lähimmässä ympäristössämme — voidaan sanoa, että maailma ympärillämme rakoilee. Sillä on oma heijastuksensa myös taloudelliseen toimintaympäristöömme. Ei ole näköpiirissä, että saisimme ulkoista taloudellista vetoapua, vaan kyllä meidän on itse toimittava ja saa-

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

tava tuloksia aikaan. Ja kaikkien tuntema turvapaikanhakijakysymykseen liittyvä vaikeus on olemassa, myös kustannusmielessä, ja näihin kustannuksiin varmasti eduskuntakin joutuu palaamaan. Koko tähän ulkoisen ympäristönkin muutokseen pätee se hyvä neuvo, että oma pesä on saatava kuntoon. Sisäisesti ja taloudellisesti omillaan seisova maa kestää myös ulkoisia paineita.

Arvoisa puhemies! Myös meidän eduskunnassa pitää asettaa se tavoite, jonka hallitus on selvästi itselleen asettanut, että tänä keväänä pitää saada ratkaisevia askelia tässä uudistamisessa. Tässä suhteessa kyseessä on ratkaisujen kevät. — Kiitos.

14.23 Sampo Terho ps (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käsillä on monessa mielessä ratkaisun vuosi. Jos Suomi ei nyt pysty uudistumaan, hyvinvointiyhteiskuntamme on kokonaisuutena uhattuna — siis sekä hyvinvointi että yhteiskunta sellaisena kuin me sen nyt tunnemme. Käsillä on monessa mielessä myös vaikea vuosi, varmaankin vaikein sitten sotien jälkeisten vuosien. Ratkaistavana on useita päällekkäisiä kriisejä, ja pitkällinen taantuma heijastuu jo syntyvyyden laskemisena, mikä kertoo myös tulevaisuudenuskon puutteesta.

Toivoo emme silti saa menettää emmekä menetä. Tämän on oltava ennen kaikkea toiminnan vuosi. Suomi on jo kauan sitten tehnyt ne päätökset, jotka ovat johtaneet meidät nykyisiin vaikeuksiin — sen enempiä talouskriisi kuin turvapaikkakriisi ei syntynyt sattumalta. Me olemme itse poliittisilla päätöksillä avanneet aikanaan taloutemme ja avanneet rajamme. Molemmat päätökset liittyvät erityisesti EU-jäsenyyteemme, joka on jo kirjattu perustuslakiinkin. Nyt on välttämätöntä tehdä ne kansalliset korjausliikkeet, joilla selviämme näiden aiempien päätösten luomista olosuhteista. Otan lyhyesti esiin keskeiset ratkaisutavat asiat ja ratkaisumallit:

Turvapaikkakriisin hoidossa on annettava apu kohdennettava nykyistä viisaammin. Kiistaton totuus on, että nykyistä järjestelmää pyritään laajamittaisesti käyttämään siirtolaisuuden välineenä samalla kun miljoonat kaikkein heikoimmassa asemassa olevat pakolaiset kriisialueiden lähialueilla kärsivät. Tasavallan presidentti piti viime viikolla aiheesta rohkean, järkevän, suorastaan historiallisen puheen, jonka hallitus voi ottaa toimiensa ohjenuoraksi.

Talouskriisin ratkaisemiseksi Suomeen on saatava enemmän verotuloa tuottavaa työtä, siis yksityissektorin työpaikkoja. Tähän tarvitaan kilpailukykyä ja vientiä. Sen enempiä leikkaukset kuin velkaelvytys ei ole pysyvä ratkaisu talousongelmiimme vaan ainoastaan rakenteellinen uudistuminen.

Sote-uudistuksen on synnyttävä sovitusta tavoitteista ja periaatteista tinkimättä. Edellytämme, että sote-uudistuksen myötä syntyy järjestelmä, joka on taloudellisesti kestäväällä pohjalla ja joka turvaa kansalaisten tarvitsemat palvelut.

Ulkosuhteissa meidän on niin vaalittava tarkkaan Venäjä-suhteitamme kuin osallistuttava aktiivisesti EU:n sisäisten ja ulkoisten kriisien ratkaisemiseen. EU:n kehittämisen suhteen ainoa kestävä tie on jäsenmaiden itsenäisyyden kunnioittaminen ja niiden taloudellisesta omavastuusta kiinni pitäminen.

Arvoisa puhemies! Nyt on aika, jolloin monien etu on laitettava harvojen edun edelle. Jos Suomi uudistumisen ja yhteisen edun ajamisen sijaan sortuu ryhmäedunvalvontaan ja puoluepolitiikointiin, ovat päivämme hyvinvointiyhteiskuntana luetut. Tämä on ratkaisun hetki — mitään muuta, parempaa hetkeä, jota voisimme odotella, ei tule. Ja tämän on oltava se ratkaisujen eduskunta, sillä mitään muuta joukkoa, jolle vastuun voisimme säilyttää,

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

ei ole. Hallituksen on tehtävä oikeita ja rohkeita päätöksiä, opposition esitettävä rakentavaa kritiikkiä ja uskottavia vaihtoehtoja. Puoluepolitiikoinnille ei hädän hetkellä saa olla sijaa sen enempää hallituksessa kuin oppositiossa.

Hallituksen ja eduskunnan ohessa Suomessa merkittävää valtaa käyttävät myös työmarkkinaosapuolet, niin kutsuttu sopimusyhteiskunta. Työmarkkinaosapuolet ovat sopimusjärjestöjä, niiden tehtävä on sopia. Vetoan siksi jälleen kerran, vetoan kaikin voimin: sopikaa. Jos sopimusyhteiskunta ei kykene toimimaan tänä vaikeana aikana, se on isänmaalle merkittävä takaisku. Jos sopimusorganisaatiot eivät kykene sopimaan, se on myös niille itselleen merkittävä arvovallan lasku. Kaikkien vallankäyttäjien on nyt osattava miettiä ryhmän edun ohessa kokonaisuuden etua. (Markus Mustajärvi: Sano se EK:lle!)

Arvoisa puhemies! Eläminen velaksi on elämistä valheessa. Velkaa ottaessa voi kyllä teeskennellä, ettei mikään ole vialla ja että elämäntapamme on mukamas kestävä, mutta valheessa elävälle tuho on jo nurkan takana. Meidän on hylättävä valhe kerta kaikkiaan. Suomi on matkalla konkurssiin. Meidän elämäntapamme on tulossa päätökseensä, ellemme me uudistu. Totuus tavoittaa meidät lopulta väistämättä, kuten eurokriisimaissa on jo käynyt. Meillä on vielä tilaisuus uudistua muuten kuin romahduksen kautta. Se tilaisuus on nyt.

14.28 Arto Satonen kok (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Julkisen talouden vakauttaminen ja säästöjen toteutuminen sovitussa mittaluokassa ratkaisevat Suomen taloudenpidon ulkoisen uskottavuuden. Velanhoidokustannukset on pidettävä hallinnassa. Kokoomuksen eduskuntaryhmä pitää välttämättömänä, että julkiset menot saatetaan sellaiselle tasolle, jolla ne pystytään kestävästi rahoittamaan.

Yksi opposition kritiikin kärjistä on ollut, että julkistalouden tasapainotuksessa tulopuoli olisi jätetty huomioimatta, ikään kuin kaikki työkalut eivät olisi käytössä. Tämä ei pidä alkuunkaan paikkaansa. Totta on, että veroasteen nousun me haluamme estää. Mikään kansakunta ei ole vaurastunut itseään verottamalla, ei varsinkaan sellainen, jolla on jo ennestään raskas verotus ja kireä progressio. Suomalaisen työn kannattavuus ja kilpailukyky on avainkysymys. Ero hallituksen ja vasemmisto-opposition välillä on, että hallitus haluaa työlinjalla ja rakenneuudistuksilla luoda uutta kasvua ja veropohjaa. Hallituksen linja on selvä valinta työn ja kasvun puolesta, ja tämän linjan takana voimme ylpeinä seistä. (Jukka Gustafsson: Mikä työlinja? Mikä se työlinja on?)

Arvoisa puhemies! Opetusministeri Grahn-Laasosen johdolla on viety läpi hallituspuolueiden yhdessä sopimat koulutussäästöt. Myös kauppa- ja kehitysministeri Toivakka on haasteellisessa tilanteessa hoitanut velvollisuutensa sovittujen kehitysapuleikkausten kanssa. Ikävätkin työt on hoidettava, kun ne on vastuulle annettu. Myönnettävä kuitenkin on, että sivistyspuolue kokoomukselle erityisesti koulutuksesta leikkaaminen on ollut raskas kuorma kannettavaksi. (Välihuutoja vasemmalta) Täällä ei kuitenkaan olla keräämässä poliittisia pisteitä vaan toteuttamassa valtavaa urakkaa: korjaamassa rapakuntoon pääsyttä Suomen taloutta ja pelastamassa hyvinvointiamme. (Pia Viitanen: Tekemällä täysin lyhytnäköisiä leikkauksia!)

Säästöjä arvosteleviin puheisiin toivoisin hieman suhteellisuudentajua. Esimerkiksi korkeakoulutuksen ja tutkimuksen määrärahat ovat tänä vuonna noin 3,2 miljardia euroa ja kauden lopussa 3,1 miljardia euroa. Reilun 3 prosentin alenema on ikävä, mutta vielä kaukana romahduksesta. (Jukka Gustafsson: Lähes 4 000 irtisanomista!) Kun talouden elpyes-

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

sä vastaisuudessa tehdään priorisointeja, kokoomus edellyttää, että tutkimukseen ja koulutukseen panostetaan lisää. Näin on myös valtiovarainministeri Stubb linjannut, ja sitä tervehdimme ilolla.

Arvoisa puhemies! Sote-uudistukselle on jyvitetty 3 miljardin osuus julkisen talouden kestävyysvajeen kuromisen tavoitteesta. Valmistelut etenevät koko rintamalla. Kokoomuksen eduskuntaryhmä on sitoutunut siihen kokonaisuuteen, joka viime marraskuussa sovittiin. Valinnanvapaus, muu sote-kokonaisuus ja maakuntaitsehallinto kuuluvat samaan pakettiin, jonka on edettävä samatahtisesti. Alueille annettavista tehtävistä saadaan ministeri Lauri Tarastin hyvien esitysten pohjalta laadittua järkevä kokonaisuus, joka on myös toteutettavissa.

Turvapaikanhakijatilanne jatkuu haasteellisena. On jatkettava ponnisteluja, jotta EU:n ulkorajavalvonta saataisiin kuntoon ja sopimukset taas toimimaan käytännössä. Allekirjoittamme täysin tasavallan presidentin linjauksen: "Parasta on tunnustaa tosiasiat, ja parasta, että tunnustuksen antaa EU ja ryhtyy yhteisen rajavalvonnan, muuttoliikkeen hidastuttamisen ja nopeutettujen käännöstyöstiösten tielle ja sitä kautta raivaa turvan tilaa pahimmassa hädässä oleville."

Arvoisa puhemies! Paikallisen sopimisen kunnianhimoinen vahvistaminen ja hallitusohjelman muut työllistämisen kynnystä alentavat uudistukset ovat välttämättömiä. Ilman niitä ei ole edellytyksiä päästä positiiviseen kasvun kierteseen eikä saavuttaa 72 prosentin työllisyysastetta. Hallituksella on vastuu siitä, että hallitusohjelmaa toteutetaan.

Yhteiskuntasopimusta on pääministeri Sipilän aloitteen pohjalta yritetty viime keväästä saakka useita kertoja. Hallitus on nyt toistaiseksi jäädyttänyt kilpailukykykypaketin valmistelun neuvotteluhajujen edistämiseksi. Työmarkkinaosapuolilta toivotaan ja odotetaan nyt sellaisia ratkaisuja, joilla Suomen kilpailukyky saadaan aidosti kohenemaan. Kokoomuksen eduskuntaryhmä vetoaa yhteistyön puolesta, jotta osapuolet asettaisivat etusijalle kansakunnan yhteisen edun ja kykenisivät sopuun. (Eero Heinäluoma: Onko kaikki mukana?)

Arvoisa puhemies! Kuten tasavallan presidentti valtiopäivien avajaispuheessaan totesi: "Meillä on nyt menossa nuorten yrittäjien tuoma annos uutta, antakaa sen, hyvät neuvottelijat, tuulahtaa kammareihinne. Yllättäkää meidät!"

14.33 Antti Rinne sd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Suomalaisen turvallisuudentunne on tutkimusten mukaan heikentynyt. Hallituksen leikkausten lisäksi turvattomuutta lisäävät työttömyys ja työttömyyden uhka. Vuosi 2015 muistetaan hallituskriisistä ja työmarkkinakriisistä. Vuoden 2016 on syystä tultava ratkaisujen ja yhteistyön vuodeksi. Vaikeina aikoina suomalaisten on voitava luottaa siihen, että päättäjät kykenevät yhteistyöhön.

Arvoisa puhemies! Hyvä talous- ja työllisyyspolitiikka ovat parhaita keinoja huolehtia kansalaisten turvallisuudentunteesta. Tämän hallitus on unohtanut, sillä se ei esitä vaikuttavia toimia kuluvalle vuodelle millään tavoin, päinvastoin. Harjoitettu leikkauspolitiikka heikentää kasvua ja vaikeuttaa ihmisten arkea. Vaarana on, että turvattomuuden tunne kasvaa myös vuonna 2016. Tähän on tultava muutos.

Hallitus on väläyttänyt lisäleikkauksia, mikäli taloustilanne ei käänny parempaan. Leikkauskierteen välttämiseksi hallituksen pitäisi vahvistaa talouskasvua ja lisätä työllisyyttä tässä ja nyt. (Ben Zyskiewicz: Sitähän me tehdään!) Hallitus on peruuttanut joitakin epäoikeudenmukaisia päätöksiään, kuten eläkeläisten asumistukileikkaukset. Suosittelen sitä,

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

että hallitus peruu myös kasvua vaarantavat koulutusleikkaukset ja lapsiperheiden asemaa kurjistavat päivähoito- ja asiakasmaksujen korotukset. Meillä ei ole varaa leikata tulevaisuudesta eikä kasvattaa suomalaisen yhteiskunnan eriarvoisuutta. (Timo Heinonen: Velkaantua on varaa!) — SDP:n vaihtoehdossa velkaannutaan vähemmän kuin hallituksen vaihtoehdossa. (Hälinää)

SDP:n vaihtoehdossa on mittava työllisyyden, yrittäjyyden ja viennin kasvupaketti. Sen avulla saataisiin nopeasti vähintään 35 000 uutta työpaikkaa. SDP:n paketti parantaa viennin kilpailukykyä ja työllisyyttä ostovoimaa vaarantamatta. (Olavi Ala-Nissilä: Vienti vetämään!) Rinteen työllisyysmalliin hallitus on jo ilmoittanut tarttuvansa, hyvä näin. Myös muut SDP:n vaihtoehdon toimenpiteet ovat hallituksen hyödynnettävissä — siitä vaan.

Työmarkkinat ovat tärkeä osa talouskasvun ja työllisyyden parantamista. Suomi tarvitsee pitkäaikaista ja maltillista palkkaratkaisua, joka luo tulevaisuudennäkymiä yrittäjille ja palkansaajille. Ratkaisun edellytykset paranivat, kun hallitus jäädytti pakkolakien valmistelun — siitä kiitos. Paikallinen sopiminen tarvitsee tuekseen luottamusta. Siksi siitä sopimisen tulee tapahtua sopimusteitse, ei millään uudella pakkolailla. Ratkaisuja on löydettävissä työehtosopimusten sisältä.

Arvoisa puhemies! On hyvä huomata, että työministeri Jari Lindström on tässä asiassa tullut SDP:n linjoille. Toivottavasti tämä linjaus on pian koko hallituksen hyväksymä. Pakko — yhteistyön ja sopimisen sijaan — on työmarkkina-asioissa huono lähtökohta.

Arvoisa puhemies! Omistajaohjauksella on merkitystä, kuten keskustelu sähkön siirtohinnan korotuksista osoittaa. Maltti on valttia, eikä yksityistämiseen tai omaisuuden myyntiin tule ryhtyä kevyesti ilman riittävää vaikutusarviointia — tämä varoituksena hallitukselle, joka nyt pohtii omistajapolitiikkaansa. Yhtenä tärkeänä ohjaavana tekijänä on oltava omistajamuutoksen vaikutukset kansalaisiin.

Valtion omistajapolitiikan kärjeksi onkin syytä hahmotella tavoitteet, joilla aktiivinen, yrittäjähenkinen valtio vahvistaa erityisesti pk-yritysten kasvun ja kansainvälistymisen edellytyksiä. (Eduskunnasta: Miksi vasta nyt?) Caruna-esimerkki osoittaa, että valtion omaisuuden myynnin yhteydessä pitää huolehtia myös siitä, ettei veroja kierretä ulkomaiden kautta. Kansainvälisten sijoittajien heikko veronmaksuhalu on kaikkien tiedossa. Siis edellisen hallituksen puolueilla onkin peiliin katsomisen paikka siirtohinnoitteluun liittyen. Vastaavasti Sipilän hallituksella on peiliin katsomisen paikka, kun puhutaan verosuunnittelusta. Tämä on hallituksen hyvä pitää mielessä, kun se pohtii keinoja veropohjan laajentamiseksi ja yritysten veronkierron estämiseksi. SDP:n vaihtoehtobudjetissa on keinoja myös tähän.

Arvoisa puhemies! Sote-uudistus mittaa sitä, kuinka hyvin yhteistyössä onnistumme. Kyse on elintärkeistä palveluista, hyvinvointivaltion selkärangasta. Suomalaisten terveys ei saisi olla alisteinen valtapolitiikalle tai ideologiselle kysymykselle yksityistämisestä. Hallituksen ajama sote-uudistus vaikuttaa ainakin osittain näiden kahden, siis valtapolitiikan ja ideologisen yksityistämisen, yhdistelmältä. Viime vaalikaudella sote-uudistuksessa tehtiin virhe, kun se kytkettiin kuntauudistukseen. Sipilän hallitus toistaa saman virheen kytkemällä soten maakuntahallintoon. Tätä kokonaisuutta kannattaa harkita uudelleen. SDP on edelleen parlamentarisessa yhteistyössä valmis hakemaan vaalikausia kestäviä yhteisiä ratkaisuja. Lähtökohdaksi asetamme vain yhden tavoitteen: jokaisella suomalaisella on oltava oikeus yhtä laadukkaaseen hoitoon kuin kaikilla tässä salissa.

Arvoisa puhemies! Vuosi 2015 oli valitettavasti hukattu vuosi. (Puhemies koputtaa)

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

Puhemies Maria Lohela: Nyt on aika ylitetty.

Toiseen samanlaiseen vuoteen Suomella ei ole varaa. Tarvitsemme vähemmän toisen ohi puhumista ja enemmän yhteistyötä. SDP...

Puhemies Maria Lohela: Nyt on aikaraja ylitetty.

...toimii tämän tavoitteen puolesta. — Kiitos.

14.39 Ville Niinistö vihr (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Me suomalaiset päätämme itse omasta kohtalostamme. Suomen itsenäistyttyä ja kansalaissodan jälkeen tehtiin se valinta, että maatamme lähdettiin rakentamaan yhdessä. Suomelle tehtiin edistyskellinen perustuslaki, köyhiä lähdettiin nostamaan köyhyydestä, ja vain kymmenen vuotta sodan jälkeen hävinneen osapuolen edustajia pääsi hallitusvaltaan. Toisen maailmansodan ajan suomalaiset pitivät myös yhtä. Sen jälkeen maa teollistettiin yhdessä. Alkoi aika, jolloin Suomi vaurastui ja päätti liittyä pohjoismaisten hyvinvointivaltioiden joukkoon. Nämä teot eivät olleet sattumia. Ne vaativat johtajuutta, ne vaativat ihmisten koostamista yhteen. Silloiset päättäjät halusivat tehdä Suomesta parempaa jälkipolville. Me suomalaiset päätämme itse kohtalostamme. Niin me teemme myös tänä päivänä.

Arvoisa puhemies! Suomi on suurten muutosten edessä. Taloutemme ei ole noussut muun Euroopan tahtiin, ja elinkeinojen rakennemuutos on haastava. Monien ihmisten huoli tulevasta on kasvanut arjessaan: Mitä tapahtuu lastemme kouluille? Miten saan varmistettua toimeentulon perheelleni? Miten Suomesta tulee hyvä koti myös niille, jotka ovat täältä turvan saaneet? Näihin haasteisiin vastatessamme tarvitsemme kokoavaa johtajuutta. Kyllä, meillä on haasteita edessämme, mutta me pystymme ne yhdessä ratkomaan. Meidän on tehtävä on päätöksiä, joilla me nostamme ihmisiä työelämään, annamme jokaiselle lapselle hyvän oppimispolun ja koulutuksen, nostamme suomalaisen tieteen ja osaamisen maailman huipulle, autamme myös niitä, joilla on jo nyt maassamme vaikeinta pärjätä ja jotka ovat köyhiä, vaalimme ympäristön tilaa ja kansallista luontoperintöämme ja uudistamme elinkeinojamme edelläkävijöiksi.

Nyt ei ole aika pelotella ihmisiä Kreikan tiellä tai sillä, että olisimme kuin sammakkoja kiehuvaan vedessä. Nyt ei ole aika irtisanoa tuhansia ihmisiä korkeakouluistamme tai rajoittaa lastemme oikeutta varhaiskasvatukseen. Nyt ei ole aika leikata asioista, jotka ovat maamme tulevaisuuden peruskivi. Nyt ei ole aika repiä ja hajottaa — ja kutsua sitä uudistamiseksi. Meidän on luotava suomalaisille tulevaisuudenuskkoa, luottamusta siihen, että lapsillamme voivat olla asiat huomenna paremmin. Tämä on meidän päättäjien yhteinen tehtävä, ja tätä luottamusta meidän on valettava yhdessä.

Arvoisa puhemies! Vihreä eduskuntaryhmä odottaa näiltä valtiopäiviltä kykyä rakentaa parempaa huomista suomalaisille. On monia asioita, jotka tässä salissa ja koko Suomessa yhdistävät meitä suomalaisia ja eri puolueita. Me toivomme, että hallitus keskittää tarmoaan yhä enemmän niihin asioihin. Me olemme siinä valmiita yhteistyöhön.

Meidän on helpotettava ensinnäkin ihmisten pääsyä työelämään. Nykyinen sosiaaliturvamme luokittelee ihmisiä. Monet joutuvat nöyryyttävästi anomaan elantoaan, toiset jäävät väliinputoajiksi, kolmansille ei ole kannattavaa tehdä työtä kannustinloukkujen takia.

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

Suomi tarvitsee uudistuksia, jotka luovat toivoa ihmisille. Sellainen on keväällä linjattava perustulokokeilu. Perustulo voi tuoda suomalaisen sosiaaliturvan 2010-luvulle. Se poistaa epävarmuutta ja köyhyyttä, lisää ihmisten elämänhallintaa, tekee työn tekemisen aina kannattavaksi, helpottaa yrittäjyyttä ja itsensätyöllistämistä sekä lisää mielekkäällä tavalla työn määrää. Vihreät haluavat olla mukana suunnittelemassa tätä perustulokokeilua. Sen on oltava riittävän kattava ja oikeudenmukainen, ja meidän kaikkien yhteinen etu on se, että kokeilu myös onnistuu. Sen jälkeen perustulon käyttöönottamisesta voidaan tehdä päätös jo lähivuosina.

Arvoisa puhemies! Toinen suuri edistysaskel voi olla sosiaali- ja terveystalouden uudistus. Vihreät haluavat varmistaa, että sen avulla suomalaiset saavat oikean hoidon ja saavat sen myös ajoissa. Samalla historiallinen maakuntien demokratia-uudistus on tehtävä huolella.

Kolmantena haluan nostaa esille elinkeinojemme uudistamisen. Me tarvitsemme lisää yrittäjyyttä ja edelläkävijyyttä. Me tarvitsemme rohkeutta tähän maahan, ja sitä vaaditaan nyt myös hallitukselta.

Suomi tarvitsee julkisia investointeja, Raide-Jokerin ja Tampereen pikaraitiotien tapaan, jotka kasvattavat myös yksityistä kulutusta ja kasvua. (Puhemies koputtaa)

Suomi tarvitsee myös energiaremonttia, ja tänä keväänä hallitukselta tarvitaan kannustimet uusiutuvan energian vauhdittamiseksi. Vihreät ehdottavat huutokauppaa tähän yhtenä keinona. (Puhemies: Aika!)

Arvoisa puhemies! Lopuksi haluan sanoa, että me suomalaiset olemme olleet suunnan näyttäjiä maailmalle monessa asiassa — kansaneläkkeessä, peruskoulussa ja äitiyspakkausissa — ja...

Puhemies Maria Lohela: Nyt, edustaja Niinistö, aika on täynnä. — Seuraavaksi vasemiston eduskuntaryhmä, edustaja Arhinmäki.

...me voimme olla sitä jatkossakin. — Kiitos.

14.45 Paavo Arhinmäki vas (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Carunalta tuli toissa viikolla karu kirje sen asiakkaille: sähkönsiirtomaksut nousevat keskimäärin noin 30 prosenttia. Pääasiassa australialaisten ja kanadalaisien pääomasijoittajien omistama Caruna rahastaa monopolivoittoja, ja maksajina on 600 000 suomalaista sähkön tarvitсия. Ja alleviivatakseen tätä vedätystä ruiskukansinisellä kynällä Caruna kiertää Suomen veroja ja kierrättää rahansa veroparatiisiin. Carunan toinen pääomistaja, australialainen First State Investments, kehuu mainosvideossaan, että sen strategia on sijoittaa monopoleihin ja tehdä niillä voittoa. Samainen pääomasijoittaja omistaa nykyään myös Suomen viestintäverkkomonopoli Digitan. Australialaiset siis rahastavat meitä suomalaisia niin sähkönsiirrosta kuin television katselusta. On kummallista, ettei sellainen liiketoiminta, joka perustuu kansallisomaisuutemme hallintaan ja ylläpitoon ja joka on kannattavaa ulkomalaisille ostajille, ole riittävän kannattavaa suomalaisille myyjille, jotta he pitäisivät yhtiöiden ja erilaisten sähkö- ja viestintäverkkojen strategisen omistuksen kotimaisissa käsissä. Perusinfra on pidettävä kotimaisessa, mieluiten julkisessa, omistuksessa. Herää kysymys,

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

mikä on Metsähallituksen kaavaillun yhtiöittämisen jälkeen esimerkiksi metsiemme ja vesiemme kohtalo tulevaisuudessa.

Arvoisa rouva puhemies! Valtionyhtiöt ovat luoneet työtä ja vaurautta suomalaiseen yhteiskuntaan. Viimeisen kahdenkymmen vuoden aikana tätä kansallisomaisuuttamme on hävitetty kiihtyvään tahtiin. Voittajina ovat olleet ulkomaalaiset pelurit. Valtionyhtiöitä on yksityistetty alehintaan, taitamattomasti ja valtion etujen vastaisesti. Surullisin esimerkki on Fortumin kohtalo. Valtio myi 37 prosenttia Fortumin osakkeista. Niistä lähes puolet meni suunnatuilla osakemyynneillä suoraan ulkomaalaisille ostajille. Jos Fortumin osakkeita ei olisi myyty, sen osingot olisivat tulleet kokonaisuudessaan Suomen valtiolle ja valtio olisi saanut tähän päivään mennessä yli kolme kertaa enemmän tuloja Fortumista ja Neste Oilista kuin valtio sai yksityistämismyynnistä, ja koko Fortum ja koko Neste Oil olisivat sen lisäksi edelleen kansallisomaisuuttamme. Autokatsastus myytiin vuonna 2003 yksityisille 59 miljoonalla eurolla. Kolme vuotta myöhemmin yritys myytiin eteenpäin ulkomaalaisille pääomasijoittajille useilla sadoilla miljoonilla euroilla. Autonsa katsastukseen vievä näkee tämän laskussaan. Tätä tarkoitin sillä, kun sanoin, että valtio on toiminut valtionyhtiöiden yksityistämisessä taitamattomasti ja Suomen sekä suomalaisten etujen vastaisesti.

Arvoisa rouva puhemies! Historia on hyvä tuntee, jotta voi tehdä parempia päätöksiä tulevaisuudessa. Herra pääministeri, te vastaatte valtionyhtiöiden omistajaohjauksesta. Olette kertonut hallituksen tuovan ensimmäisen vuosineljänneksen — eli finanssikapitalistien kielellä kvartaalin — aikana eduskunnan käsittelyyn valtioneuvoston tiedonannon omistajaohjauksesta. Iso kysymys onkin, aikooko Sipilän hallitus myydä kansallisomaisuuttamme alehintaan.

Valtionyhtiöiden synnyttämisessä Maalaisliitto, nykyinen Suomen Keskusta, on ollut avainasemassa. Keväällä uusissa omistajapolitiikan linjauksissa ratkaistaan meidän kansallisomaisuutemme kohtalo. Nyt on asetettava keskustan puheenjohtajalle, pääministeri Sipilälle, kova kysymys: onko maallamme malttia vaurastua? (Eduskunnasta: On!) Vasemmistoliiton mielestä vanhoista virheistä on syytä ottaa opiksi. Sen, mikä kannattaa Suomessa ulkomaalaisille pääomasijoittajille, on oltava kannattavaa ja omistamisen arvoista myös meille itsellemme. Kansallisomaisuuttamme ei pidä enää yksityistää ulkomaalaisille sijoittajille — vai mitä, pääministeri Sipilä?

14.51 Carl Haglund r (ryhmäpuheenvuoro): Värderade fru talman, arvoisa rouva puhemies! År 2016 är i många avseenden helt avgörande för regeringens politik, och de facto med det samma för vårt lands framtid. Ekonomin är vårt främsta problem, och i praktiken främst sysselsättningen. Tyvärr är det ju så att regeringen Sipilä har hunnit med ganska många misslyckade försök vad det främsta flaggskeppet beträffar, det vill säga det så kallade samhällsfördraget, yhteiskuntasopimus. Nu ska vi hoppas att det här femte försöket faktiskt bär frukt, vi har inte råd att misslyckas längre. Här är det bara att önska regeringen lycka till.

Arvoisa puhemies! Samanaikaisesti, kun yhteiskuntasopimusta yritetään saada aikaiseksi, on käynnissä valtava uudistus, sote- ja aluehallintouudistus. Meidän eduskuntaryhmämme kuuluu tämän uudistuksen suurimpiin arvostelijoihin. Meidän vaihtoehtonamme olisi edelleen ollut kuntapohjainen ratkaisu. Nyt on vaarana, että potilasnäkökulma katoaa ja hallin-

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

to paisuu. Emme ole vakuuttuneita siitä, että tämä ratkaisu parantaa suomalaisten terveyttä tai hyvinvointia. Sen sijaan on aivan selvää, että saadaan lisää hallintoa. Jää nähtäväksi, mitä tästä seuraa. Pahimmassa tapauksessa sairaaloita lakkautetaan, lähipalvelut katoavat ja kustannukset karkaavat käsistä. Toivottavasti näin ei käy.

Värderade talman! Ni har hört vår riksdagsgrupp tala om flyktingfrågan många gånger tidigare och frågan kommer att fortsätta vara viktig.

Te, herra pääministeri, puhuitte tänään erittäin hyvin turvapaikkatilanteesta — kiitos sanoistanne. Toivotaan, että saataisiin myös hyviä tekoja. Meidän eduskuntaryhmämme on peräänkuuluttanut konkreettisia tekoja, joilla muun muassa saataisiin turvapaikanhakijat töihin. Olemme myös esittäneet teille konkreettisia esityksiä siitä, miten tämä voisi tapahtua, ja uskon, että olemme kaikki sitä mieltä, että tämä olisi hyvä tapa saada nämä ihmiset osaksi meidän yhteiskuntaamme. Toistaiseksi teidän tekonne ovat loistaneet poissaolollaan, ja niitä jäädään odottamaan — puhutaan sellaisista asioista kuin että meillä on ulkomaalaisen työvoiman tarveharkinta, meidän pitää saada näille ihmisille pankkitilit, pitää saada heille henkilökortti ynnä muuta, että saamme nämä konkreettiset asiat eteenpäin.

Sen valossa, mitä te, herra pääministeri, sanoitte, on myös yllättävää, että perheenyhdistämisasiat ovat hallituksen agendalla.

Det är alldeles klart att familjeåterförening är en mänsklig rättighet. Vi ställer oss mycket kritiska till de planer regeringen nu har att skärpa de här reglerna. Det är inte heller i linje med det vad ni, statsministern, just sade om det principiella kring situationen kring flyktingar. Däremot så förtjänar ni nog ett tack för det faktum att ni under veckoslutet talade för en höjd flyktingkvot. Det är en god förbättring i regeringens flyktingpolitik.

Arvoisa rouva puhemies! Tähän lopuksi pari sanaa Euroopan tilanteesta: Te, herra pääministeri, puhuitte oikein hyvin ja viisaasti Euroopan tilanteesta, ja tilanne on kieltämättä aika huolestuttava lähinnä Ison-Britannian tilanteen ja tämän turvapaikkakriisin myötä. Tänä syksynä hallituksen niin sanottu eurooppapoliittinen linja on ainakin näin sivusta seuraajan näkökulmasta ollut hieman hakusessa, on eri asioissa ollut vähän ailahtelevia lausuntoja eri ministereiltä, ja ainakin minulle on jäänyt täysin auki, mikä se teidän iso visionne tai linjanne on. On myös selvää, että nämä tulevat kuukaudet tulevat vaatimaan linjakasta toimintaa, jotta voidaan varmistaa, että Suomi on aktiivinen toimija Eurooppa-kentällä sen sijaan, että vain seurataan sivusta, kun muut tekevät, ja sitten valitetaan täällä Suomen päässä. Hyvä esimerkki, tai itse asiassa huono esimerkki, on Puolan tilanne, missä Puolan kehitys on harvinaisen huolestuttava: lehdistönvapaus on uhattuna, puututaan oikeuslaitokseen ja niin edelleen. Esimerkiksi tässä asiassa hallituksen linja on jäänyt epäselväksi, jos lehdistön kommentteihin on uskominen. Tämä ei ole hyvä asia, varsinkaan tässä vakavassa tilanteessa, ja toivonkin, että saatte tämän linjan kuntoon, ottaen huomioon, miten periaatteellisia kysymyksiä nyt on pöydällä.

Fru talman, arvoisa rouva puhemies! Nyt tarvitaan viisasta politiikkaa. Pääministerin puheessa oli paljon viisaita linjauksia, mutta tarvitaan myös tekoja: tekoja, joilla saadaan esimerkiksi turvapaikanhakijat töihin, ja tekoja, joilla saadaan suomalaisille töitä, taloutta uudistettua ja eurooppapolitiikan linjaa kuntoon. On vain toivotettava teille, herra pääministeri, oikein paljon onnea, sitä tarvitaan tänä vaikeana keväänä. — Tack ska ni ha.

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

14.56 **Sari Essayah kd** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä vuosi tulee olemaan vaikea niille suomalaisille, jotka kärsivät työttömyydestä, sairauksista tai sinnittelevät pienten eläkkeiden turvin tai yrittävät elättää perheensä ja lapsensa niukoilla tuloilla. Alkanut vuosi on vaikea kaikille sotaa ja vainoa pakeneville. Se on haasteellinen turvallisuudesta vastaaville viranomaisille. Haasteita riittää myös niillä virkamiehillä, jotka on pistetty parsimaan kasaan hallituksen kyhäelmä sote-uudistukseksi.

Talouden pitkäaikainen taantuma on johtamassa suurtyöttömyyteen. Talouskasvun aikaansaaminen ja sitä kautta työllisyyden parantaminen on keskeinen tavoite tälle vuodelle. Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä peräänkuuluttaa konkreettisia ja nopeita toimenpiteitä, joilla parannetaan työllisyyden ja yrittäjyyden edellytyksiä. Olemme esittäneet pänostuksia työllisyysmäärärahoihin ja uusien yrittäjien starttirahoihin. Olemme esittäneet yrittäjävähennystä ja lisäpanostuksia koulutukseen, tutkimukseen ja kehitykseen. Olemme myös ehdottaneet ansiopäivärahan viimeisen 100 päivän käyttöä kannustavasti palkkatuen tai starttirahojen muodossa. Myös oppisopimusta tulee pikaisesti uudistaa, jotta siitä muodostuu houkutteleva väylä työelämään niin nuorelle, ammatinvaihtajalle, maahanmuuttajalle kuin mahdollisuuden tarjoavalle yritykselle. Lisäksi uusien työpaikkojen synnyn ja kilpailukyvyn parantumisen takia aivan keskeistä olisi saada paikallisen sopimisen lainsäädäntöä eteenpäin.

Arvoisa rouva puhemies! Tarvitsemme uudistusta, jolla turvataan kattavat ja yhdenmukaiset sosiaali- ja terveyspalvelut koko maassa. Uudistus olisi pitänyt toteuttaa niin, että olisi etsitty optimaalinen malli sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämiseksi ja tuottamiseksi. Sen sijaan hallituspuolueet halusivat luoda sekavan maakuntamallin, johon nyt yritetään keinotekoisesti yhdistää sote-palvelut. (Markku Rossi: Kokoava malli!) Vielä ei ole myöhäistä ottaa järki käteen ja muokata mallia asiantuntijoiden esittämään suuntaan.

Arvoisa rouva puhemies! Tasavallan presidentti otti vahvasti kantaa pakolaiskriisin syihin ja seurauksiin. On aivan totta, että toistemme syyllistäminen ja riitely ei ratkaise niitä ongelmia, mitä hallitsematon maahanmuutto aiheuttaa. Näiden tosiasioiden tunnustaminen ei ole rasismia. KD:n linja on ollut johdonmukainen tässä asiassa. Pakolaisia pitää auttaa paremmin lähtömaiden lähellä, siksi humanitäärisestä avusta ja kehitysavusta leikkaaminen on todella lyhytnäköistä. Turvapaikanhakijoiden sisäiset siirtelyt EU:n sisällä eivät ole ratkaisu. Sen sijaan kiintiöpakolaisjärjestelmää tulee kehittää ja laittomat maahantulot estää. Turvallisuushkiin tulee suhtautua vakavasti, eikä ongelmia saa lakaista maton alle. Kristillisdemokraatit ovat esittäneet omat vaihtoehtonsa hallituksen EU-politiikan linjauksiin eduskunnan suuressa valiokunnassa, mutta olemme jääneet kerta toisensa jälkeen yksin. Aiomme edelleen tarjota selkeää vaihtoehtoa hallituksen EU-linjauksille ja maahanmuuttopolitiikalle.

Ärade fru talman! Finländarna är oroliga inför framtiden. Hur man ska få ekonomin att gå runt är en av de stora frågorna. Regeringens åtgärder har slagit hårt speciellt mot små- och medelinkomsttagare.

Verojen ja maksujen korotukset, asumisen kallistuminen ja alati paheneva uhka työttömyydestä huolettavat kansalaisia. Kuin viimeisenä niittinä hallitus ilmoitti aikeistaan nostaa päivähoitomaksuja merkittävästi. Meillä kaikilla on yhteinen huoli siitä, ettemme jättäisi lapsillemme liian suurta velkataakkaa. Hallituksen harjoittama politiikka johtaa sii-

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

hen, että meillä on tulevaisuudessa yhä vähemmän niitä lapsia, joille velkaa ylipäättään voi edes jättää.

Kristillisdemokraatit odottavat hallitukselta uudenlaista otetta. Lapsiperheet, pienyritykset ja yhteiskunnan heikommassa asemassa olevat jäsenet pitää ottaa päätöksenteossa paremmin huomioon.

Puhemies Maria Lohela: Sitten siirrytään debattiin. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat osallistua keskusteluun, ilmoittautumaan.

Otetaan tähän alkuun yksi kierros ryhmäpuheenvuorojärjestyksessä 2 minuutin puheenvuoroilla, sitten siirrytään minuutin puheenvuoroihin. Kehotan ihan jokaista edustajaa pitäytymään siinä määrättyssä aikarajassa, koska säännöt ovat samat kaikille ja siten ehditään ottamaan mahdollisimman monta puheenvuoroa.

15.02 Matti Vanhanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Äsken säästin omaa aikaani. (Naurua) — Äskeisellä kierroksella oppositio nosti itse esille tämän Caruna-kysymyksen ja valtionyhtiöpolitiikan. Se on varmasti tällä kaudella esillä. Edustaja Arhinmäki tuossa sanoi hyvin, että historia on hyvä tuntee. Jos viimeiset 20 vuotta otetaan tarkastelujaksoksi, niin itse asiassa minulla on se käsitys, että Lipposen kakkoshallituksen aikana, niissä oloissa, myytiin valtionyhtiöiden omaisuutta enemmän kuin muut hallitukset ovat myyneet yhteensä. Te olitte siinä hallituksessa mukana. En moralisoi sitä jälkeinpäin, mutta tämä on se fakta. Ja samoin edellinen hallitus teki tämän Caruna-päätöksen (Eduskunnasta: Oho!) — tai edellisen hallituksen aikana tehtiin tämä Caruna-päätös, jos ollaan tarkkoina. Minusta itse asiassa, näillä vanhoilla esimerkeillä, virheet on hyvä tunnustaa, ne on tehty omassa ajassa, mutta ei niillä pidä ennakoida tämän kauden valtionyhtiöpolitiikkaa ja omistajapolitiikkaa.

Myös hallitus on linjannut viisaalla tavalla sen, että kun meillä on erilaista omistusta myös näissä valtionyhtiöissä ja muussa valtion omaisuudessa, niin käytetään hyväksi sellaista omaisuutta, joka ei ole strategista, jota ei ole valtion välttämätöntä omistaa, joka ei ole tämmöistä monopoliomaisuutta, ja muutetaan sitä omaisuutta aktiivisempaan tarkoitukseen — työllistämisen ja yrittäjyyden edellytysten parantamiseen, digitaalisuuden edistämiseen — ja annetaan tässä hallitukselle mahdollisuus käyttää rohkeasti tätä reserviä, joka meillä onneksi on olemassa.

15.04 Sampo Terho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Useat puheenvuorot puhuivat yhteishengestä, tulevaisuudenuskosta ja toivosta — ja yksi Carunasta. Aloitan tästä viimeisestä aiheesta.

Perussuomalaiset silloin edellisellä vaalikaudella hyvin paljon varoittivat tästä ratkaisusta, mikä silloin päädyttiin tekemään, ja nimenomaan tästä tilanteesta, jossa nyt ollaan. Yksityistä monopolia hyvin harvoin kannattaa tuoda julkisen monopolin sijaan. Tämä on jälleen kerran nyt todistettu. Me emme koskaan ole osallistuneet Suomen elintärkeän kansallisomaisuuden myyntiin emmekä siihen vastaisuudessakaan osallistu, varsinkaan alehintaan. (Markus Mustajärvi: Katsotaanpa keväällä!)

Mitä tulee sitten puheenvuoroihin yhteishengestä ja tulevaisuudenuskosta, on totta, että ajat ovat karneat ja hallitus joutuu tekemään kovia päätöksiä, joissa kieltämättä kaikkia etuuksia ei ole voitu suojella. Mutta ensimmäinen ja kaikkein tärkein periaate säilyy: mahdollisuuksien tasa-arvo Suomessa on tinkimätön. Ja sitä kautta, nimenomaan mahdolli-

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

suuksien kautta, syntyy toivo. Toisekseen, ketään ei jätetä jälkeen, ei yhtäkään ihmistä. Kaikki kuuluvat tähän yhteiseen suomalaiseen projektiin ja yhteiskuntaan. Siitä syntyy turva.

Työstä syntyy se hyvinvointi, jonka päälle koko hyvinvointiyhteiskunta valetaan. Ja isänmaallisuudesta syntyy se yhteishenki, jolla me yhdessä käännämme Suomen suunnan. Kaiken tausta ja perusta on meidän kykymme nyt uudistua tässä vaikeassa tilanteessa, kyky uudistaa meidän talouspolitiikkaamme, kyky uudistaa meidän maahanmuuttopolitiikkaamme, kyky tehdä sosiaali- ja terveysalan uudistus, kyky siirtyä nykypäivään ja vastata niihin haasteisiin, mitkä me itse olemme itsellemme silloin hyväksyneet, kun me liityimme EU:hun, avasimme taloutemme ja siirryimme tähän globaaliin maailmaan. Nyt meidän on siinä (Puhemies koputtaa) selvittävä, ja tämä hallitus pystyy... [Puhemies antoi puheenvuoron seuraavalle puhujalle.]

15.06 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Rinne toteasi omassa puheenvuorossaan, että paikallista sopimista ei tule tehdä millään uudella pakolailla. Tämä lausunto kyllä ihmetyttää, koska tässä paikallisessa sopimisessa on nimenomaan kyse mahdollistavasta mallista, että voidaan työpaikoilla sopia. Ainoa pakko, joka siihen liittyy, on se, että henkilöstöedustajan asemaa kyllä lailla tullaan vahvistamaan. Ja se on minusta erittäin hyvä asia, että henkilöstöedustajan asemaa siellä vahvistetaan, jotta on edellytykset aidosti siellä paikallisesti sopia niistä asioista ja sitä kautta viedä suomalaista yhteiskuntaa eteenpäin, koska meidän taloudellinen tilanteemme on erittäin vaikea. Ja jos suomalaisilla työpaikoilla ei löydetä keinoja siinä, millä päästään vaikeuksien ylitse ja pärjätään kansainvälisessä kilpailussa, niin tämä koko kansakunta ei pärjää.

Annan tunnustusta edustaja Ihalaiselle siitä, että hän on pitänyt esillä sitä, että tämä kriisilauseke on tärkeä asia ja että silloin vaikeuksissa olevassa yrityksessä voidaan löytää tilapäisiä keinoja, joilla päästään yli. Ja toivon — niin kuin vielä huusinkin — että se on koko SDP:n näkemys, että olette tätä valmiita viemään eteenpäin.

Edustaja Niinistö sanoi: "Nyt ei ole aika pelotella ihmisiä Kreikan tiellä." Tuntuu, että oletteko ihan hirveän tarkasti nyt seurannut tätä talouden kehitystä viime aikoina, kun vuosikausia, vuodesta 2008 lähtien, me olemme toistakymmentä prosenttia valtion budjetista rahoittaneet ulkoisella velalla ja tänäkin vuonna noin 10 prosenttia. Että nyt jos me annamme sellaisen viestin, että tässä ikään kuin ei ole tosi kyseessä, niin me kyllä teemme aikamoisen karhunpalveluksen tuleville sukupolville ja suomalaiselle hyvinvointiyhteiskunnalle.

15.08 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! SDP on kantanut koko viime syksyn ja itse asiassa pitempäänkin huolta siitä, että työmarkkinoita vakautetaan ennaktoivalla ja pitkäaikaisella matalaan palkkaratkaisuun perustuvalla työmarkkinaratkaisulla. Tästä olemme kantaneet huolta ja tarjonneet muun muassa edustaja Ihalaista, jota edustaja Satonen äsken kehui, tähän auttamaan tätä tilannetta, sen ratkaisun löytämistä, jos ei se osapuolten kesken aivan löydy.

Tässä on ollut huolen paikka siinä mielessä, että hallitus on omalla toiminnallaan, pakolailla, kilpailukyypaketiksi kutsumallaan lakipaketilla, myrkyttänyt ilmapiiriä työmarkkinaneuvotteluissa ja estänyt itse asiassa asioitten etenemistä ja synnyttänyt epäluuloa ja epäluottamusta tuolla työmarkkinajärjestöjen keskuudessa. Ihan samalla tavalla minä pelkään nyt, että tästä paikallisesta sopimisesta saattaa löytyä tällainen riski, että

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

sillä myrkytetään tätä työmarkkinaneuvottelujen ilmapiiriä. Valtiovarainministeri Alexander Stubb on todennut, että tarvitaan tämmöistä perälautaa, lainsäädännöllistä perälautaa. Minä en ole kyllä keksinyt eivätkä sosialidemokraatit tätä pakkolakia tähän liittyen. Ja perussuomalainen oikeus- ja työministeri Jari Lindström on todennut 6. helmikuuta tänä vuonna, että hän kannattaa vapaaehtoisuutta, ei lakisääteistä pakkoa. Täältä se löytyy, arvoisa edustaja Satonen, tämä hallituksen pakkolakiprosessin pohja.

Toivon, että hallitus ei tätä prosessia nyt sotke sillä, että tulee uusi pakkolaki perustaksi tänne paikallisen sopimisen pohjalle. Toivon, että tuolla neuvottelupöydässä kyetään edistymään sillä tavalla, että löydetään palkkaratkaisu, jolla sitä pitkäaikaista kilpailukykyä vahvistetaan ja saadaan monien asiantuntijoiden mukaan kaikista paras vaihtoehto, ratkaisu tähän tilanteeseen.

15.10 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olemme monin tavoin isojen valintojen edessä tänä vuonna, ja ensi vuonna tiedetään paljon enemmän siitä, miten suomalainen yhteiskunta yhdessä pystyy ratkomaan nämä haasteet, jotka meillä on nyt edessä.

Olen nähnyt, että hallituksella on ollut keinovalikoimassaan vähän kahdenlaisia keinoja, joista tähän mennessä ovat toteutuneet ne, joissa hallitus on painottanut tätä kovaa leikkauspolitiikkaa. Nyt meillä on irtisanomisia yliopistoissa. Yliopistoissa jopa yli 1 000 ihmistä joutuu pelkästään kahdesta yliopistosta lähtemään, Aalto-yliopistosta ja Helsingin yliopistosta. Arvioidaan, että yhteensä jopa 5 000 ihmistä vähennetään. Tämä heikentää luottamusta siihen, että Suomi nousee ja että Suomessa panostetaan osaamiseen, teknologiaan ja sieltä tulevaan talouskasvuun. Samaa huolta tulee sitten näitten pakkolakien kautta ihmisille, epävarmuutta työelämään ja epävarmuutta siitä, että hallitus haluaa koota laajoja joukkoja uudistuksiin, ottaa ihmiset mukaan, ottaa työmarkkinajärjestöt mukaan.

Toinen tie olisi se pehmeiden, inhimillisten uudistusten tie. Oikeastaan tässä haluaisinkin kuulla pääministeriltä nyt vastauksia. Oli hyvä, että jäädytite pakkolakien valmistelun. Oli hyvä, että annatte työmarkkinajärjestöille mahdollisuuden. Haluaisin kysyä, mistä voisi koostua se ratkaisu, joka teille kelpaisi, jossa painotettaisiin esimerkiksi enemmän palkkamalltia kuin näitä sairauspäivärahojen leikkauksia, palkkojen leikkauksia. Voisiko sellainen malli käydä?

Sitten toivoisin, että kun on nämä isot uudistukset — sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus, perustulokokeilu — niin meillä olisi malttia uudistaa hyvinvointiyhteiskuntaa niin, että autetaan ihmisiä, eikä niin, että taas uhataan lisäleikkauksilla, niin kuin valtiovarainministeri sanoi, että saattaa keväällä tulla lisäleikkauksia. OECD ja talouspolitiikan asiantuntijat ovat nähneet kuitenkin, että esimerkiksi koulutusleikkaukset ovat haitallisia talouskasvulle. Nyt pitäisi saada näitä uudistuksia, joilla (Ben Zyskowiec: Mistäköhän te olisitte leikannut?) elinkeinoelämä kasvaa, eikä vain puhua leikkauksista. Kumpaa te painotatte, uudistuksia vai leikkauksia?

15.12 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Vanhanen kiinnitti aivan oikeaan lauseeseen huomiota: virheistä pitää oppia, jotta pystytään tekemään paremmin. Sen vuoksi nostin viimeisen 20 vuoden aikana epäonnistuneet yksityistämisprosessit esille. Silloin valtion neuvonantajina toimivat omaa ja sijoittajien etua ajaneet Björn Wahlroos Mandatumista tai Peter Fagernäs Conventumista sekä pää-

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

asiassa yhdysvaltalaiset investointipankit. Niitä kauppoja nyt kaikki suomalaiset varmasti katuvat.

Joulukuussa 2013 Jyrki Kataisen hallituksen talouspoliittinen ministerivaliokunta antoi käytännössä valtionyhtiö Fortumille luvan myydä sähköverkkonsa. Vasemmistoliiton edustajana esitin, ettei Fortumin sähköverkoja saisi myydä ulkomaalaisille pääomasijoittajille. Pidin niitä strategisesti tärkeänä kansallisomaisuutena, ja yksityisille markkinoille ei pitäisi antaa luonnollisia monopoleja. Valitettavasti siinä varoittelussa ja siinä esityksessä olin valitettavan oikeassa, niin kuin nyt historia on näyttänyt.

Arvoisa rouva puhemies! Ainakin virkamieskunnassa näyttää olevan kovia myyntihaluja. Eilen omistajaohjausosaston osastopäällikkö Eero Heliövaara Ylen haastattelussa valitelti valtiolla olevan paljon laiskaa pääomaa. Kyllä voi sanoa, että vielä laiskemmaksi se muuttuu joutuessaan finanssituotteen muodossa laiskoille ulkomaalaisille sijoittajille. Sen vuoksi nostinkin tämän ykkösteemaksi ja puutuinkin tähän, nimittäin lypsävää lehmää ei kannata teurastaa. Meidän valtionyhtiöt tuottavat osinkotuloja vuodesta toiseen, mutta kun ne kerran myydään, osinkotuloja ei enää tule. Tässä tilanteessa erityisesti, kun valtio saa miinuskorolla velkaa, on aivan sulaa hulluutta myydä tuottavia yhtiöitä valtionvelan lyhentämiseen.

15.14 Carl Haglund r (vastauspuheenvuoro): Fru talman! Först några ord om det här med statens ägande.

Valtion omistuksesta: Te, herra pääministeri, totesitte, että hallitus tässä pohtii nyt eri yhtiöiden myymistä, ja se varmaan vaatii aika tarkkaa pohdintaa, ei vain tämän Carunan valossa vaan etenkin ehkä sen valossa, mihin ne rahat laitetaan. Edustaja Vanhanen totesi, että ne pannaan paremmin töihin. Silloin pitää kyllä olla vakuuttunut siitä, että nämä kärkihankkeet ynnä muut, mihin olette näitä rahoja laittamassa, oikeasti toimivat ja tuottavat. Itseäni te ette ole vielä onnistuneet siinä vakuuttamaan, mutta suhtaudun ennakkoluulottomasti tähän. Mutta teillä on kyllä aika kova vakuuttamisen paikka tämänkin keskustelun valossa.

Pari sanaa sitten näistä turvapaikanhakijoista: Herra pääministeri puhui näistä aikaisemmin. Haluaisin tosi mielelläni teiltä kuulla nyt, mitä konkreettisia toimenpiteitä hallituksella on nyt suunnitelmissaan, jotta saadaan nämä ihmiset töihin tekemään jotain järkevää, koska se, että he vain ovat siellä vastaanottokeskuksissa, ei auta ketään ja se ei vie meidän yhteiskuntaamme eteenpäin. Nyt pitää ryhtyä johonkin konkreettiseen.

Sitten pari sanaa vielä koulutuksesta: Kokoomus puhui hyvin kauniisti koulutuksesta. Yhdyn ihan kaikkeen paitsi teidän toimenpiteisiinne, (Naurua) jotka eivät ollenkaan vastaa, edustaja Satonen, sitä, mitä te teette. Te olette joutuneet perumaan aika monia toimenpiteitä, ja muun muassa Elinkeinoelämän keskusliiton Alahuhta puhui viisaasti tässä pari päivää sitten siitä, miten haitallisia nämä koulutusleikkaukset ovat. Haluan vain muistuttaa teitä siellä hallituksen aitiossa siitä, että esimerkiksi RKP:n vaihtoehtobudjetti osoittaa, että niitä koulutusleikkauksia ei tarvitse tässä laajuudessa tehdä ja silti voidaan saada se budjetti tasapainottumaan hyvällä tavalla. Sen takia tässä on kyllä myös arvovalinnoista kyse. Te olette tehneet oman arvovalintanne, ja äänestäjät sitten tekevät omia johtopäätöksiään.

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

15.16 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Korvamadoksi sanotaan sellaista kappaletta, joka jää soimaan vielä kuulemisen jälkeenkin. "Suomi kuntoon, Suomi kuntoon" oli yksi tällainen viime kevään laulu, ja täytyy toivoa, että sen laulun sanoma mitä pikimminkin alkaisi toteutua. Suomi ei nimittäin tule tällä menolla kuntoon. Ikävä kyllä, kansa jakautuu nyt hyvin vahvasti kahtia.

Kristillisdemokraatit ovat huolissaan siitä, että pienituloisten, eläkeläisten, lapsiperheiden ja työttömien tilanne on heikentynyt koko ajan. Jotta näihin rajuihin leikkauksiin ei edelleen jouduttaisi, koko maan taloudessa on nyt ehdottomasti keskityttävä uusien työpaikkojen syntymiseen. Kasvavia yrityksiä syntyy ainoastaan innovaatioiden varaan, ja siinä mielessä onkin hyvin hämmäntävää ollut seurata sitä, millä tavalla hallitus on leikannut nimenomaan juuri tutkimusmäärärahoista, millä tavalla yliopistot on pakotettu mittaviin irtisanomisiin ja millä tavalla jopa sieltä peruskoulutuksesta, varhaiskasvatuksesta lähtien koulutuksen laatua ollaan heikentämässä. (Ben Zyskiewicz: Mistä te olisitte säästäneet?)

Arvoisa rouva puhemies! 90-luvulla Suomi selvisi lamasta juuri sillä, että me panostimme tutkimukseen ja tuotekehitykseen. Hallitus on esitellyt omat kärkihankkeensa, ja onkin todella toivottavaa, että sieltä löytyy nyt niitä kultajyviä, joiden varaan Suomen tulevaisuutta voidaan lähteä rakentamaan. Olisin kuitenkin halunnut kuulla vielä pääministeriltä näkemyksiä siitä, millä tavalla tässä tilanteessa estetään kansan syvä kahtiajakautuminen, että köyhät eivät edelleenkin köyhtyisi vaan kaikki saisivat kokea arvokasta arkea tässä meidän isänmaassamme.

Puhemies Maria Lohela: Siirrymme minuutin puheenvuoroihin.

15.18 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Viime syksynä oppositio esitti huolen siitä, että mikäli hallitus ei muuta sen talous- ja työllisyyslinjaa enemmän työllisyyttä tukevaan ja tasapuolisempaan suuntaan, niin on riskinä, että hallitus ajautuu lisäleikkauksiin tulevana keväänä. Arvoisa puhemies, nyt näyttää siltä, että näin on käymässä. Valtiovarainministeri Stubb on sanonut, että hallituksella on edessään lisäleikkaukset.

Itse asiassa näyttää siltä, että tähän on havahduttu muualtakin kuin oppositiosta. "Hallitus ei ole saanut otettua riittävän ripeitä askeleita talouden ja työllisyyden kohentamiseksi. Hallitus ei ole kaikissa toimissa oikein onnistunut, sillä tavalla, että se näkyisi nyt nopeasti talouden ja työllisyyden kohentumisessa." Näin totesi keskustataustainen varapuhemies Pekkarinen jo ennen joulua. (Puhemies koputtaa) Nyt, arvoisa pääministeri, kannattaisi hallitusohjelmaa tarkistaa työllistävämpään suuntaan. Esitämme, että otetaan käyttöön Rinteen malli, Emu-puskurit. Oletteko valmiita tähän?

15.19 Outi Alanko-Kahiluoto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Työllisyyskehitys on Suomessa edelleen ollut hyvin heikkoa. Pitkäaikaistyöttömyys on pahentunut, ja hallitus on omilla toimillaan pahentanut työttömien tilannetta. Muun muassa juuri ennen joulua säädetty työttömyysturvalaki on vaikeuttanut pätkätyöntekijöiden, silpputyöntekijöiden, freelancereiden työllistymistä. 191-sivuinen ohjeistus ei ole helpottanut tuon epäselvän lain tulkintaa, ja kuulemani mukaan silpputyöntekijät eivät uskalla ottaa työtä vastaan, kun pelkäävät keikkatyön tekemisen vievän oikeuden työttömyysturvaan kokonaan. Niinpä hallitukselta kaivattaisiin konkreettisia keinoja työllisyyden parantamiseksi, kannustavuuden parantamiseksi, ja kysymys kuuluu: koska te lunastatte lupauksen-

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

ne siitä, että esimerkiksi ansiosidonnaista työttömyyspäivärahaa (Puhemies koputtaa) voisi käyttää starttirahan tapaan tai että... [Puhemies antoi puheenvuoron seuraavalle puhujalle.]

15.21 Aino-Kaisa Pekonen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Herra pääministeri, te kiinnititte puheessanne huomiota ikääntyvän yhteiskunnan haasteisiin. Vanhustenhoito tuntuu olevan kestopuheenaihe meillä Suomessa, ja suurin ongelma näyttää olevan se, että laitospaikkoja ei saada tarpeeksi ajoissa ja niitä ei ole riittävästi. Omaiset ovat äärimmäisen huolissaan vanhusten pärjäämisestä kotihoidon turvin, ja monet puhuvat jopa heitteillejätöstä.

Minä vietin itse tammikuussa yhden yön Riihimäen kotihoidon yöpartiossa ja yhdyin kyllä näiden omaisten huoleen. En ole ollenkaan vakuuttunut siitä, että kaikki vanhukset haluavat elää yksin omassa kodissaan niin kauan kuin on mahdollista. Kodeissa asuu nyt jo vanhuksia, joiden "niin kauan kuin on mahdollista" on jo mennyt. Monen yksin asuvan vanhuksen paikka ei ole enää kotona vaan turvassa hoitokodissa.

Arvoisa puhemies! Viime hallituskaudella vanhustenhoidon painopistettä siirrettiin kotihoidon suuntaan, mutta kotihoitoa ei ole kehitetty siinä samassa ajassa kuin laitoshoidtoa on ajettu alas. (Puhemies koputtaa) Siksi haluan kysyä: mitä hallitus aikoo tehdä tämän asian hyväksi?

15.22 Anna-Maja Henriksson r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman, arvoisa puhemies! Tuleva kevät on tärkeä hallitukselle, Suomelle ja meille kaikille suomalaisille. Maamme on kokonaisuus, joka ei pelkästään muodostu pääkaupunkiseudusta ja maaseudusta vaan paljon, paljon muusta. Siksi hallituksen pitäisi toimissaan näyttää, että se välittää ja kuuntelee kaikkia ja että siitä, mistä on sovittu, pidetään kiinni. Muuten luottamus heikkenee, ja valitettavasti näin on jo päässyt tapahtumaan.

Viime lauantaina vietimme saamelaisten kansallispäivää, emmekä niin mukavissa merkeissä. Hallitus on kylmänviileästi poistanut saamelaisten osallistumisoikeutta koskevat pykälät uudesta Metsähallitus-laista, ja tämä ei herätä luottamusta, päinvastoin.

Värderade talman! Vad gäller landskapet Åland så har regeringen Sipilä nu svikit landskapet då det gäller den redan överenskomna frågan om vindkraften. På Åland skapar det här givetvis ett stort missnöje och förtroendet gentemot riket och regeringen har skadats. Och vad gäller Kvarkentrafiken, värderade statsminister, vi hoppas att man skulle inse att här finns möjligheter att skapa jobb och tillväxt. Ta den möjligheten.

15.23 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen talouspoliittiset päätökset ja säästölinjaukset herättivät kovaa keskustelua koko syksyn ajan. Yhteiskuntasopimusneuvottelut jatkuivat ja loppuivat useampaan otteeseen, ja hallituksen sote-ratkaisu syntyi hyvin dramaattisten käänteiden jälkeen. Monet niistä teemoista, jotka puhuttivat viime syksynä, tulevat olemaan vahvasti esillä myös tämän kevään aikana, ja itse näen tärkeimpänä asiana, että yhteiskuntasopimus saadaan aikaiseksi.

Herra pääministeri, uudenvuodentervehdyksessänne kirjoititte, että 10 miljardin euron kestävyysvaje on tarkoitus kuroa umpeen tämän hallituskauden aikana. Kaudesta on jo melkein vuosi kulunut, ja kello käy. Mikä on hallituksen rehellinen tilannearvio? Yllättäkö tähän kovaan tavoitteeseen, vai onko niin, että lisäleikkauslistat ovat jo valmisteilla?

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

15.24 Maria Guzenina sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi on rankattu eri kansainvälisissä selvityksissä maailman kilpailukykyisimpien maiden joukkoon. Lähtökohtana meillä jos kellä on kaikki edellytykset nousta tästä hyvin vaikeasta tilanteesta. Meidän menestyksemme resepti on ollut tähän asti hyvin selkeä: naisten ja miesten välinen tasa-arvo, lasten pääsy laadukkaaseen päivähoidon ja koulutusjärjestelmään taustasta riippumatta, turvaverkko sitä tarvitseville ja yleinen luottamus yhteiskunnan toimivuuteen. Ei ihme, että kansalaisia nyt ahdistaa, nimittäin näillä hallituksen lääkkeillä ei Suomea olisi sotien jälkeen nostettu edes idänkaupan tuella. Sote-uudistuksesta on tehty keskustan kallis, valtapolitiikan tarpeita palveleva maakuntahallintouudistus, sivistyspuolue kokoomuksen valvovan silmän alla leikataan koulutuksesta nuorten ja koko Suomen tulevaisuuden kustannuksella, päivähoidon ratkaisulla ajetaan äitejä kotiin ja väitetään tämän auttavan talouden rattaiden pyörimistä. Asiakasmaksuja korotetaan, vaikka ostovoimaa pitäisi lisätä. (Puhemies koputtaa) Keskustalainen siltarumpupolitiikka (Puhemies: Edustaja, aika täynnä!) on taas voimissaan. [Puhemies antoi puheenvuoron seuraavalle puhujalle.]

15.25 Jukka Gustafsson sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri käytti monella tapaa rakentavan, hyvän puheenvuoron. Mutta olin pettynyt, että pääministerin korviin eivät olleet kantautuneet nyt keskustan alkiolaisten toiveet ja puheenvuorot. Lehdessänne puoluevaltuuston puheenjohtaja Ovaska yhtyi myöskin opposition koulutuskritiikkiin. Arvatkaa, kuka sanoo seuraavaa: "Sellainen maa, joka ei kunnioita sivistystä ja tietämystä, ei pärjää." Tämän sanoo Pellervon taloustutkimuksen uusi johtaja, tohtori Iiro Jussila. Voisin luetella pitkän litanian maan huipputiedemiehiä, jotka ovat huolissaan tästä tilanteesta. Voitteko, herra pääministeri, ajatella, että nyt keväällä ihan oikeasti käynteä koulutuksen ja tutkimuksen resursseihin kiinni ja annatte arvon meidän tiedemies- ja tutkijapiireille siinä, että nyt on menty rajan yli?

15.26 Elsi Katainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt juuri kaikki asiat globaalista kotimaiseen vaikuttavat Suomen tilanteeseen ja ovat myös poikkeuksellisen tiiviisti kytköksissä toisiinsa. Siksin on välttämätöntä, että hallituksen talouspolitiikka ohjaavat nämä selkeät tavoitteet, suuret rakennemuutokset, joita tavoitellaan suoraviivaisesti, kuten nyt tehdäänkin.

Tällä hetkellä tuo pelätty Kreikan tie on vienyt ikään kuin perille, ihan sinne pohjalle saakka. Kreikkakin porskuttaa meitä edellä, siis tällä hetkellä. Lisäksi meitähän uhkaa edelleenkin se, että joudumme EU:n tiukempaan valvontaan.

Minä kysyisin pääministeriltä: Luottoluokittaja Moody's kuitenkin antoi meille edelleen kolmen A:n luokituksen. Onko se väärin arvioitu, vai onko niin, että ulkomaiset arvioijat luottavat edelleen siihen, että Suomen hallitus hoitaa nämä asiat kuntoon, kunhan pysytään näissä suunnitelmissa?

15.28 Kimmo Kivelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hyvin monessa puheenvuorossa aivan oikein on kritisoitu koulutuksen leikkauksia. Tuskin tässä salissa on ketään, joka ei koe kipeänä näitä koulutuksen leikkauksia. Mutta vaihtoehtoa ei ole esitetty, mistä sitten leikattaisiin. (Välihuutoja)

Samanaikaisesti on kuitenkin muistettava, että esimerkiksi koko 2000-luvun ajan korkeakoulubudjetti on lähes tuplaantunut. Jotenkin kuvaavaa on, että esimerkiksi Helsingin

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

yliopistossa, kun nämä rajut irtisanomiset toteutettiin, kaksi kolmasosaa on hallinnosta. Pari viikkoa sitten tapasin erään koko Suomen kansan tunteman näyttelijän, joka 70-luvulla opiskeli Teatterikorkeakoulussa. Hän kertoi, että 70-luvulla opiskelijamäärä oli jokseenkin sama kuin tänä päivänä, mutta silloin hallinnossa oli seitsemän ihmistä, tänä päivänä noin sata. Kyllähän tämä jotakin kertoo vinoutumista.

Arvoisa puhemies! Vielä haluan sanoa, että te, oppositio, meinaatte tehdä ihmeellistä fakiritemppua nyt. Te tunnutte olevan jälkiviisaita etukäteen.

15.29 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tätä salia aika usein hallitsee keskustelussa se, että ikään kuin ei olisi vaihtoehtojen mahdollisuutta. Sosialidemokraattien vaihtoehtobudjetti rakentuu sillä tavalla, että se ottaa vähemmän velkaa kuin hallitus ottaa, yli 300 miljoonaa euroa, ei veroaste nouse. Käytetään sitä tuloelementtiä, josta OECD ja tämä talouden arviointineuvosto ovat esittäneet samanlaisia suuntaviivoja, että kannattaa käyttää tulopuolen elementtejä mukana.

On olemassa vaihtoehto, se on sosialidemokraattien vaihtoehtobudjetissa kerrottu. Se on parempi vaihtoehto kuin hallituksen: se on oikeudenmukaisempi eläkeläisten näkökulmasta, työttömien näkökulmasta, lapsiperheitten näkökulmasta, ja se ei leikkaa tulevaisuudesta eli koulutuksesta. (Eduskunnasta: Paljon puheita, vähän tekoja!)

15.30 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiaan tässä nyt menee suomalaisessa keskustelussa sekaisin vähän kaksi asiaa. Kun puhutaan Kreikan tiestä, niin pelotellaan, että meillä olisi semmoinen velkataakka, että nyt pitää hirveästi leikata tärkeistäkin asioista, jotta tästä selvitään. No, itse asiassa kansainvälisessä vertailussa meidän asemamme on edelleenkin suhteellisen hyvä siinä mielessä, että meidän velanhoidokustannuksemme ovat alhaisimmat 25 vuoteen ja me saamme velkaa halvalla korolla. Mutta meidän ongelmamme on talouskasvu, sen puute, työllisyysnäkökulma ja pitkän aikavälin kestävyysvaje. Silloin kannattaa miettiä pitkän aikavälin rakennemuutoksia, sopeuttaa niin, että saadaan säästöjä rakenneuudistuksilla ja luodaan talouskasvua.

Vihreät kannattavat perustulokokeilua, sote-uudistusta ja monia rakenneuudistuksia. Mutta meistä koulutuksesta leikkaaminen on juuri tulevaisuuden kasvusta ja työllisyydestä leikkaamista samoin kuin se, että varhaiskasvatusoikeutta rajoitetaan, että äidit joutuvat jäämään yhä enemmän kotiin eivätkä pääse työelämään. Nämä ovat kaikki takaperoista politiikkaa, joka ei luo kasvua vaan heikentää sitä, ja tämä on hallituksen ongelma.

15.31 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nämä opposition kohdistamat arvostelut säästöihin ovat aivan tällaista turhaa huutelua, kun ei rehellisesti olla valmiita kertomaan, mistä sen sijaan oltaisiin valmiita säästämään. (Hälinää) Tämä, mitä edustaja Rinne ja kumppanit täällä sanovat, että ei tarvitse säästää eikä tarvitse mitään muutakaan ikävää tehdä ja kaikille annetaan lisää rahaa ja hyvin menee ja kaikki voivat hyvin, on ihan tällaista huuhaata. (Jukka Gustafsson: Ei Rinne niin sanonut!) Ei hallitus näitä säästöjä tee niin kuin pahaa pahuuttaan tai ilkeyttään vaan todellakin sen takia, että me emme voi niiden miljardien päälle, joita tänä päivänä otetaan vuosittain — on jo useana vuotena otettu — velkaa tulevien suomalaisten piikkiin, ottaa vielä niitä satoja miljoonia, joita täällä vihreät ja demarit ja muut esittävät.

Mutta, rouva puhemies, nyt kun annatte opposition vastata, niin yksi kysymys minua askarruttaa tässä demareitten sote-mallissa. Emme mekään ole tästä maakuntahallinnosta

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

niin innostuneita, mutta kun te vastustatte sitä, niin sanokaa, mikä on se hallinto, jonka päälle teidän sote-uudistuksenne tehdään, edustaja Rinne.

15.32 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä en ole millään tavalla arvostellut sitä keskustelua, joka täällä käydään talouspolitiikasta noin ylipäätään. Se, mikä hermostuttaa tässä keskustelussa, on se, että ikään kuin annetaan ymmärtää, ettei ole vaihtoehtoja ja ettei vaihtoehtoja ole esitetty.

Jos, edustaja Zyskovicz ja te muut, jotka hallituksesta arvioitte nyt SDP:n vaihtoehtobudjettia, tutustutte todellakin siihen paperiin, käytte läpi sen, niin tulette havaitsemaan sen, että siellä on nämä epämiellyttävät leikkaukset eläkeläisille, vanhuksille ja työttömille poistettu, siellä on koulutusleikkaukset poistettu. Siellä on kuitenkin 500 miljoonan euron edestä menoleikkauksia. Mutta siellä on myöskin tulopuolta käytetty hyväksi sillä tavalla, että saadaan syntymään valtiontalouden tasapaino. SDP:n vaihtoehto ottaa velkaa 330 miljoonaa vähemmän kuin hallituksen esitys. SDP:n ehdotus ei nosta veroastetta Suomessa.

15.33 Antti Rantakangas kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Rinne, teidän vaihtoehtobudjetissanne te esitte Sitran ja Suomen Pankin kuppaamista, eliikkä voi sanoa näin, että se oli pitkälle unelmahöttöä ja yhteiskunnan kansallisvarallisuuden myymistä.

Toinen kysymys, yhteiskuntasopimus: Teidän puheenvuoronne uskottavuutta olisi lisännyt se, jos te olisitte nyt asettunut kerrankin aidosti sen taakse. Te vain kerotte, että olette huolestuneita, mutta te olette koko ajan olleet taustalla kamppaamassa tätä sopimusta. (Välihuutoja sosialidemokraattien ryhmästä) Olisitte lähteneet sen taakse ja kertoneet, että te haluatte sen ja teette kaikkenne.

Kolmantena, omistajapolitiikasta: Entistä puheenjohtajaanne lainaten, kyllä tämä kätenpesuja on. Teidän näyttönnne oli Fortumin sähköverkon myynnissä, ja nyt te täällä opastatte hallitusta, miten omistajapolitiikkaa pitäisi hoitaa.

Ja neljänneksi tämä sote- ja maakuntauudistus: Te sanotte, että aloitetaan alusta, parlamentaarinen työryhmä. Teillä oli neljä vuotta avainministeri hoitamassa tätä asiaa. Ja mikä oli lopputulos? Täysi nolla. Eli näillä eväillä ei kyllä mennä eteenpäin.

15.34 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuossa edustaja Rantakankaan puheenvuorossa oli niin monta virhettä, että en yhden puheenvuoron aikana pysty kaikkia korjaamaan, (Naurua — Hälinää) mutta korjataan muutama. (Ben Zyskovicz: Edes yksi!)

Ensinnäkin edustaja Zyskoviczille — kun hän puhui jälleen kerran velasta — totean, että — minulla on täällä tilasto, josta nähdään, että kokoomus on hallituskausien aikana ottanut eniten kaikista suomalaisista puolueista velkaa, 99 miljardia euroa. (Välihuutoja)

Ja sitten, arvoisa puhemies, tästä yhteiskuntasopimuksesta: Me olemme viime syksynä tarjonneet monta kertaa yhteistyötä, olemme tarjonneet jopa sovittelijaa, Lauri Ihalaista, mutta hallitus on kerta toisensa jälkeen kieltäytynyt yhteistyöstä. Hallitus on kieltäytynyt yhteistyöstä ja avuista. Sen sijaan hallitus on nyt tuomassa uusia pakkolakeja, joista muun muassa työministeri itse totesi, että "kannatan TES-tietä, vapaaehtoisuus on aina pakkoa parempi vaihtoehto". Eli nyt kysyn: aiotteko tuoda uusia pakkolakeja? (Ben Zyskovicz: Vieläkään ei tullut vastausta kysymykseeni!)

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

15.35 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ei tietenkään ole vain yhtä vaihtoehtoa politiikassa, vaikka edustaja Zyskowicz niin yrittää esittääkin. Esimerkiksi kun talouspolitiikan arviointineuvosto antoi oman raporttinsa, niin valtiovarainministeri Stubb ensimmäistä kertaa rehellisesti sanoi leikkauspolitiikasta: "Me teimme arvovalinnan." Se on arvovalinta siinä, että ei haluta esimerkiksi suurituloisilta kerätä enemmän verotuloja vaan mieluummin leikataan kaikkein pienituloisimmilta lapsiperheiltä.

Mutta jotta me voimme pärjätä maana tulevaisuudessa, me tarvitsemme työpaikkoja ja me tarvitsemme kasvua. Ja mikä sitä synnyttää? Osaamistaso, koulutus, tutkimus, tuotekehittäminen. Ja mitä hallitus nyt tekee? Ampuu omaan polveen siinä, että meillä olisi tulevaisuudessa mahdollisuuksia, ei pelkästään siinä, että 4 000 ihmistä jää työttömäksi yliopistoilta, vaan siinä, että se jatkuu pitkälle tulevaisuuteen — meidän työllistämismahdollisuudet heikkenevät näillä koulutusleikkauksilla pitkälle tulevaisuuteen.

15.36 Hanna Halmeenpää vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Arvoisa pääministeri, palaan ensimmäisen puheenvuoronne alkuun. Tuo sammakkovertaus, jonka otitte esille, on myös hyvin tunnettu ja käytetty puhuttaessa ilmastonmuutoksesta. (Juha Sipilä: Kyllä!) Tänä vuonna tässä salissa keskusteltaneen myös hallituksen tulevasta, uudesta ilmasto- ja energiastategiasta ja sen linjauksista. Tällä hetkellä alan toimijoille, kansalaisille ja myös hyvin monelle meistä päättäjistä on hyvin epäselvää, mihin Suomen energiapolitiikka loppujen lopuksi pyrkii. Iso kuva on epäselvä, ja sitä on syytä vahvasti kirkastaa.

Tavoitekeskustelu on tietysti tärkeää, ja jotta sitä voitaisiin käydä analyyttisesti ja läpinäkyvästi, haluaisinkin, että valintoja voitaisiin tehdä niin, että keskenään ristiriitaiset energiapolitiikan tavoitteet tunnistetaan ja tunnustetaan ja että energiakeskusteluissa esiintyviä perusolettamuksia jo ilmasto- ja energiapolitiittisen selonteon valmisteluvaiheessa aikaistaan. Tuletteko te... [Puhemies antoi puheenvuoron seuraavalle puhujalle.]

15.37 Carl Haglund r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä keskustelu paikallisesta sopimisesta on varsin mielenkiintoinen. Ainakin minä olen elänyt siinä käsitöksessä, että on laajasti tunnustettu se, että esimerkiksi Ruotsissa tämä järjestelmä toimii. Sehän perustuu luottamukseen. Nyt yhtäkkiä siitä maalataan jotain uutta pakkomörköä ja ei voida enää käydä järkevää keskustelua — tämän maan keskustelukulttuuri on varsin ihmeellinen. Pitää vain toivoa, että hallitus löytää sen luottamuksen työmarkkinoille ja pysytte sitä luomaan niin, että saadaan tässä aikaiseksi jotain, joka on kättä pidempää eikä vain jokin symboliteko, koska sitä ei tässä tarvita.

Mitä sitten tulee näihin vaihtoehtoihin, niin olisi tietenkin suotavaa, että esimerkiksi edustaja Zyskowicz lukisi muun muassa RKP:n vaihtoehtobudjetin, kun väitätte, että... (Ben Zyskowiczin välihuuto) — No, olette hyvin iloinen, kun pääsette taas puhumaan. (Ben Zyskowicz: Toivottavasti! — Naurua) Mutta lukekaa se ihmeessä, koska väitätte, ettei mitään muuta vaihtoehtoa ole kuin leikata. Olen yhtä mieltä siitä, että säästää pitää, mutta voi säästää monesta eri kohteesta. Olisitte muun muassa voineet jättää tämän autoverouudistuksen tekemättä. Siinä olisi teillä 200 miljoonaa. (Välihuutoja)

15.38 Lea Mäkipää ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuttu juttu jatkuu näköjään, mutta tiedämme, että talous-, velka- ja turvapaikkakriisi ovat todellisuutta. Siitä

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

huolimatta meillä on vastuu ihmisistä. On liian paljon ihmisiä vailla asuntoa, liian paljon ihmisiä on leipäjonossa, ja meillä on myös henkistä ja fyysistä tyhjyyttä. Mutta tiedämme, että Suomi nousee vain työllä. Joka arvostelee sitä, niin perustakoon yrityksen ja palkat koon ihmisiä, niin että tietää, että yrityksen perustaminen ei tällä hetkellä ole niin helppoa kuin sitä arvostellaan.

Sitten, kun tehdään näitä sote- ja aluehallintouudistuksia, siinäkin pitäisi keskiössä olla ihminen. Ei pitäisi valtarakenteita ja byrokratiaa kasvattaa, päinvastoin purkaa.

Ja lopuksi haluaisin sanoa, että meidän on yhdessä puolustettava Suomea, meidän kristillisiä arvojamme, oikeudenmukaisuuttamme ja kulttuuriamme, ja autettava todella niitä turvapaikanhakijoita, jotka ovat avun tarpeessa.

Puhemies Maria Lohela: Otetaan vielä edustajat Viitanen, Niinistö ja Uotila. Sitten pääministeri vastaa.

15.39 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pääministeri, minä luin tänään erinomaista tekstiä. Siinä muun muassa sanotaan, että leikkauspolitiikka ei ole ratkaisu — sekä talouspolitiikan arviointineuvosto että OECD osoittavat huolensa koulutusleikkauksista, jotka syövät kasvua — ja toivotaan, että kehysriihessä on kyettävä osoittamaan panostuksia investointeihin, erityisesti vientiteollisuuden tukemiseen. Pääministeri, tämä teksti ei ollut SDP:n hyvästä vaihtoehtobudjetista, vaikka olisi voinut niin kuvitella. Tämä teksti oli keskustan puoluevaltuuston puheenjohtajan Jouni Ovaskan kirjoituksesta, jossa oli juuri tätä oikeaa alkiolaista henkeä, mitä täälläkin on toivottu. Sama henki on ollut muun muassa edustaja Pekkarisen puheenvuorossa, jossa on sanottu, että hukka perii,ellemme panosta työllisyyteen tässä ja nyt. Ja siksi teidän, arvoisa pääministeri, täytyisi nyt eduskunnalle ilmoittaa, että te tulette tarkistamaan hallitusohjelmaanne työllistävämpään suuntaan. Älkää tehkö sitä virhettä, että... [Puhemies antoi puheenvuoron seuraavalle puhujalle.]

15.41 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vielä edustaja Zyskowiecille: Tässä eduskunnassa on viisi oppositiopuoluetta, ja tässä eduskunnassa on kokonaiset viisi eri vaihtoehtoa siitä, miten välttää koulutusleikkauksia — jokainen oppositiopuolue on esittänyt omansa — joten toivoisin, että päästäisiin tästä "ei ole vaihtoehtoa"-mantrasta eroon. Ihmiset pitävät sitä epä-älyllisenä ja epäoikeudenmukaisena, kun puhutaan heidän työpaikoistaan, kun heitä irtisanotaan tuolla korkeakouluissa. Siitä tulee sellainen olo, että heitä ei arvosteta. Toivon kunnioitusta. Tässä ovat ihmisten työpaikat, suomalainen osaaminen, tiede, tutkimus ja koulutus vaakalaudalla. Nyt vakavuutta tämän asian äärelle.

Arvoisa puhemies! Laajemminkin minä toivoisin nyt niitä positiivisia sävyjä, mitä pääministerinkin puheessa oli, että me löytäisimme yhä enemmän yhteistä. Turvapaikanhakijoiden kotouttamisesta ja tästä haasteesta puhuitte hyvin. Ratkotaan näitä ongelmia käytännönläheisesti yhdessä, ratkotaan ongelmia liittyen siihen, että mieluummin uudistetaan Suomea kuin tehdään kovia leikkauksia, jotka osuvat koulutukseen ja heikompiaisiiin. Olisitteko valmis muuttamaan suuntaa ja välttämään leikkauksia, jos uudistukset etenevät paremmin?

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

15.42 **Kari Uotila vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pääministerin puhe oli aika hyvä. Se oli parempi kuin hallituspuolueiden ryhmäpuheenvuorot. (Eero Heinäluoma: Samaa mieltä!) Muun muassa tämä turvapaikkaosio oli vastuullinen ja monipuolinen.

Yksi seikka kiinnitti minun huomioni pääministerin puheessa. Teille oli selkeästi tullut sellaista nöyryyttä ja avarakatseisuutta tähän työmarkkinatilanteeseen. Poissa olivat puheet "5 prosenttia, 5 prosenttia, 5 prosenttia". Poissa olivat puheet "jollei sovulla, niin väkisin, pakolla".

Ja nyt on kysymys siitä, että tämä yhteiskuntasopimus on tärkeä. Me tarvitsemme varmasti yksikkötyökustannusten alentamista, mutta ottakaa nyt lusikka kauniiseen käteen ja todetkaa, että se 5 prosenttia on liian kova rasti. Pitää tyytyä vähempään, ja siihen vähempään voidaan päästä yhteisesti sopien ja huomioiden vertailumaissa tapahtunut kehitys. Saksassa tehtiin 3,4 prosentin palkankorotukset viime kierroksella. Nyt IG Metall hakee 5:tä prosenttia. Tämä kilpailukykyero kapenee nopeasti ilman pakkoja.

Puhemies Maria Lohela: Sitten pääministeri Sipilä, 3 minuuttia. — Siitä paikalta sopii.

15.43 **Pääministeri Juha Sipilä:** Arvoisa puhemies! Kiitoksia keskustelusta. Vierailin eilen Oulussa kansainvälisen yrityksen yksikössä, jossa pidetään tiukasti kiinni valmistuksesta Suomessa. Keskustelin siellä henkilöstön kanssa ja tehtaan johdon kanssa, ja voin vain kuvitella, miltä heistä tuntuu kuulla tätä keskustelua täällä salissa. Heidän mottonsa on se, että mikään ei ole mahdotonta. Täällä taas tuntuu, että kaikki on mahdotonta. He ovat tiukassa kansainvälisessä kilpailussa koko ajan, joka ikinen päivä taistelevat olemassaolon oikeutuksensa innovaatioiden, jatkuvan parantamisen kautta siinä, että voidaan pitää toiminnot Suomessa. Voi, kun tämä henki tarttuisi meihin kaikkiin suomalaisiin, kaikissa toiminnoissa, myöskin silloin, kun yhdessä Suomea uudistamme.

Edustaja Östman, sanoitte, että kestävyysvaje pitää korjata tällä vaalikaudella. Kestävyysvajeen 10 miljardin eteen täytyy tehdä kaikki tarvittavat päätökset tällä kaudella. Se koostuu kolmesta kokonaisuudesta. Me tarvitsemme säästöjä. Ne me olemme arvioineet 4 miljardin suuruisiksi, ja sitä tukevat myöskin kaikki ulkopuoliset arviot, myöskin OECD:n arvio ja talouden arviointineuvoston arvio. 2 miljardia tulee kasvua edistävillä toimilla, palaa niihin myöhemmin, ja 4 miljardia näillä säästöillä, joita teidän puolueenne puheenjohtaja sanoi kyhäelmiksi — loukkaava ilmaisu sille työlle, mitä jatketaan edelliseltä kaudelta.

Mitä tulee paikalliseen sopimiseen, minun on ihan mahdoton ymmärtää sitä pelkoa, mikä on siinä, että me sovimme lähellä, työpaikoilla. Minusta se vahvistaa sopimusyhteiskuntaa (Jari Leppä: Demokratiaa!) eikä vie pois mitään, mitä tässä pelätään. Pitää päästä sopimaan palkoista enemmän, työajoista enemmän. Pitää tietää, mikä on se kriisitilanne, missä sovitaan vielä suuremmissa raameissa, ja sen pitää olla aitoa paikallista sopimista.

Minun on myöskin mahdotonta ajatella sitä, miksi valtion omistuksessa ei voi tapahtua uudistumista, miksi vasemmistossa ajatellaan niin, että ei voisi olla mitään uutta, mihin valtio voisi mennä mukaan ja vahvistaa sitä mutta samalla luopua jostakin, jossa valtionomistusta tai sitä roolia ei enää sillä tavalla tarvita. Minusta tämmöistä luonnollista kehityksen kiertoa tarvitaan myöskin siellä.

Miten Suomi saadaan kuntoon? Kun puhutaan tästä 2 miljardista, kyllä meidän pitää saada kilpailukyky me kuntoon. Kun kilpailukykyä saadaan kuntoon, lähtee kasvu liik-

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

keelle. Kun kasvu lähtee liikkeelle, saadaan työllisyyttä kuntoon, (Puhemies koputtaa) ja kun työllisyyttä saadaan kuntoon, niin edellytykset...

Puhemies Maria Lohela: Nyt on pääministerinkin aika tältä erää täynnä. — Edustaja Haatainen seuraavaksi, jatketaan debattia.

...julkisen talouden kuntoon saamiselle paranevat.

15.46 Tuula Haatainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri puhui tuossa ensimmäisessä puheenvuorossaan kauniisti siitä, että lasten kohdalla ennalta ehkäisevää toimintaa tullaan vahvistamaan ja naisten asemaa työelämässä vahvistamaan, mutta nyt todellisuus on kuitenkin se, että iltapäivähoitomaksut kaksinkertaistettiin ja päivähoitomaksuihinkin on tulossa jopa 20 prosentin korotukset. Monessa perheessä laskeutankin tällä hetkellä, kannattaako sitä töihin enää mennä. Helsingissä keskituloinen paris-kunta joutuu miettimään, maksaako se kuukausittain 670 euroa kahden lapsen hoidosta vai jääkö toinen puoliso — ja tämä on yleensä se äiti — kotihoidon tueksi. Myös OECD kiinnitti huomiota naisten työssäkäyntiin maaraportissaan ja korosti sitä, että naisten työllisyysasteeseen pitäisi kiinnittää huomiota, ja myös keskustan entinen puheenjohtaja Mari Kiviniemi vierailullaan Suomessa tämän nosti esille. Kysyisinkin nyt: miten hallitus aikoo nyt oikeasti kannustaa tähän... [Puhemies antoi puheenvuoron seuraavalle puhujalle.]

15.47 Sanna Lauslahti kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi ei voi hirtäytyä historiaan, kuten oppositio aikoo. Me tarvitsemme juuri sitä otetta, jolla hallitus näitä tekee. Samaan aikaan, kun pyrimme laittamaan taloutta kuntoon, rakennetaan sitä aivan uutta tulevaisuutta. Siitä esimerkkinä ovat miljardin euron satsaukset kärkihankkeisiin. Lisäksi koulutuksen osalta, samaan aikaan kun meillä on suuret rakenneuudistukset — siellä on meidän oma, asiantuntevin porukka tekemässä sitä uudistusta — hallitus satsaa 300 miljoonaa euroa uuden rakentamiseen. Muutamia esimerkkejä: uudet oppimisympäristöt, digitaaliset materiaalit peruskouluihin. Samaan aikaan saataisiin meidän yrityselämää mukaan, luomaan uutta työtä Suomeen — yhdistetään nämä kummatkin asiat. Uudistetaan peruskoulu 2020-luvulle. Me olemme lukeneet, kuinka Pisa-tulokset heikkenevät. Me emme voi jäädä siihen tilanteeseen, jossa me emme uudista. Tässä kohdin meidän opetusministeri on tarttunut tiukasti asiaan. (Puhemies koputtaa) Lisätään kielivalikoimaa. Suomi elää kansainvälisessä... [Puhemies antoi puheenvuoron seuraavalle puhujalle.]

15.48 Jari Myllykoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pääministeri Sipilä oikein otti tässä esille valtionomistajuuden arvioinnin, joka tarvitsee tehdä. Annoitte hieman moitteen sanaa siitä, kun vasemmisto kaikkea vastustaa, mutta täytyy kyllä ihan käsi sydämellä sanoa, että oli todella hienoa, että puolueemme puheenjohtaja, silloinen ministeri Arhinmäki vastusti tätä Caruna-kauppaa, joka tässä on tullut. Se on oikein hyvä, että tätä kauppaa vastustettiin silloin myös perussuomalaisten ja keskustan kanssa, mikä täällä on esille tullut.

Mutta nyt kun niistä uusista välineistä on puhuttu, haluaisin kysyä pääministeri Sipilältä: olisiko mahdollista, että esimerkiksi Senaatti-kiinteistöjen 4,5 miljardin omaisuusmas-

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

saa voitaisiin käyttää takuuna siihen, että otettaisiin nyt miinuskorkoista velkaa, jotta saataisiin kasvurahastoihin pääomittamista?

15.49 Sirkka-Liisa Anttila kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tätä isänmaata voidaan palvella myöskin oppositiosta käsin, ja tämä viestini menee erityisesti sosialidemokraateille, koska teillä oli viime vaalikaudella kaikki keskeiset salkut valtiovarainministeristä työministeriin työllisyyden parantamiseksi. Nyt tiedämme, miten kävi: Suomi luisui työttömyyden ja laman syövereihin. Tätä taustaa vasten koen, että teillä on myöskin osavastuu siitä, että yhteiskuntasopimus nyt syntyy. Sen takia olisi erittäin reilua, että täällä selkeästi sitoutuisitte yhteiskuntasopimuksen syntymistä tukemaan, koska se helpottaisi tätä tilannetta. Sillä te voisitte olla mukana sitä vastuuta kantamassa, jonka koen teillä olevan viime vaalikauden perintönä, jota me täällä nyt sitten yhdessä joudumme hoitamaan. Voin vakuuttaa, että nämä päätökset eivät ole miellyttäviä, mutta ne on pakko tehdä, koska tekemättäkään ei voi jättää.

15.50 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Paitsi että politiikka on pakkoja, niin kyllähän se on myös arvovalintoja, ja aina on liikkumatilaa sekä säästöissä että verokohdennuksissa. Puhun nyt yhdestä asiasta, joka on aika tärkeä sen suhteen, miten Suomi pysyy koossa. Se on se, miten me kohtelemme eri väestöryhmiä.

Eläkkeet tämän vuoden alusta — en tiedä, onko pääministeri seurannut — eivät nouse ollenkaan. Kansaneläkkeitä jopa hiukan leikataan. Nyt aika moni eläkeläinen kysyy, mikä on se pakko, joka estää antamasta samoja verohelpotuksia eläkeläisväestölle kuin mitkä annetaan työssä oleville. Onko tämä pakko, vai onko tämä jostain muusta tuleva valinta? Kun maksut nousevat — terveyskeskusmaksut, poliklinikkamaksut — aika moni eläkeläistalous on vaikeuksissa. Eikö juuri tässä tilanteessa pitäisi nämä veronalennukset antaa kaikille, myös eläkeläisille? Ja kun kokoomus yleensä on tällä kannalla, kysyn ministeri Stubbilta: miksi te ette kannata eläkeläisten veronalennuksia?

15.52 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vasemmistosta nostettiin esille ikääntyneiden ihmisten tilanne. Olitte itse hallituksessa edellisellä kaudella, jolla laitospaikkojen alasajoa jatkettiin, ja tällä linjalla mennään. Olen itse tehnyt 14 vuotta yötyötä ja tiedän, millainen tilanne siellä laitoksissa on. Sote-uudistuksen yksi ydinkysymys on se, että me saamme ammattihenkilöt, oikeat osaajat, sinne oikeille paikoille eli turvataan ikääntyneiden ihmisten olo niin kotona kuin myös siellä laitoksissa — eikö näin ole? — eli ammatti-ihmiset, koulutetut ihmiset tekemään sitä työtä.

Nostaisin kuitenkin esille turvattomuuden ikääntyneiden kohtaamana. Uutena ilmiönä on se, että yhä useampi ikääntynyt saattaa joutua kohtaamaan kaltoinkohtelua tai jopa rikoksia. Millä tavalla tätä asiaa voisimme päivittää? Selonteko sisäisen turvallisuuden ohjelmasta päivitetään tässä kevään mittaan. Saamme siitä lausunnon. Voisiko sen jotenkin sinne kytkeä?

15.53 Matti Vanhanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Heinäluoma käynnisti tämän keskustelun eläkeläisten toimeentulosta. Kun tämä keskustelunavaus tapahtui, se oli eilisen keskustelun jälkeen, jossa käsiteltiin tätä taitettua indeksiä, niin tämä osui herkkään maaperään. Minusta, SDP, jos te vakavasti ajattelette, että avataan

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

tämä taitetun indeksin keskustelu, niin se on suuren yhteiskunnallisen keskustelun aihe. Siitä on nyt 20 vuotta, ja se on kuitenkin päätekijä siihen, minkä takia eläkkeet eivät nousseet nyt vuoden alussa.

Minusta tässä säästökeskustelussa voitaisiin yksi asia sopia tätä alkanutta vuotta kohti, ja se on se, että kun ensi syksynä käydään taas seuraavasta säästöosiosta keskustelu, niin sovitaan, että myös oppositiolta tulee uudet vaihtoehdot. Ne vaihtoehdot, mitä käytettiin viime syksynä, tulivat korvaamaan hallituksen viime syksyn päätöksiä. Ensi syksynä kaivataan uusia säästöesityksiä myös oppositiolta. (Välihuutoja) Ei syödä samoja eväitä uudelleen, tai ainakaan yritetä. (Välihuutoja)

15.54 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin indeksistä voi eläkeläisten kohdalla esittää perusteltua kritiikkiä. Mutta otin esille vain sen, minkä takia veroissa ei kohdella samalla tavalla eläkeläisväestöä kuin työssä olevia. (Jukka Gustafsson: Hyvä!) Siihen te ette, edustaja Vanhanen, vastannut. Te olette nyt tehnyt ratkaisun, että vaikka eläkeindeksit eivät todellakaan nouse, eläkkeet pysyvät samana, niin samaan aikaan tämä väestönosa ei saa niitä veronalennuksia, joita annetaan työssä oleville, ja minusta se ei ole oikein, ja aika moni eläkeläinenkin tuntuu ihmettelevän, miksi tämä linja on nyt valittu, kun meillä on ollut pitkäaikainen yhteisymmärrys, että pitäisi olla samat periaatteet verotuksessa työssä käyvien ja eläkeläisten verotuksen osalta. Tämä on todellakin oikeudenmukaisuuskysymys sille senioriväestölle, joka on tämän maan rakentanut ja joka odottaa, että lamankin aikana heitä kohdeltaisiin oikeudenmukaisesti. (Välihuutoja)

15.55 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Talous on saatava kuntoon ja velkaantuminen taitettava, ja se tapahtuu työn kautta. Ja kun tässä onnistumme, niin hallitus on sopinut, että 1 miljardin veronkevennykset tulevat eläkeläisille, mitä täällä on sen puolesta puhuttu, ne tulevat kaikille työtä tekeville. Tämä on varmasti oikea linja.

Normien purku on tärkeä osa tässä työn ja tuottavuuden parantamisessa. Kauppojen aukioloajat on jo vapautettu, mutta rakentamisessa meillä seisoo miljardiluokalla erilaisia investointeja lupaprosessissa. Meillä on hallitusohjelmassa kirjattu muun muassa kuntalaisvalituksista siirtyminen hallintovalituksiin, niin että ainakin turhista valituksista päästäisiin eroon, ja myös paljon muuta kaavoituksesta. Kysyisin paikalla olevalta aikaansaavalta ympäristöministeri Tiilikaiselta: minkälaisella aikataulutuksella näissä rakentamisen normitalkoissa edetään? (Ben Zyskowitz: Vastustajat ovat jo liikkeellä!)

15.56 Kaj Turunen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ymmärrän kyllä opposition edustajia siinä, kun täällä on syytetty, että heillä ei ole vaihtoehtoa. Erityisesti sosialidemokraatit, vihreät ja vasemmistoliitto ymmärrettävistä syistä ovat tietysti siitä kiuasaantuneet. Kyllähän heilläkin on tapa toimia. Nyt täytyy muistaa se, että hallituksessa tehdään päätöksiä ja oppositiossa huudetaan. Kokemusta molemmista on meikäläiselläkin. Jos kurkistetaan sitten historiassa taaksepäin, mitä ne puolueet tekivät, nämä kolme puoluetta, silloin kun olivat hallituksessa, niin kyllähän siellä oli viime vaalikaudella mielestäni yllättävän kovat leikkaukset nimenomaan koulutuksesta — viime vaalikaudelta, eihän se kovin kaukana ole, se tapa toimia.

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

Mutta kun puhuttiin äsken siitä, ollaanko Kreikan tiellä, niin emme velan määrässä ole mutta velanoton määrässä ollaan selkeästi Kreikan tiellä. Puolet ulkomaanvelasta on syntynyt viimeisen seitsemän vuoden aikana.

15.57 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiinnitin huomiota siihen, että useiden hallituspuolueiden edustajien ryhmäpuheenvuoroissa oli lähes maailmanlopun tunnelma. Enkä ole aivan varma, onko viisasta nyt pelotella kansalaisia ja esittää ainoan vaihtoehdon politiikkaa, kun kansalaisten turvallisuudentunne on tutkimustenkin mukaan jo horjunut. Nyt tulisi luoda ihmisille toivoa ja uskoa tulevaisuuteen ja vahvistaa arjen turvallisuutta, jossa aivan ensisijaista on huolehtia peruspalveluiden toiminnasta. Tässä viitataan nyt, arvoisa puhemies, hallituksen sote-uudistukseen ja tähän suureen aluehallintouudistukseen, jossa kyllä marssijärjestys on kääntynyt kummallisella tavalla pääläelleen. Sen sijaan, että huolehdittaisiin kansalaisten pääsystä lääkärille, siitä merkittävästä sosiaali- ja terveyspalveluitten kokonaisuudesta, hallitus puuhastelee nyt mittavaa kolmannen hallintoportaan rakentamista Suomeen maakuntauudistuksen yhteydessä. Tämä peruspalveluitten uudistus on merkittävä tavalla kääntynyt aivan pääläelleen, hallinnon kasvattamiseksi. Sama... [Puhemies antoi puheenvuoron seuraavalle puhujalle.]

15.58 Tapani Tölli kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vanha politiikon ohje kuuluu, että kertokaa totuus mutta rohkaiskaa. Meidän taloudellinen tilanteemme on todella vakava, ja kun me katsomme talouskasvuennusteita, niin kyllä me olemme Euroopan häntäpäässä. Ja faktoille emme voi mitään. Se on ollut hyvä huomata tässä keskustelussa, että yhteinen kuva talouden tilanteesta alkaa muodostua, kuvat olla lähellä toisiaan — niin että se on positiivista — mutta ei tässä ole pelottelusta kysymys, jos toteamme tilanteen.

Sitten minä haluan todeta SDP:lle ja vihreille: Te toteatte, että teillä on vaihtoehtobudjetissa ratkaisu melkein kaikkeen. SDP teki neljä vaihtoehtobudjettia peräkkäin, oli SDP:läinen valtiovarainministeri. Tämä hallitus on ollut kahdeksan kuukautta, ja te olette nyt muutaman kuukauden olleet oppositiossa. Nyt sitten sen kokemuksen perusteella, minä te hallituksessa olitte, te olettekin löytäneet ratkaisun. Onko Siperia opettanut, vai mistä on kysymys? Vai onko kysymys siitä... [Puhemies antoi puheenvuoron seuraavalle puhujalle.]

15.59 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri tuossa hetki sitten sanoi, että kaiken pitäisi olla mahdollista. Minä luulen, että siihen ajatukseen sisältyy se, että riippumatta siitä, mistä päin näitä esityksiä ja ideoita esitetään, ne kannattaisi ottaa vakavasti, Suomi on nyt niin vakavassa tilanteessa. Tätä taustaa vasten, ja sitä taustaa, että pääministeri itse toivoi täällä rakentavaa keskustelua, vaihtoehtoja — me olemme niitä esittäneet — ihmettelen, että kerta toisensa jälkeen täällä hallituspuolueiden edustajat ovat lähinnä, niin kuin äskenkin nähtiin, naureskelleet niille vakavasti esitetyille vaihtoehdoille.

Nyt esitän yhden konkreettisen vaihtoehdon ja kysyn hallitukselta, sopsisiko se. On paljon puhuttu näistä ahkeria, työssä käyviä perheitä rokottavista päivähoitomaksukorotuksista. Me olemme esittäneet, että tuomalla lainsäädäntöä, jolla estetään korkovähennyskikkailu ulkomaille siirrettävistä voitoista, sillä summalla voitaisiin perua nämä (Puhemies koputtaa) päivähoitomaksujen korotukset. (Ben Zyskowitz: Tarvitaan sekä—että!)

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

16.00 Outi Alanko-Kahiluoto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen talouslinjaukset saivat sapiskaa talouspolitiikan arviointineuvostolta muun muassa siinä, että hallitus ei riittävästi käytä hyväksi verotuksen palettia hakiessaan tasapainoa valtion budjettiin. Toisaalta kritisoitiin hallitusta myös siitä, että hallitus ei arvioi millään tavalla päätöstensä vaikutuksia eri väestöryhmiin ja hallitus muun muassa jättää arvioimatta sen, miten tuloerot kasvavat hallituksen päätösten seurauksena.

Istuva hallitus on suhteessa tasa-arvoon ottanut pelkästään askeleita taaksepäin. Kuuntelin hyvin huolestuneena pääministerin puheenvuoroa, kun sanoitte, että nyt hallituksen tarkoituksena on tänä keväänä väljentää määräaikaisuuden ehtoja. Sinänsä määräaikaisuuden ehtojen väljentämisestä voidaan keskustella, mutta (Puhemies koputtaa) tämäkin olisi tehtävä tasapainoisella tavalla, jottei pahenneta jälleen nuorten naisten mahdollisuutta... [Puhemies antoi puheenvuoron seuraavalle puhujalle.]

16.01 Sinuhe Wallinheimo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! SDP:llä on todellakin vaihtoehtobudjetti, jossa edustaja Rinteen mukaan Suomi ottaa vähemmän velkaa ensi vuonna. (Sosialidemokraattien ryhmästä: Näin on! — Välihuutoja vasemmalta) — Jaa, kyllä sitä on luettu ja tutkittu. — SDP:n verouudistuksen yksi keskeinen osa on rahoitusvero, jonka tuotoksi arvioidaan 230 miljoonaa. Tässä perusteena on Ruotsissa valmistelussa oleva rahoituslahjoituksiin kohdistuva vero. Ainoa ongelma tässä on, että tämä Ruotsin työ valmistuu loppuvuodesta 2016, mutta jotenkin te saitte tämän nyten jo sitten vaihtoehtobudjettiin. Tämä kertoo, arvoisa puhemies, juuri siitä unelmahötöstä, jota Suomen kansa ei tällä hetkellä tarvitse. Me tarvitsemme kovia päätöksiä, jotka varmasti tekevät kipeää, mutta ne on nyt vain tehtävä.

16.02 Antero Laukkanen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomen kello käy mennyttä aikaa. Lähes kaikki puheet täällä ovat keskittyneet menneiden päätöksien moittimiseen. Se tuntuu sinänsä aika erikoiselta, koska lähes kaikki puolueet tässä salissa ovat viimeisen kahdeksan vuoden aikana tätä taantumaa soppaa keittäneet.

Arvoisa puhemies! Nyt meitä ei auta menneisyyden ratkaisuiden moittiminen. En varmasti ole väärässä, jos sanon, että Suomen kansa odottaa meiltä yhteen hiileen puhaltamista. Hyvä pääministeri, kiitän rakentavasta otteesta tänään ja kysyn: milloin kutsutte kaikkien eduskuntaryhmien puheenjohtajat yhteiseen neuvonpitoon, jossa etsisimme yhteisen tiekartan kansamme nostamiseen taantumasta, koska tämä nokittelu, jota viime kaudella täällä aloitimme, ei ole johtanut mihinkään eikä tämä nykyinenkään nokittelu johda yhtään mihinkään?

16.03 Mikaela Nylander r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman, arvoisa puhemies! Regeringen presenterade på fredagen hur jourverksamheten ska organiseras i framtiden. Krävande specialjour koncentreras till 12 sjukhus, och brådskan mottagningsverksamhet under kvällen och dagtid under veckoslut ordnas av hälsovårdscentralerna.

Hallitus sanoo, että ratkaisu parantaa palveluiden tasa-arvoista saatavuutta eri puolilla maata. Epäilen suuresti, onko todella näin. Päinvastoin vaikuttaa nyt siltä, että etäisyydet päivystykseen kasvavat iltaisin ja öisin. On todennäköistä, että palvelut ja paikallistason päivystystoiminta heikkenee. Keskustajohtoinen keskittämisinto näyttää siis valitettavasti jatkuvan. Hallituksen siis pitäisi siksi puhua selkeästi eikä maalaila päivystysuudistusta

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

kaunein sanankääntein. Arvoisa hallitus, milloin te oikeasti aiotte kertoa, mitä tämä teidän päivystysuudistuksenne tarkoittaa todellisuudessa? (Eduskunnasta: Laadukkaampia palveluita!) — Höpö höpö.

16.05 Katja Hänninen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Meidän tulisi yhdessä huolehtia kansallisomaisuudestamme ja erityisesti meidän kansalaisistamme. Meidän tehtävämme on kantaa vastuuta työllisyyden parantamisesta, riittävästä toimeentulosta ja kansalaisten turvallisuudesta. Mutta valitettavasti minun on todettava, että hallituksen jo tekemät säästöt ja leikkaukset eivät todellakaan edistä näitä yhteisiä tavoitteitamme.

Täällä on paljon puhuttu siitä, että meidän pitäisi puhalttaa yhteen hiileen, ja on oppositiokin huudettu taloustalkoisiin mukaan. Me olemme esittäneet varteenotettavia vaihtoehtoja, mutta valitettavasti meidän ääntämme ei ole tässä salissa kuultu eikä kuunneltu. Toivon, että tähän tulee muutos.

Arvoisa rouva puhemies! Tänään tässä salissa tulee olemaan käsittelyssä myös vuosilomalainmuutos, joka tähtää jälleen kerran pienten lasten vanhempien, tässä tapauksessa äitien, taloudellisen aseman heikennykseen. On pakko kysyä: Onko hallituksen tarkoitus lisätä palkkaeroja miesten ja naisten kesken? Ja onko todellakin oikein, että toimenpide aiheuttaa sen, (Puhemies koputtaa) että juuri silloin, kun lapset ovat pieniä, ei vanhemmilla olisi varaa pitää lomaa?

16.06 Anneli Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Me emme selviä ilman, ettei työllisyys parane. Työllisyydellä on suuri merkitys yksittäiselle kansalaiselle, hänen perheelleen mutta myös koko yhteiskunnalle. Vuoden aikana työttömyys ja toivottomuuden ilmapiiri on valitettavasti kasvanut. Uuden työpaikan saaminen ei ole yhtä helppoa kuin se oli vielä muutama vuosi sitten.

Ministeri Lindström, tulemme molemmat Kaakkois-Suomesta, ja Kaakkois-Suomen työttömyys on vuoden aikana kasvanut jopa 6 prosenttia. Samanaikaisesti kuitenkin hallitus panostaa työllisyyden ja työttömyyden hoitoon vähemmän kuin aikaisemmin. Pitkäaikaistyöttömät ja nuorisotyöttömät on laitettu nyt rahanpuutteen takia vastakkain, ja tämä on sitten toisaalta aiheuttanut erilaisia ongelmia heidän työllistämisekseen. Ministeri Lindström, perustelkaa ja kertokaa meille, miksi te tässä tilanteessa, vaikka työttömyys kasvaa, panostatte työllisyyden (Puhemies koputtaa) ja työttömyyden hoitoon vähemmän kuin aikaisemmin.

Puhemies Maria Lohela: Otetaan vielä edustaja Lindtman ja sitten pääministeri.

16.07 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on keskusteltu tästä yhteiskuntasopimuksesta. Ja toistan edelleen sen viestin, jonka olemme toistaneet koko syksyn ja tulemme tänäkin vuonna toistamaan: Suomi tarvitsee pitkäaikaisen maltillisen palkkaratkaisun. Sen sijaan herää kysymys, onko hallitusrintama yhtenäinen siinä, että toivotaan yhteiskuntasopimusta. Nimittäin pari päivää sitten kokoomuksen edustaja Koski totesi — Ylelle antoi haastattelun ja sanoi — että hän suoraan toivoo, että yhteiskuntasopimusta ei synny. (Välihuutoja) Kokoomuksen edustaja Koski totesi näin, ja näyttää siltä, että oppositiossa on laajempi tuki näille pyrkimyksille.

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

Ja todella, mitä tulee sitten tähän asetelmaan, on hyvä, että hallitus jäädytti pakkolakien valmistelun. Mutta nyt kysyn, pääministeri: tuetteko oman työministerinne näkemystä tässä paikallisessa sopimuksessa?

Puhemies Maria Lohela: Sitten pääministeri Sipilä 3 minuuttia.

16.08 Pääministeri Juha Sipilä kesk: Arvoisa puhemies! Jos aloitan tästä yhteiskuntasopimuksesta. Koko ajan olemme tavoitelleet sitä, että työmarkkinajärjestöt keskenään sen sopisivat. Nyt pallo on heillä — toivomme, että he pääsevät todellakin nyt eteenpäin. Miksi emme sinne pistä sitten sovittelijaa, vaikkapa teidän edustaja Ihalaista, joka on erinomainen edustaja? Sen takia, että meillä on täysi luottamus edelleenkin, viidenkin epäonnistumisen jälkeen, siihen, että siinä pöydässä ratkaisu pystytään tekemään. (Eduskunnasta: Viides epäonnistuminen!)

Velkaantumisvauhdista edustaja Turunen totesi juuri niin kuin asia on, eli velkaantumisvauhtimme on se ongelma, ja siinä mielessä olemme vaarallisella tiellä.

Ilmastonmuutoksesta kysyttiin. Tartumme tähän mahdollisuuteen, ilman muuta tämä on yksi niistä positiivisista näköaloista myöskin suomalaiselle teollisuudelle: kiertotalous, biotalous, niin edespäin.

Joku viittasi Moody'sin arvioon. Sitä ei ole tehty. Se uutisointi lauantaina oli virheellinen, mutta ulkopuoliset arvioitsijat ovat todenneet, että talouden tasapainottamisen paketti on tasapainossa.

Maahanmuuttajien kotouttamisesta keskustelin sunnuntaina Kauhavan vastaanottokeskuksen johtajan Ilkka Peuran kanssa, ja siinä on hyvä esimerkki. Kehotan kaikkia, jotka vain haluavat nähdä, miten käytännössä voidaan rakentaa toimiva systeemi: käykää tutustumassa siellä. Siellä on poistettu esteitä, ja siellä käydään tutustumassa työpaikoilla ja niin edespäin. Se on sitä, mitä kotouttaminen käytännössä on. Heitä siellä eivät tunnu myöskään lainsäädännön rajoitukset ahdistavan, vaan siellä on löydetty oikeat tavat toimia.

Mitä tulee tähän omistajaohjauskeskusteluun, kaikkein vaarallisin on yksityinen monopoli, siitä olen edustaja Arhinmäen kanssa täsmälleen samaa mieltä. Viime kaudella vastustin tätä muutosta, en sitä, jos Fortum haluaa luopua jostakin, vaan sitä, että emme silloin tarttuneet siihen yhteiskuntana, ja siinä olisi ollut myös mahdollisuus tämmöiselle kansanosakkeelle.

Esitys Senaatti-kiinteistöistä: Tällä hetkellä valtion lainansaannin esteenä eivät ole vakuusongelmat. Toivon, että jalostatte vähän tuota ehdotustanne eteenpäin.

Mitä eläkeläisten verotukseen tulee, niin kyllä tässäkin on pallo nyt työmarkkinajärjestöillä. Jos näissä neuvotteluissa onnistutaan hyvin ja Suomen kilpailukyky paranee riittävästi, niin silloin täällä on tämä miljardin euron veronkevennysmahdollisuus, joka koskee myöskin eläkeläisiä. (Pia Viitanen: Mutta siinä on veroero jo valmiina!)

Sitten vielä näistä positiivisista asioista: Esimerkiksi Liperin kunnassa on otettu tämänlainen tuntiperusteinen päivähoitomaksu. Tutustukaa siihen, (Puhemies koputtaa) se on hyvä esimerkki, ja meillä on paljon muutakin, startup-yrittäjyys ja niin edespäin. Meillä on paljon valoa tässä näkyvissä, kun vain niihin...

Puhemies Maria Lohela: Seuraavaksi sitten ministeri Lindström, 3 minuuttia.

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

16.11 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström: Arvoisa rouva puhemies! Jos lähdetään tästä paikallisesta sopimisesta ja siitä, mitä minä olen sanonut ja kenenkä linjoille minä olen tullut. Minä olen hallituksen linjalla. Kun paikallisen sopimisen työryhmä asetettiin, ihan ensimmäiseksi tuli se otsikko "Paikallista sopimista ja henkilöstön aseman vahvistamista yritysten päätöksenteossa koskevia lainsäädäntömuutoksia valmisteleva kolmikan- tainen työryhmä". Henkilöstön asema ja paikallinen sopiminen samassa lauseessa — tun- tuu unohtuvan muutamissa puheenvuoroissa.

No, mitä lukee sitten täällä asettamiskirjeessä? "Lainsäädännön valmistelussa otetaan huomioon työehtosopimusjärjestelmän puitteissa tapahtuva paikallinen sopiminen ensisi- jaisena paikallisen sopimisen muotona." Tätä minä olen tukenut, ja minun suuhuni sitten joku teksti-tv laittaa sanan "vaatii", että Lindström vaatii sopimista. En minä ole mikään vaatimaan. Minä toivon, että syntyy sopimisen kautta yhteisymmärrys. Tehdään tämä nyt selväksi. (Eduskunnasta: Myös lainsäädännössä?) — Voi olla myös lainsäädäntöä. Minä toivon, että mennään eteenpäin.

Moni kiinnitti huomiota tähän paikalliseen sopimiseen — edustaja Rinne, edustaja Sa- tonen, edustaja Haglund — ja nosti esille tämän luottamuksen, ja tuntuu siltä, että edelleen- kään sitä luottamusta ei ole. Se on sääli. Ainakin tässä keskustelussa me tunnumme aina epäilevän toinen toisiamme. Edustaja Laukkaselle kiitos erittäin rakentavasta puheenvuo- rosta. Tätä me tarvitsemme, emme me täältä toisiamme syyttelemällä pääse eteenpäin. Tot- ta kai me voimme olla eri mieltä asioista, eikä vanhoja muistelemalla kyllä varmaan tästä mennä eteenpäin.

Edustaja Kiljunen kysyi työllisyysmäärärahoista. Hallitusohjelmassa lukee, että niistä- kin leikataan. Niistä leikataan, minä olen sanonut tämän suoraan. Minä en lupaa yhtään mi- tään. Mutta minä tarvitsen uusia työkaluja, ja uusi työkalu on muun muassa tämä ajatus sii- tä, että ansiosidonnaista voidaan käyttää starttirahaan ja palkkatukeen. Tämä asia on val- mistelussa, se menee eteenpäin, hoputan sitä, koska tarvitsen sen työkalun. Meidän täytyy muuttaa näitä työllisyyden, työttömyyden hoidon rakenteita. Tämä on semmoinen työka- lu, mistä itse odotan paljon. Kun tätä kysyttiin muun muassa Joensuussa, jossa järjestettiin tällainen työllisyysseminaari, mitä mieltä se yleisö oli siitä, niin olikohan se joku 80— 90 prosenttia, joka oli sitä mieltä, että tämä on oikea suunta: mennään passiivisesta rahasta sinne aktivoivaan suuntaan. Tätä me tarvitsemme, ja tässä me olemme samaa mieltä. Eli tämä asia etenee.

Ja lopuksi: Edustaja Haglund, kysyitte konkretiaa maahanmuuttajien, turvapaikanhaki- joiden työllistämisestä. No, yksi konkreettinen on kumppanuusohjelma, eli yritykset ovat tulleet hyvin vahvasti mukaan tähän. He tarjoavat apuaan — mutta... Se "mutta" tulee aina siitä, että meillä on byrokraattisia esteitä, ja nämä esteet pitää poistaa, eikä ainoastaan tur- vapaikanhakijoilta vaan kantasuomalaisilta työttömiltä.

Puhemies Maria Lohela: Vielä 1 minuutti ministeri Tiilikaiselle, ja sitten jatketaan kes- kustelua.

16.14 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen: Kiitos, arvoisa puhe- mies! — Lyhyt vastaus kolmeen kysymykseen:

Normien purku etenee. Osa maankäyttö- ja rakennuslain uudistamisesityksistä on jo tul- lut eduskuntaan, loppu valmistellaan, loputkin tulevat tämän vuoden aikana. Ympäristölu- vituksen ja muun luvituksen uudistamista valmistellaan täyttä häkää.

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

Metsähallitus-lakiesitys, joka on eduskunnassa, ei heikennä saamelaisten asemaa nykytilaan verrattuna vaan neuvottelukuntien myötä pikemminkin himpun parantaa sitä.

Ilmastopolitiikkamme on johdonmukaista. Olimme aktiivisesti rakentamassa Pariisin ilmastosopua. Uusiutuvan energian osuutta ajamme ylös etuajassa. Päästöjen vähennystä ajamme etuajassa. EU:n päästökauppaa uudistamme siten, että kovassa kansainvälisessä kilpailussa oleva teollisuutemme pärjää ja työpaikkoja turvataan. Cleantech taas tarjoaa uusia mahdollisuuksia lukuisille aloille kasvuun ja työhön.

Puhemies Maria Lohela: Sitten jatketaan debattia.

16.15 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri totesi tuossa äsken, että jos tämä yhteiskuntasopimus, työmarkkinaratkaisu, syntyy, niin on varaa sitten miljardi veroja alentaa ja tämä koskettaa myöskin sitten eläkeläisiä. Olen ymmärtänyt näin, että hallitus on päättänyt tuloveroasteikkojen kautta tämän verokevennyksen sitten tehdä, jos se ylipäättään on tulossa. Sehän tarkoittaa, arvoisa pääministeri, suoraan sitä, että tämä veroero palkansaajan, työntekijän, siis palkkatyössä olevan ihmisen, ja eläkeläisen välillä tulee pysymään. Kysyn: Olenko oikeassa tässä tulkinnassa? Oletteko te jättämässä pysyväksi tätä eläkeläisten kireämpää verotusta palkansaajiin nähden?

Sitten haluan sanoa niille, jotka tässä ovat epäilleet sosialidemokraattien halua yhteiskuntasopimuksen, työmarkkinaratkaisun, tukemiseen, että se on väärää puhetta. Sosialidemokraatit tukevat semmoista työmarkkinaratkaisua, jolla saadaan vakaa, pitkäaikainen palkkaratkaisu ennakoitavuutta lisäämään työmarkkinoille. Minun henkilökohtainen kantani on se, että tässä tilanteessa ei ole järkevää kotimaista kulutuskysyntää ja ostovoimaa leikata palkkaleikkauksilla. Ne pienet kapakat, pienet ravintolat, kahvilat...

Puhemies Maria Lohela: Nyt tuli aika täyteen.

...tarvitsevat näitä tuloja käyttöön.

16.17 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todella myös minä yhdyn siihen, että on erittäin tärkeää saada aikaan se riittävän kunnianhimoinen työmarkkinaratkaisu, jotta me pääsisimme tähän veronkevennykseen, jotta myös eläkeläiset saavat siinä oikeudenmukaisen osuutensa.

Mutta yksi asia, joka tässä politiikassa ainakin minua henkilökohtaisesti harmittaa, on se, että kun tulee joitakin tutkimuksia, niin — jokainen täällä syyllistyy siihen — sieltä tutkimuksesta napataan se kohta, joka itseä tuntuu miellyttävän. Ja nyt jos me puhumme arviointineuvoston tai OECD:n raportista, niin on ihan totta, että siellä kritisoidaan koulutussäästöjä, on totta, että siellä esitetään alvin nostamista — mutta sitä eivät kyllä kannata tietääkseni muut kuin RKP — mutta sen sijaan se pääviesti, joka on etusivulla, on se, että talouden sopeuttaminen, tämä nykyinen säästöpolitiikka ja julkisen talouden tasapainottaminen, on täysin oikein. Ja tämä on esimerkiksi vihreiltä jäänyt kokonaan lukematta, eli teidän linjanne on täysin sitä... [Puhemies antoi puheenvuoron seuraavalle puhujalle.]

16.18 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluaisin korostaa, että muutosjohtaminen on vaikeimpia johtamisen muotoja. Siihen pitää saada ihmiset mukaan, ihmiset luottamaan, että se muutos on myös heille arjessa parempi, saada heidät itse

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

tekemään sitä muutosta. Ja silloin semmoinen kova pakottaminen ei ole keinona hyvä, vaan se voi pikemminkin estää sen, että se uudistus on hyväksi Suomelle ja suomalaiselle yhteiskunnalle. Minä itse tiedän sen kokemuksesta, kun olen ollut ministerinä viime vaalikaudella — me jouduimme sopeuttamaan tosi paljon, ja se budjettikirja on jo silloin tosi tarkkaan käyty läpi. Ne leikkaukset, mitä nyt joudutaan käymään päälle, ovat varsin kivuliaita ja usein haitallisia, erityisesti koulutusleikkauksia arviointineuvosto ja OECD kritisoivat. Kun hallitus on jättänyt keinovalikoimasta vähemmälle sellaisia asioita, joissa saataisiin pehmeämpiä uudistuksia eteenpäin, niin se on minusta se huolestuttavin piirre. Verolementissä esimerkiksi verovähennysten hyödyntäminen on asia, mitä arviointineuvosto korosti, että tätä voisi käyttää enemmän, se laajentaisi (Puhemies koputtaa) veropohjaa. Ja toinen asia on se, että paikallinen sopiminen pehmeästi voisi... [Puhemies antoi puheenvuoron seuraavalle puhujalle]

16.19 Tuomo Puumala kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ehkä edustaja Niinistön peräänkuuluttamaa muutosjohtamista kaipaisi myös tähän meidän keskustelukulttuuriimme. Nimittäin tuntuu kyllä aika lailla siltä, että sama levy pyörii kuin edelliselläkin kaudella. (Välihuutoja) Jotenkin toivoisi sellaista, että kun mennään kohti kevättä, niin päästäisiin pikkuisen eteenpäin. Jos ei aina pysty vaihtoehtojakaan esittämään — ne ovat monesti vaikeita — niin sitten kuitenkin nähtäisiin myöskin mahdollisuuksia.

Jos puhutaan nyt tuosta koulutuspuolesta, niin meillä on 300 miljoonan euron panostukset sinne muutospuolelle nimenomaan, joilla pyritään vastaamaan muuttuvaan maailmaan — joka muuten muuttuu ihan valtavan nopealla tahdilla.

Minä olen kyllä sitä mieltä, että Suomen nousu on aika paljon myös meidän omasta asenteestamme kiinni: onko kuppi puoliksi täynnä, puoliksi tyhjä vai meneekö kuppi kokonaan nurin. Meillä on valtavasti potentiaalia tässä maassa, kun se vain valjastetaan käyttöön. Siitä olen samaa mieltä monien täällä puheenvuoroja käyttäneitten kanssa, että muutokset pitää pyrkiä tekemään mahdollisimman oikeudenmukaisesti. Ja me tarvitsemme kyllä kaikkien puolueitten näkemyksiä (Puhemies koputtaa) siihen keskusteluun mukaan.

16.20 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on puhuttu paljon työllisyydestä, ja hyvä niin. Minä luulen, että tässä kaikki puolueet ovat samaa mieltä siitä, että työllisyyden parantaminen on ainoa keino tasapainottaa julkistaloutta ja myöskin turvata hyvinvointivaltion rahoituspohja. Ja juuri tästä syystä on erittäin huolestuttavaa, että nimenomaan hallituksen toimet työllisyyden parantamiseksi eivät vakuuta. Tähän on oppositio myöskin omassa kritiikissään keskittynyt, ja tämä on semmoinen kritiikki, johon minun mielestäni hallituksen kuuluu vastata ja joka sen kuuluu ottaa vakavuudella. Ensimmäinen osa on tämä pakkolakikokonaisuus, josta nyt on saatu paljon sellaisia asiantuntija-arvioita, että nämä työllisyysvaikutukset ovat ylioptimistisia. Tuloverokevennyksistä on todettu — tämän vuoden alussa on tullut tutkimus — että työllisyyden parantamiseksi ne nimenomaan eivät ole tehokas keino. Ja lopulta on vielä tämä työllisyysmäärärahojen puuttuva taso. Myös julkismenojen leikkausten haitallisuudesta työllisyydelle on puhuttu paljon, ja siitä huolimatta keskustan ryhmäpuheenjohtaja Matti Vanhanen on nyt vuoden alussa linjannut, että (Puhemies koputtaa) tulee lisää säästöjä.

16.21 Nasima Razmyar sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä hallitus päätti leikata kehitysyhteistyömäärärahoja 38 prosenttia. Sanoitte, pääministeri, pu-

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

heessanne, että apua on suunnattava sinne, missä sitä tarvitaan. Tämä on toki täysin totta. Näitä avun tarvitsijoita on: tällä hetkellä maailmassa on miljoonia niitä, jotka tarvitsevat välitöntä apua, puhumattakaan siitä pitkäaikaisesta hädästä, on se sitten vesipulaa taikka äärimmäisen köyhyyden välttämistä. Nämä ihmiset myöskin liikkuvat, he liikkuvat kylästä toiseen ja maasta toiseen. On siis väärin ja vastuutonta tulla kertomaan meille tänne kerto toisensa jälkeen, kuinka ihmisiä pitää auttaa paikan päällä, kun tämä hallitus päätti leikata ennätyksellisen paljon kehitysyhteistyömäärärahoista ajassa, jossa maailma tarvitsee apua enemmän kuin koskaan.

16.22 Hanna Kosonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Menneestä, kuten Carunan tapauksesta, pitää ottaa opiksi ja tehdä se, mitä juuri nyt voidaan tehdä. Ministeri Rehn on ottanut vahvasti vastuuta aiheesta, kuten pääministeri Sipiläkin. Yksi esimerkki tästä on hallituksen veropohjantiivistämishanke, joka suitsii verosuunnittelua ja verotulojen valumista ulkomaille. Keinoja on, kuten yritysverotuksen korkovähennysoikeuden rajoitus. Tästä paljon on salissa puhuttukin.

Toisena asiana haluan nostaa esille suomalaisten turvallisuudentunteen. Mekin tässä salissa luomme maamme ilmapiiriä. (Eduskunnasta: Nimenomaan!) Miltä meistä tuntuu? Nousevatko möröt esiin asioista, joissa niitä ei olekaan? Myrkytetäänkö ilmapiiriä, vai etenemmekö oikeilla tiedoilla luoden parempaa Suomea?

16.23 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvä hallitus! Ei niin huonoa, ettei jotain hyvääkin. Hallituksen tavoitteet hiilettömän tulevaisuuden luomiseksi ovat kiitettävän kunnianhimoiset ja oikeansuuntaiset, ja tuontiöljyn puolittumistavoite saa sekin tukemme. Mutta nämä tavoitteet vaativat myös toimenpiteitä, kuten kestävän joukkoliikennepohjan ylläpitämistä ja kehittämistä, ja tiedämme kaikki, miten tälle on käymässä.

Vielä ehditte muuttaa kurssia. Reilun miljoonan euron nimellisen säästön takia ei kannata romuttaa koko läntisen Uudenmaan joukkoliikennetä, alueen, jonka pitäisi symboloida maamme kilpailukykyä ja vetovoimaa — ei kannata. Siksi toivomme vilpittömästi avointa, ratkaisukeskeistä ja suoraa keskustelua ongelman ratkaisemiseksi ministeriön ja alueen edustajien välillä. Toivomme, että kuuntelette. Mehän tiedämme, että kokoomus kuuntelee — ja hyvin usein EK:ta. Kilpailukyky on joukkoliikennettä, mutta on se myös koulutusta. Eikö siksi olisi aika taas (Puhemies koputtaa) kuunnella vaikka Matti Alahuhdan mielipiteitä tutkimuksen ja koulutuksen... [Puhemies antoi puheenvuoron seuraavalle puhujalle.]

16.24 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On hyvä, että me saamme keskustella tässä salissa, ja toivon mukaan kykenemme käymään rakentavaa keskustelua. Aikaisemmassa puheenvuorossani viittasin kestävyysvajeen umpeenkuromiseen, ja oli hyvä, että pääministeri vastasi. Kerron vain, mihin tietoni pohjautui, että pääministerikin tietää, mitä julkisuudessa kirjoitetaan. Taloussanomien uudenvuodenaattona: "Sipilä kirjoittaa uudenvuodentervehdyksessään, että 10 miljardin euron kestävyysvaje on tarkoitus kuroa umpeen nykyisen hallituskauden aikana." Uskon kyllä, kun pääministeri tuossa täsmensi, millaisen aikataulun puitteissa hallitus aikoo viedä sen läpi. Mutta sitten tässä oli yksi lisälause, mihin liittyen toivoisin kuitenkin vastauksen: "Mikäli tähän ei päästä, niin keväällä 2017 hallitus joutuu tekemään lisäsäästöjä ja veronkorotuksia." Eli us-

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

kooko hallitus, että teillä ovat mittarit tämän vuoden lopussa siinä kunnossa, että te pystytte näkemään jo silloin, miten käy tämän kestävyysvajeen kanssa?

16.25 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitos pääministerille hyvästä puheesta, ja tässä oli hyvin rakentavasti ja pitkään tästä maahanmuuttotilanteesta.

Sellaisesta kysyisin, että kun me olemme vastaanottaneet 90-luvulta lähtien kolmisenkymmentätuhatta inkerinsuomalaista Suomeen, heidät on sisäministeriön ja Maahanmuuttoviraston sivujen mukaan valittu syntyperän, etnisen taustan ja kielitaidon — suomen ja ruotsin — kohtuullisen tai hyvän osaamisen perusteella, niin he ovat todellakin sopeutuneet Suomeen hyvin ja kotoutuminen on onnistunut. Kysymys kuuluu: voisiko siitä ottaa oppia, ja onko siitä otettu oppia?

Toinen kysymykseni liittyy infra-kysymyksiin. Vesi-infra on monella alueella siirretty osakeyhtiöihin, ja ne alueellisia monopoliyhtiöitä, jotka pyrkivät tekopohjaveden kautta tuottamaan vettä. Onko näissä osakeyhtiöjärjestelyissä olemassa vaara, että omistus siirtyy ulkomaille?

16.26 Pekka Haavisto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Te, pääministeri, nostitte puheenvuorossanne esille myös Suomen ja Venäjän suhteet ja viittasitte tietysti siihen, että noudatamme EU:n yhteistä politiikkaa ja sanktioita. Itse olen huolissani siitä, miten tämä kehittyy nimenomaan meidän idänkaupparamme ja idänsuhteidemme kannalta. Suomen maataloustuotanto ja monet muut asiat ovat olleet tästä idänviennistä ja -kaupasta riippuvaisia. Tietysti tästä seuraa sitten kysymys — kun tiedän, että sanktiot riippuvat Ukrainan kehityksestä — voimmeko me millään tavalla itse tukea tai vauhdittaa sitä, että jokinlainen järkevä ratkaisu Ukrainan tilanteessa syntyy. Tiedän, että olette tavannut pääministeri Medvedeviä, ja varmasti teillä on siitä näkemys.

Toinen asia, josta olen huolissani, on se, että kun taloussuhteet ovat hiipuneet, niin samalla tällainen kansalaisyhteiskunnan yhteydenpito Venäjän suuntaan vähenee ja ikään kuin ihmisten tuntemus ja tietämys Venäjän asioista vähenee. Mielestäni tämä olisi asia, johon myöskin pitäisi kiinnittää huomiota.

16.28 Sampo Terho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on muutaman kerran otettu esiin tasaisin väliajoin tämä tilannekuva ja se, onko liikaa pelottelua hallituksen tai opposition puheessa. Oppositiona tuli kritiikkiä, että esimerkiksi meidän ryhmäpuheessamme oli sitä liikaa. No, jos otimmekin hyvin selkeästi kantaa sen suhteen, että Suomi on vaikeassa tilanteessa, niin mielestämme toimme hyvin selkeästi esiin myös sen, että emme ole hukanneet toivoamme emmekä missään nimessä sitä hukkaa.

Sen sijaan haluan kysyä myös opposition suunnasta: eikö teistä tunnu, että viime syksyn aikana, kun on keskusteltu leikkauksista yksitellen, joka ainoan kohdalla on puhuttu hyvin jyrkkään sävyyn: tämä on kaiken loppu, tämä on hyvinvointiyhteiskunnan loppu, tämä on koko järjestelmän alasajo? Minusta tuntuu, että tämä on toistunut hyvin tiheään, ja se nimenomaan luo uhkakuvia, se luo pelkotiloja, jotka ovat tarpeettomia ja jotka saavat henkisen tilan toivottomaksi ja ikään kuin saavat meidät siihen toimettomuuteen, turtumiseen, mihin me emme missään nimessä saa valua.

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

16.29 Ilkka Kantola sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on kovin toisenlainen henki kuin oli vajaa viikko sitten valtiopäivien avajaistilaisuudessa, jossa tasavallan presidentti puhui. Puheessaanhan hän sanoi, että kun meillä on näitä vaikeita ongelmia, ainakin pari suurta ongelmaa, niin talous on niistä se helpompi. Nyt tässä keskustelussa, jota pidän arvokkaana keskusteluna, on selvästi heijastunut se, että talous on meille se vaikeampi ongelma. Minä pidän tätä henkeä täällä ihan oikeana.

Arvoisa pääministeri, puheessanne viittasitte myös samaan kohtaan, jossa tasavallan presidentti puhui siitä, millä tavalla EU:n vastuu nimenomaan tässä turvapaikka- ja pakolaispolitiikassa on keskeinen. Itse ajattelen samoin, että EU on tässä ratkaisevalla tavalla epäonnistunut. Nyt Suomi on lähtenyt mukaan osana EU:ta myös rahoittamaan Turkkiä ja suuntaamaan varoja sinne, mistä nämä ihmiset ovat tulossa EU:n alueelle. Näenkin tärkeänä sen, että jatkossa Suomi on vahvasti mukana vahvistamassa EU:n ei vain rajavalvontaa vaan kaikkia niitä toimenpiteitä, jotka estäisivät tarpeettoman juoksuttamisen: ihmisiä juoksutetaan ympäri Eurooppaa ja (Puhemies koputtaa) sitten heidät palautetaan kotimaahansa.

16.30 Hannakaisa Heikkinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Jatkan tästä aivan samasta aiheesta.

Melkein viikko meuhkattiin mediassa siitä, mitä tolkun tasavallan presidentti mahtoi-kaan tuossa valtiopäivien avajaispuheessa sanoa. Itse kiinnitin huomiota presidentti Niinistön valtiovierailulla Itävallassa medialle antamaan lausuntoon. Hän totesi juuri tästä EU:n yhteisestä vastuusta: mitä me teemme täällä Syyrian, Irakin alueilla, näillä pakolaisleireillä, ja miten saisimme nuo todella hädässä olevat ja apua tarvitsevat ihmiset Suomeen. Myöskin tämä mittakaava-asia on hyvä nähdä: Turkissa on 2,7 miljoonaa syyrialaista. Tilanne on kaoottinen siellä. Kysynkin pääministeriltä: onko aidosti lähdetty miettimään niitä keinoja, miten EU yhdessä lähtee ratkaisemaan tätä ongelmaa, että ne hädässä olevat saataisiin tänne ja samalla saataisiin kitkettyä tämä ihmissalakuljetus ja ihmiskauppa pois, niin että niille ei olisi enää pelitilaa?

16.31 Ritva Elomaa ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Taitettu indeksi oli Lipposen hallituksen ansiota parikymmentä vuotta sitten. Eläkeläisten ostovoimaa pitää saada nostettua, ja varmaan keskustelu jatkuu. (Eero Heinäluoma: Hyvä!)

Kuten edustaja Terho mainitsi, tämä tulee todella olemaan ratkaisujen vuosi. Jotta ratkaisuja voitaisiin tehdä, on maamme suunnan oltava selvillä. Yhteiskuntasopimuksen syntyminen on yksi keskeisistä ratkaisuista, jota toivomme ja odotamme. Meillä on täällä eduskunnassa kahdeksan puoluetta, oppositio ja hallitus, ja joskus tuntuu, että kritiikki hallitusta kohtaan on pelkkää arvostelua. Oppositiolla on myös vastuunsa. Se ei saisi keskittyä liiaksi galluplukujensa nostamiseen. Laukkaselle annetaan pisteitä rakentavasta puheenvuorosta.

Presidentti Niinistön realistinen, hyvä puhe taannoin antoi meille kaikille hyvää esimerkkiä siitä, että ongelmat on nostettava rohkeasti esille ja niihin on löydettävissä ratkaisuja yhdessä. Hallitus on ryhtynyt toimeen, (Puhemies koputtaa) ja toimintakykyinen hallitus on Suomen etu.

Puhemies Maria Lohela: Sitten otetaan vielä edustaja Arhinmäki, ja sitten on pääministerin puheenvuoro.

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

16.32 **Paavo Arhinmäki vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Puumala arvosteli, että sama levy pyörii kaudesta toiseen. No, täytyy antaa tunnustusta edustaja Puumalalle, että hänellä se ei enää pyöri — nimittäin muistan, kun yhdessä teimme välikysymyksen koulutusleikkauksista. Muistan hyvin myös sen, miten jokainen puolue sanoi, että viime kaudella leikattiin jo liikaa koulutuksesta, että enää emme leikkaa, ja nyt on tehty kaikkien aikojen suurimmat leikkaukset koulutuksesta.

Arvoisa rouva puhemies! Pääministeri Sipilä kysyi, miksi vasemmisto ei ole valmis kasvattamaan valtion omistusta yrityksissä. Hän ihmetteli sitä, että me emme ole valmiita kehittämään valtion omistusta yrityksissä. Se oli kummallinen kommentti, koska me olemme nimenomaan painottaneet sitä, että valtiolla pitäisi olla entistä enemmän omistusta. Esimerkiksi kun Fortumista myytiin osa, niin siitä saatiin 1,6 miljardia euroa, ja sen jälkeen Fortum on jakanut 4,5 miljardia ja päälle vielä (Puhemies koputtaa) siitä irrotettu Neste Oil noin miljardi euroa näille yksityisille osakkaille.

Puhemies Maria Lohela: Ja sitten pääministeri Sipilälle 3 minuuttia.

16.33 **Pääministeri Juha Sipilä:** Arvoisa puhemies! Edustaja Arhinmäki, tarkoitin sitä, että täytyy jostakin luopua, että pystytään rakentamaan uutta. Jos tämä ajatusmaailma on yhteinen, niin tästä on hyvä jatkaa. (Välihuutoja vasemmalta)

Edustaja Haavisto, otitte Suomen ja Venäjän suhteet esille. Toin keskustelussa esille sen, että Minskin sopimusta on noudatettava, ja toki siinä on myös toimia Ukrainan puolelta, jotka ovat vielä pahasti kesken. Tapasin reissulla myöskin suomalaisia yrityksiä, jotka ovat erityistä sitkoa osoittaneet pysymällä markkinoilla odottamassa sitä hetkeä, kun siellä talous lähtee taas kasvuun.

Tässä STT:n uudenvuodenviestissäni sanoin täsmälleen näin, että "urakkana on 10 miljardin kestävyysvaje, jonka kuromiseksi tarvittavat päätökset tehdään tämän hallituskauden aikana". Ja teemme kaikkemme, että näihin lisäsästöihin ei tarvitse turvautua.

Päivähoitokysymyksestä: Jäi tuossa edellisessä puheenvuorossani kesken tämä Liperin malli, joka on tuntiperustainen malli. Siinä kunnalle on tullut noin puolen miljoonan vuotuiset säästöt ja perheiden päivähoitomaksut ovat pienentyneet. Eli näihin hyviin käytäntöihin kyllä kannattaa kaikissa kunnissa tarttua.

Joku viittasi soteen, että tämä marssijärjestys on epäselvä. Ei todellakaan ole epäselvä: sote edellä mennään, ja aluehallinto tulee kolme kuukautta perässä tätä marssia. Mutta kun me lähdemme tekemään aikataulua sieltä 1.1.2019 alkaen, niin tänä keväänä pitää tehdä aika merkittäviä päätöksiä, että saadaan hommat valmiiksi niin kuin on suunniteltu.

Säästöistä: Yksikään säästö ei ole helppo. Ei ole helppoa säästää koulutuksesta, ei ole helppoa säästää kehitysavusta ja niin edespäin. Meidän julkisen talouden kyky rahoittaa nykymuotoiset palvelut on vain pysyvästi alentunut, ja meidän täytyy tehdä nyt kaikkemme, että pystymme tämän kierteen katkaisemaan sillä tavalla, että voimme pelastaa suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan. Siellä keskeisenä ovat nyt nämä toimet, mistä esimerkiksi työmarkkinajärjestöt tällä hetkellä keskustelevat — kilpailukyvyn kautta kasvun tielle.

Sitten vielä, edustaja Heikkinen, tästä pakolaispolitiikan hoitamisesta EU:ssa yhdessä. Yhteinen ajatuksemme on se, että me saamme ulkorajat kuntoon, hallitsemattoman maahanmuuton pysäytettyä ja esimerkiksi Turkissa, Jordaniassa ja Libanonissa olevilta pakolaisleireiltä ja sieltä UNHCR:n kautta, pakolaiskiintiön kautta, hoidettua sitten hallitusti turvapaikanhakijat tänne Eurooppaan. Tämä on se yhteinen pyrkimyksemme, mihin me

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

yhdessä pyrimme, ja Suomi on osoittanut tässä jo etunojaa sillä tavalla, että olemme tämän vuoden kiintiöstä osoittaneet 600 Turkissa olevalta leiriltä (Puhemies koputtaa) syyrialaisille pakolaisille.

Puhemies Maria Lohela: Nyt on aika täynnä. — Ministeri Rehulalle 1 minuutti.

16.36 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Nylander kysyi päivystyksen kokonaisuuden tulevaisuudesta. Ensimmäinen aluetilaisuus on tämän viikon perjantaina Oulussa. Tullaan järjestämään viisi tilaisuutta, joissa erä-alueittain katsotaan päivystyksen verkkoa, paikkakuntia, etäisyyksiä ja päivystyksen tasoa. Milloin seuraavia ulostuloja? Maaliskuun alussa päästään kentän kuulemiskierroksen jälkeen eteenpäin.

Toinen asia, arvoisa rouva puhemies: Sote-muutoksen tekemisen tahti on joidenkin täsäkin salissa olevien mielestä liian kiivas. Olisi helpompaa keskustella, kun päättäisitte, arvoisat opposition edustajat, onko tässä liian kiire vai olemmeko me puuhastelemassa. Me olemme tosi työssä — tavoitteena ihminen keskiössä integraation, valinnanvapauden, perustason palvelujen nykyistä paremman saavutettavuuden kautta.

Toisekseen hallintohimmelit: Niin, tarvitsemme tietyn määrän hallintoa. Vajaasta 200 hallintohimmelistä tulee (Puhemies koputtaa) jatkossa noin 15 tai 18.

Puhemies Maria Lohela: Sitten takaisin keskusteluun.

16.38 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen hieman hämmentynyt tuosta pääministerin äskeisestä puheenvuorosta siltä osin, että hän totesi, että on pysyvästi alentunut meidän kykymme hyvinvointiyhteiskunnan rahoittamiseen. Jos mietitään sitä, että meillä on 330 000 työtöntä tällä hetkellä ja jos saadaan prosentin verran työttömyyttä alennettua, se tarkoittaa vähintään 600:aa miljoonaa julkisen talouden sopeuttamiseen. Tästä näkökulmasta minun on vaikea uskoa, että pääministeri voi tarkoittaa, että Suomen vientiä ei saada kasvuun sillä tavalla, että meidän hyvinvointiyhteiskunnan rahoitus pohja vahvistuu, saadaan uusia tuotteita ja palveluita maailmalle. Haluaisin tähän nyt suoran vastauksen, pääministeri: mitä tällä tarkoitatte, että on pysyvästi alentunut? Minusta se viittaa siihen, että olette luovuttanut.

16.38 Timo V. Korhonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näissä suurissa rakenneuudistuksissa on aivan selvää, että sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta on vietävä määrätietoisesti eteenpäin. Mutta näitten uudistusten keskellä en oikein hyväksy sitä, että sanotaan, että aluehallinnon uudistus olisi jotakin puuhastelua. Mehän Suomessa kuitenkin olemme tällä hetkellä siinä tilanteessa, että alueitten elinvoimaa on hyödynnettävä. Sitä tukeaksemme niille on annettava valtaa. Aluehallinnon uudistuksessa on mitä suurimmassa määrin kysymys myös elinvoimapolitiikasta. Meidän on myös purettava turhaa hallintoa ja turhaa byrokratiaa. Meidän on siirryttävä aitoon eurooppalaiseen kansanvaltaan ja siinä samalla myös loivennettava kustannusnousukäyrää. Eli kyllä minä näen sillä tavalla, että meidän on kuitenkin mentävä nytten eteenpäin niin sote-uudistuksessa kuin aluehallinnon uudistuksessa sillä aikataululla, minkä hallitus on määrätietoisesti asettanut.

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

16.40 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa pääministeri, te puhuitte täällä, että kävitte yrityksissä ja ne taistelevat joka päivä olemassaolon oikeutuksesta. Itse olen hieman samalla tavalla käsittänyt, koska valitettavasti me elämme alenevan kustannustason ja markkinoiden maailmassa, ja se tilanne on yrityksille erityisen vaikea. Kuitenkin oma talouskäsitykseni menee niin, että semmoisessa tilanteessa ei kovin järkevää ole kurlakennetta lisätä näille yrityksille eikä varsinkaan teollisuudelle. Meillä lukee hallitusohjelmassa, että tällä vaalikaudella hallituksen toimesta ei lisätä teollisuuden kustannuksia. Mutta kun katsoo tätä Caruna-keskustelua nyt, niin minä en puutu siihen Carunaan enkä Fortumin myyntiin sinänsä, mutta voitaisiinko nyt harkita, että Energiaviraston — minun käsitykseni mukaan kohtuutonta — päätöstä voitaisiin arvioida uudelleen, sillä monopoliyhtiöille annettu tuplarahastusoikeus ei kovin järkevältä tässä taloustilanteessa tunnu, varsinkaan, kun meillä on yhtiöitä, joilla ei ole investointitarpeita? (Puhemies koputtaa) Minun mielestäni virasto ei voi Suomea... [Puhemies antoi puheenvuoron seuraavalle puhujalle.]

16.41 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällähän talouden arviointineuvosto myös totesi, että leikkauspolitiikka on ongelmallista ja pitäisi voida käyttää myös tulopuolta. Mitä tulee tähän SDP:n vaihtoehtoon, niin kyllä meidän mielestämme, arvoisa pääministeri, olisi ihan kohtuullista, että joku aliverotettu finanssisektori osallistuisi näihin yhteisiin talkoisiin samaan aikaan, kun tavalliselle palkansaajalle sanotaan, että leikataan palkkoja, ja samaan aikaan, kun työttömiltä, eläkkeensaajilta, lapsiperheiltä leikataan. Ihan kohtuullista olisi tehdä näitä arvovalintoja. Kyse on toden totta, kuten sanottu, arvovalinnoista. Se, mikä on hämmentävää, on se, että hallituksella tulee olemaan taas varaa esimerkiksi miljoonaperintöjen veronkevennyksiin. Hallituksella on varaa...

Puhemies Maria Lohela: Edustaja Viitanen, puhuteko tänne eteenpäin, niin ääni kuuluu.

Hallituksella on varaa autoveron kevennykseen, miljoonaperintöveron kevennykseen, mutta samaan aikaan hallituksella ei ole varaa keventää pieni- ja keskituloisten eläkkeensaajien verotusta.

16.42 Harri Jaskari kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Rintelle sen verran, että emme todellakaan ole luovuttaneet vaan yritämme nyt tehdä joitain rakenteellisia uudistuksia, että päästään ihan toiseen suuntaan ja uuteen kasvuun.

Nyt kun edustaja Lindtman sanoi, että Suomi tarvitsee pitkäaikaisen maltillisen palkkaratkaisun, olen aivan samaa mieltä tässä, mutta olisi mahtavan hieno uutinen, kun edustaja Lindtman olisi vielä sanonut, että Suomi tarvitsee myöskin paikallisen sopimisen kulttuurin, jossa katsotaan yritysten tilanteet, ja myöskin, niin kuin ministeri Lindström sanoi myöskin, että otetaan huomioon henkilöstön asema siinä. Se olisi uutinen tänään, joka voisi olla yksi käänteentekevä asia sitten jatkossa.

Sitten kun täällä puhui myöskin edustaja Tuppurainen, että niin kuin maailmanlopun tunnelma on ennen kaikkea hallituksen puolella, ei pidä paikkaansa. Katsokaa nyt, mitä pääministeri sanoi ensimmäisessä puheenvuorossaan: tehdään maksuperusteinen alvi, tehdään tulolähdejaon poisto, tehdään yrittäjyysvähennys, tehdään normienpurkua, tehdään sitä paikallista sopimista. Nyt meillä on tekemisen meininki, lähtekää mukaan.

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

16.43 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tästä paikallisesta sopimisesta: Tässähän on nyt riski, että hallitus tekee tästä uuden pakkolain. (Naurua) — Älkää naurako, ei tämä minun keksimäni termi ole, arvoisa puhemies. (Eduskunnasta: Eikö?) — Ei. — Sitaatti: "Kannatan TES-tietä, koska vapaaehtoisuus on aina pakkoa parempi vaihtoehto." Toinen sitaatti: "Hän kertoo kannattavansa vapaaehtoisuutta, ei lakisääteistä pakkoa." Näin työministeri Lindström on todennut juuri hetki sitten mediassa, muutama päivä sitten, ja minä kysyn pääministeriltä, tuetteko te oman työministerinne linjaa tässä kysymyksessä. (Markku Rossi: Kyllä menee kikkailuksi!) Tuetteko te oman työministerinne linjaa? Toinen kysymys: kelpaako teille jokin muu luku kuin 5 prosenttia? Kolmas kysymys: aiotteko muuttaa hallitusohjelmaa, (Puhemies koputtaa) kuten teidän omasta puolueestanne on esitetty vaatimus?

16.44 **Leena Meri ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen tässä ensimmäistä kautta ja ihmettelen sitä, että ensin me keskustelimme koko syksyn niistä koulutusleikkauksista ja subjektiivisen päivähoito-oikeuden leikkauksesta ja ilmeisesti, kun ne lait on hyväksytty, jatketaan koko kevät niistä samoista. Toivon tietysti, että se puheenaihe vaihtuu.

Pääministeriä kiitän siitä, että otitte esille tuon tärkeän aiheen eli ruotsin kielen alueelliset kokeilut. Perussuomalaisten valtuustoryhmät ovat kunnissa tehneet näistä valtuustaloitteita, elikkä kunnissa on valmiutta ja halukkuutta kokeilukunnaksi.

Lisäksi täällä puhuttiin vielä maahanmuutosta ja siitä, että maailmalla on miljoonia pakolaisia ja kehitysapua on leikattu. Valitettavasti olemme viisimiljoonainen kansa, emme pysty kaikkia miljoonia tietenkään meidän rahoillamme auttamaan.

Sitten olisin vielä ministeri Lindströmilta kysynyt, miten edistyy tämä maahanmuuttajien vapaaehtoistyön edistäminen. Tapasin tuossa Startup Refugees -vapaaehtoistyöntekijöitä, ja siellä on jonkinlaisia esteitä kuitenkin, että voitaisiin tehdä turvapaikka-aikana (Puhemies koputtaa) tätä vastavuoroista työtä. Miten se edistyy?

16.45 **Anna-Maja Henriksson r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies, värderade fru talman! Mehän kaikki tiedämme, että Suomen valtiossa on hyvin koulutettu väestö. Sen takia on hyvin ongelmallista, että hallitus nyt on lähtenyt tälle leikkauslinjalle, mikä koskee meidän opetusta ja meidän yliopistoja. Tässä salissa on tämän keskustelun alla nyt peräänkuulutettu myös meidän vaihtoehtoja ja on sanottu, että meillä ei ole vaihtoehtoja. Lukekaa nyt tämä ruotsalaisen eduskuntaryhmän ja RKP:n hyvä ja fiksu vaihtoehto. Se osoittaa myös sen, että näitä leikkauksia ei tarvitse tehdä, jos priorisoi toisin.

Ja, arvoisa pääministeri, annan teille täyden tuen, mitä tulee tähän EU-politiikkaan. On hyvin tärkeätä, että Suomi on EU:ssa nyt rakentava voima, joka etsii niitä ratkaisuja. Ainoastaan yhdessä pystymme EU:ssa tämän tilanteen hallitsemaan hyvin. Ja tässä pitää tehdä sellaisia ratkaisuja, joissa kunnioitetaan oikeusvaltioperiaatetta ja ihmisoikeuksia. Toivotan teille kaikkea menestystä siinä työssä. (Puhemies koputtaa)

Sitten täällä... [Puhemies antoi puheenvuoron seuraavalle puhujalle.]

16.46 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitän tästä puheenvuorosta, sillä haluan todellakin pyytää anteeksi pääministeriltä. Pääministeri kertoi joku aika sitten, että hän loukkaantui tuosta sanan "kyhäelmä" käytöstä. Minulla ei koskaan politiikassa ole tarkoitus loukata ketään, vaikka saatan olla asioista eri mieltä. Sen

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

taustalla, että valitsin noin voimakkaan sanan käytön, on vilpittömyys siitä, mitä tälle sote-uudistukselle on todellakin tapahtumassa.

Myöskin hallituspuolueitten riveistä on esitetty tämä kysymys, mitä kuuluu sotelle, koska tällä hetkellä tämä maakuntamalli ja sen lain säätäminen ja sen ympärillä erilaisten hallintorakenteitten rakentaminen tuntuvat olevan nyt hallituksen intresseissä ensimmäisenä. Ja siinä mielessä täytyy ihmetellä, millä me saamme aikaiseksi tämän valtionosuusuudistuksen, toisaalta verouudistuksen, joka tähän liittyy, miten kunnissa olevat rakennukset ja kiinteistöt ja laitteistot tullaan aikanaan siirtämään sote-alueille, minkälaisia korvauksia niistä tullaan maksamaan. Kaikki tämä on kuitenkin vielä tällä hetkellä auki... [Puhemies antoi puheenvuoron seuraavalle puhujalle.]

16.47 Sari Sarkomaa kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Yksi asia on selvä, ja se on se, että Suomi nousee suosta vain työtä tekemällä ja yrittämällä ja uudistamalla. Vähemmällä rahalla on saatava enemmän. Pääministerillä oli hyvä uudistava ote, kuten valtiovarainministerilläkin.

Maailma muuttuu nopeasti, mutta yksi asia ei muutu: SDP seisoo jarrulla. Ja todellakin, kuulinko oikein, kun edustaja Rinne, totesitte, että sote-uudistusta on uudelleen arvioitava? Varmasti Pekka Potilaalla ja Sari Sairaanhoitajalla nousee tukka pystyyn, jos tämä sote-vatulointi taas alkaa. Kyllä on niin, (Välihuutoja vasemmalta) että me aiomme tämän sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen tehdä, mutta me teemme sen sote-palvelut edellä. Me haluamme paremmat palvelut emmekä pulleaa aluehallintoa. Selvä on, että itsehallintoalueet on rakennettava niin, että ne palvelevat kustannustehokasta ja laadukasta palveluiden tuotantoa. Näin tämä on tehtävä. Ja toivon todellakin, että SDP ei ole tässä kivenä kengässä, kun tätä uudistusta viedään. Se on erittäin kylmää politiikkaa. Tiedätte, että terveyskeskusjonoissa odottavat eläkeläiset, (Puhemies koputtaa) työttömät ja lapsiperheet. Sitä me emme halua. [Puheenjohtaja antoi puheenvuoron seuraavalle puhujalle.]

16.49 Seppo Kääriäinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri kertoi täällä näitten selontekojen aikataulut. Pitäkää nämä aikataulut. Ja toisekseen, pitäkää eduskunta erittäin hyvin informoituna omista turvallisuuspoliittisista aikeistanne etukäteen eikä vasta sitten jälkikäteen.

Toisekseen, täällä käytiin hyvää keskustelua — edustaja Arhinmäki, edustaja Vanhanen, kuten myös pääministeri — näistä valtion yhtiöistä ja omaisuudesta. Virheistä pitää oppia. Suomessa on ollut myös hyviä kokemuksia: Kun Veitsiluoto myytiin Enso-Gutzeitille parikymmentä vuotta sitten, vähän yli, niin niillä rahoillahan perustettiin Teollisuus-sijoitus, Tesi lyhennelmänä. Nyt sen perusteella on perustettu kymmeniätuhansia työpaikkoja ja monia hyviä yrityksiä. Raha on pantu poikimaan uutta yritteliäisyyttä. On investoitu, saatu uusia hyviä yrityksiä, uusia työpaikkoja. Ei sitä rahaa pidä syömiseen panna.

Toisekseen, valtion omistajuus ei ole mikään paha asia. Se riippuu siitä, miten valtion omaisuutta hoidetaan. (Vasemmalta: Kyllä!) Ja varsinkin turvallisuusasioissa täytyy olla tarkkana siitä, mitä myydään ja mitä ei myydä. (Eero Heinäluoma: Hyvä puheenvuoro!)

16.50 Kari Uotila vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Palaan vielä tähän yhteiskuntasopimuskeskusteluun, kun täällä on kysytty, ketkä vastustavat ja ketkä eivät. Niitä vastustajia ei varmaan ole kuin se yksittäinen kokoomuslainen kansanedustaja. Minusta pääministerillä olisi nyt johtajuuden osoittamisen paikka. Teitte erittäin fiksusti, kun ilmoi-

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

titte, että jäädytätte pakkolakivalmistelun, annatte tilaa neuvotteluille, rauhoitatte neuvotteluilmapiiriä. Samanlaista johtajuutta teiltä nyt edellytettäisiin siinä mielessä, että on kaksi eri asiaa: on yhteiskuntasopimus sinällään, mutta on myöskin se yhteiskuntasopimuksen vaikuttavuus. Ja nyt minulla on kyllä vakaa käsitys, että yhteiskuntasopimus on mahdollista synnyttää, kun siinä yhteydessä puhutaan paikallisesta sopimisesta, siinä puhutaan työmarkkinakierroksesta, myöskin palkkaratkaisusta. Mutta 5 prosentin yksikkökustannusten vaatiminen kerralla on liian kova vaatimus, ja siihen eivät työmarkkinaosapuolet pysty veynymään. Tässä toivoisin joustavuutta ja johtajuutta pääministeriltä.

16.51 Olavi Ala-Nissilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomen hyvinvointihan perustuu talouden jatkuvalla kasvulla. Kun tapahtuu jatkuvaa negatiivista kasvua, niin totta kai meidän kykymme turvata hyvinvointiyhteiskunta heikkenee. Tässä on kaksi lukua mainittu, joista ollaan huolestuneita: vuosittainen velkaantuminen, yli 5 miljardia, ja sitten syntyvyys, alle 60 000. Kun otamme nämä luvut yhdessä, se tarkoittaa, että jokaista syntyvää lasta kohden me otamme lähes 100 000 euroa velkaa joka vuosi — tällaisen velkakirjan me laitamme äitiyspakkaukseen mukaan. Emme voi tällä tavalla pitkään jatkaa, minusta se on selvä asia.

Kiitän myöskin ministeri Lindströmiä työpaikkasopimuksesta. Se on työpaikkojen lähidemokratiaa ja mahdollistaa esimerkiksi tämän työaikapankkitoiminnan. Työpaikalla ei voida tehdä töitäkään tänä päivänä, kun ei voida paikallisesti sopia työaikapankkitoiminnasta riittävän hyvin — niin että herra paratkoon, tässä vaaditaan uudistuksia.

16.52 Sanna Lauslahti kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Palaan vielä eläkeläisten tilanteeseen. Selvää on, että pitkällä tähtäimellä meidän tulee saada eläke- ja ansiotuloa saavat samalle viivalle. Ja siltä osin, kun meillä nousi esille se, että mikä meillä on pelivara, sanon — kuten pääministeri sanoi — että jos yhteiskuntasopimus syntyy, niin silloin voidaan arvioida, voidaanko sitä miljardin euron veroalennusta lähteä kohdentamaan yhtäläisesti (Paavo Arhinmäen välihuuto) niin ansiotuloa kuin eläketuloa saaviin. Tässä on kohta, joka pitää pitää mielessä jatkossakin, ja oli erittäin hieno asia, että pääministerikin otti tähän kantaa.

16.53 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on nyt vähän erikoista, että kokoomuksen puolelta sanotaan tässä vaiheessa keskustelua, että tämä eläkeläisten ja työssä olevien verokohtelu pitää pitkällä aikavälillä saada samaksi. Minkä takia sitä ei nyt laiteta samaksi? Mikäs sen estää? Miten ne rahat loppuvat juuri eläkeläisten kohdalla? Te kerrotte täällä, että miljoonaperinnöille on tulossa uusia alennuksia — uusia alennuksia miljoonaperijöille. Ja sitten eläkeläisten kohdalla te sanotte, että ei meillä nyt, meillä on just taas rahat loppu, ei ole mahdollista. Teidän mallinne tarkoittaa sitä, että jos tämä tehdään — niin kuin täällä epäili edustaja Rinne, että tehdään — asteikkojen kautta, niin silloin tämä ero jää pysyväksi, pysyvästi eläkkeitä verotetaan kovemmin kuin työssä olevien palkkatuloja. Tämä on huonoa politiikkaa, ja tästä pitää teille huomauttaa.

16.53 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt puhutaan siitä, onko rahat loppu vai ei ja miten me voimme hyvinvointiyhteiskuntaa rahoittaa. Niin kuin täällä pääministerikin viittasi, silloin kun me perustimme Vanhasen toista hallitusta, niin tavoitteeksi otettiin, että pitää tehdä 1 prosenttiyksikkö ylijäämää joka vuosi, jotta tähän

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

väestön ikääntymiseen pystytään varautumaan. Sen jälkeen on ollut monta negatiivista tai nollavuotta — totta kai tämä tavoite on lähtenyt kauemmaksi. Kyllä edustaja Rinne on siinä täysin oikeassa, että 1 prosenttiyksikkö työllisyysasteeseen tekee 600 miljoonaa julkiseen talouteen, mutta se meidän täytyy, edustaja Rinne, kyllä tunnustaa ihan rehellisesti, että me emme viime kaudella saaneet siitä työllisyysastetta yhtään paremmaksi. Ja minkä takia emme saaneet? Koska me emme saaneet teidän kanssanne sovittua sellaisista keinoista, joilla olisi päästy eteenpäin. Sen takia nyt tehdään juuri paikallista sopimista, nyt tehdään koeajan pidentämistä, muutetaan määräaikaisiin työsuhteisiin palkkaamista, joustavoitetaan takaisinottovelvoitetta, muutetaan lomalla sairastamista. Nämä kaikki tehdään siksi, että (Puhemies koputtaa) me saamme ne (Puhemies: Aika!) 600 miljoonaa euroa.

Puhemies Maria Lohela: Nyt tämän keskustelun kokonaisaika alkaa käydä vähiin, mutta täällä olisi vielä puheenvuorot edustajille Kalli, Arhinmäki — edustaja Rinne ei ole pyytänyt, mutta tarjoan sellaista, jos hän haluaa käyttää — ja sitten pääministerille lopuksi.

16.55 Timo Kalli kesk (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Kun olen kuullut keskustelua kolmisen tuntia, niin haluan muistuttaa, että elämme tilanteessa, jossa raaka-aineiden hinnat, öljyn, ruuan ja monien sellaisten tarvikkeiden hinnat, jotka vaikuttavat kuluttajiin, ovat selvästi alempana kuin koskaan aiemmin, (Vasemmalta: Koskaan aiemmin?) ja meillä on koulutettua työvoimaa. Silti meille ei synny investointeja, ja itselläni on se käsitys, että se johtuu siitä, että yrittäjillä ja yrityksillä ei ole luottamusta pitkälle tulevaisuuteen, vaikka hallitus on tehnyt rakenteellisia uudistuksia, on purkamassa byrokratiaa ja suuntaamassa voimaa sinne suuntaan, minne odotetaan. Eli luottamusta odotetaan nyt nimenomaan yhteiskuntasopimusneuvotteluista. Jos ne onnistuvat, niin varmaan se kiihdyttää sitä, että ennustettavuutta tulee lisää, syntyy investointeja, voidaan työllistää. Kysynkin pääministeriltä: (Puhemies koputtaa) minkä arvon te annatte tälle ennustettavuudelle?

16.56 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pääministeri, sanoitte, että jostain pitää luopua, niin että voidaan tehdä jotain uutta. Esimerkiksi Sennaatti-kiinteistöillä on Helsingin keskustassa kiinteistöjä, joista voitaisiin hyvin luopua, saada asuntorakentamista keskustaan ja sitä kautta tuloja. Mutta samaan aikaan te olette näitä kärkihankkeita rahoittamassa yritysten myynnillä. Esimerkiksi meidän voimakkaasti ennen vaaleja ajamamme ja edelleen kannattamamme elvytys siinä, että me laitamme meidän raiteita ja teitä kuntoon, on hyvä asia, mutta minun kysymykseni kuuluu: kun meillä valtion omistamat yhtiöt tuottavat 5:n, jopa 10:n prosentin tuottoa pääomalle, niin mikä taloudellinen järki on tässä tilanteessa myydä näitä yhtiöitä, kun samaan aikaan siihen vastaavaan panostukseen saataisiin viiden vuoden lainoja kiinteällä, miinusmerkkisellä korolla sen sijaan, että myytäisiin omaisuutta, joka tuottaa vuodesta toiseen? Nyt, pääministeri Sipilä, teillä on ollut hyviä puheenvuoroja, kuunnelkaa edustaja Kääriäistä, (Puhemies koputtaa) alkää päästäkö ministeri Stubbia (Puhemies: Aika!) sen ruiskukansinisen kynän kanssa mukaan... [Puhemies antoi puheenvuoron seuraavalle puhujalle.]

16.57 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on ollut minun mielestäni monipolvinen ja hyvä keskustelu, tässä on ollut paljon erilaisia ulottuvuuksia, näkökulmia, joilla voi lähteä hakemaan niitä ratkaisuja, joilla suomalaista yhteiskuntaa viedään eteenpäin, talouskasvua ja työllisyyttä saadaan vahvistettua. Minun mielestäni on

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

selvää meille kaikille, että seitsemän heikkoa vuotta tästä taaksepäin on vaikuttanut siihen, että näitten seitsemän vuoden aikana ei olla saatu työllisyyttä parantumaan ja talouskasvua syntymään. Meillä on ehkä keinoista aika paljon erimielisyyttä, mutta uskoisin, että hyvällä yhteistyöllä ja keskeisissä, isoissa vaalikausia ylittävissä asioissa parlamentaarisella valmistelulla voitaisiin löytää ratkaisuja, jotka kestävät sitten selkeästi yli näitten yksittäisten vaalikausien ja yksittäisten hallitusten vallassaolon. Minä toivon sitä, että hallitus todella tarkentaa linjaansa tässä suhteessa, miten tätä parlamentaarista yhteistyötä näissä isoissa hankkeissa voidaan viedä eteenpäin, jotta saadaan pysyviä, kansalaisten kannalta pysyviä, ratkaisuja syntymään.

Puhemies Maria Lohela: Ja lopuksi pääministeri, enintään 5 minuuttia tuosta puhujakrokkeelta.

16.58 Pääministeri Juha Sipilä: Kiitoksia, rouva puhemies! — Kiitoksia, kollegat, hyvästä keskustelusta.

Ensinnäkin otan heti kopin tästä edustaja Arhinmäen Senaatti-kiinteistöt-asiasta. Tämä on idea, joka otetaan ilman muuta jatkojalostettavaksi.

Haluan myöskin haastaa meitä siihen, että jos valtion omaisuutta vapautuu joistakin yrityksistä, jotka ovat kilpailluilla markkinoilla, eivät siis monopolitoimijoita, niin voisiko valtiolla olla jatkossa roolia esimerkiksi soten ict-ratkaisun kehittämisessä, voisiko olla kaupunkien älykkäiden liikennetarkaisujen platformeissa, voisiko syntyä jopa suomalainen innovaatiopankki ja niin edespäin ja niin edespäin. Minun on vaikea hyväksyä sitä, etteikö valtiolla voisi olla tässäkin tilanteessa jotakin uuden rakentamista. Ei se nyt voi olla niin, että kaikki on keksitty 50 vuotta sitten ja meidän pitää kaikesta siitä pitää kiinni eikä mitään uutta voida eikä osata rakentaa.

No, onko meidän rahoituskykymme pysyvästi alentunut? Minä uskon, että tässä salissa on yksimielisyys siitä, että kestävyysvajeemme on noin 10 miljardia. Tämä urakka meidän täytyy tehdä, ja nämä säästöpäätöksetkin liittyvät siihen, uudistuspäätökset liittyvät siihen ja kasvua edistävät toimet liittyvät siihen. Sen lisäksi meidän pitää päästä vähintään 2 prosentin kasvu-uralle, että me pystymme jatkossa rahoittamaan jäljelle jäävät palvelut.

Sitten yrityksen sukupolvenvaihdokset, joita kritisoiin täällä. Olen käsittänyt niin, että esimerkiksi edustaja Rinne on ottanut viime kaudellakin voimallisesti kantaa kasvullisen suomalaisen omistajuuden puolesta. Nimenomaan pk-yritykset ovat olleet niitä, jotka ovat palkanneet ihmisiä. En kyllä etukäteen tuomitsisi niitä toimia, joita haetaan nyt yritysten sukupolvenvaihdoksen helpottamiseksi. Siellä harvoin puhutaan miljoonaomaisuuksista, varsinkaan sellaisista omaisuuksista, jotka olisivat realisoitavissa, vaan hyvin hankalista tilanteista siirtää yritysomaisuutta seuraavalle sukupolvelle, kun se omaisuus on kiinteässä muodossa, koneissa, laitteissa, seinissä, joita on vaikea realisoida.

Paikallisesta sopimisesta kysyttiin vieläkin. Tuen täsmällisesti sitä toimeksiannon mukaista ryhmän työtä. Tuen täsmällisesti, niin kuin ministeri Lindström tukee myöskin täsmällisesti sen toimeksiannon mukaista työtä. Mutta toivoisin, että me lähetämme tästä salista selkeän, vahvan viestin siitä, että paikallisessa sopimisessa Suomessa pitää ottaa reipas askel eteenpäin. Ja se pitää saada myöskin käytännössä toimimaan siellä yritystasolla, koska siellä on asiantuntemus siitä, mitkä ovat ne paikalliset toimet, että saamme kilpailukykyä parannettua. Tämä on äärettömän tärkeä osa näitä uudistuksia, mitä olemme teke-mässä.

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

Sitten mitä tulee soteen, minä vakuutan, että sote etenee omaa polkuaan. Jos me teemme muita uudistuksia, niin ei se ole sotesta pois. Maakuntahallinto kulkee omaa polkuaan, siellä pitää tehdä päätöksiä siitä, mitä muita tehtäviä kuin sote siirtyy itsehallintoalueelle. Meidän pitää uudistaa myöskin kuntaa, kuntien tehtäviä, ja niin edespäin. Eivät nekään ole soten kehittämistä pois. Me teemme nyt monta monituista uudistusta yhtä aikaa, ja päätöksiä tehdään peräkkäin. Niillä on tarkat aikataulut, milloin mitään tehdään. Uudistamista nyt kyllä riittää.

Vielä lopuksi yhteiskuntasopimuksesta: Riittäisikö alle 5 prosenttia? Minä sanon vain näin, että mitä pienempi lopputulos, sitä pienempi vaikutus työllisyyteen.

Keskustelu päättyi.

Asian käsittely päättyi.

3. Joakim Strandin vapautuspyyntö valtiovarainvaliokunnan jäsenyydestä

Vapautuspyyntö VAP 1/2016 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan keskiviikkona 10.2.2016 kello 14 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään keskiviikkona 10.2.2016 kello 11.

4. Stefan Wallinin vapautuspyyntö valtiovarainvaliokunnan varajäsenyydestä

Vapautuspyyntö VAP 2/2016 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan keskiviikkona 10.2.2016 kello 14 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään keskiviikkona 10.2.2016 kello 11.

5. Mats Löfströmin vapautuspyyntö maa- ja metsätalousvaliokunnan jäsenyydestä

Vapautuspyyntö VAP 3/2016 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan keskiviikkona 10.2.2016 kello 14 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään keskiviikkona 10.2.2016 kello 11.

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yksityisoikeudellista vaatimusta koskevien pohjoismaisten tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta annetun lain 10 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 136/2015 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan.

Keskustelu

17.05 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Niin sanotussa pohjoismaisessa tuomiolaissa säädetään Pohjoismaissa annettujen tuomioiden ja eräiden muiden täytäntöönpanon perusteiden rajat ylittävistä täytäntöönpanosta. Lain mukaan Norjassa tai Tanskassa laadittu täytäntöönpanokelpoinen velkakirja, vekseli tai sekki pannaan pyynnöstä Suomessa täytäntöön. Sanottujen asiakirjojen täytäntöönpano edellyttää kuitenkin, että täytäntöönpanohakemukseen liitetään asiakirjan alkuperävaltion oikeusministeriön antama todistus siitä, että asiakirja on täytäntöönpanokelpoinen. Sekä Norjassa että Tanskassa todistuksenantotehtävä on delegoitu oikeusministeriöstä muulle viranomaiselle. Pohjoismaista tuomiolakia tulisi siksi muuttaa siten, että myös muun viranomaisen kuin oikeusministeriön antama todistus riittäisi kysymyksessä olevien asiakirjojen täytäntöönpanokelpoisuuden todentamiseksi. Vastaava tarkistus on jo tehty muissa Pohjoismaissa.

Arvoisa puhemies! Tämä tarkastus on tekninen, ja vanhentunut lainsäädäntö muutettaisiin vastaamaan nykytilaa.

17.06 Antti Kurvinen kesk: Herra puhemies! Haluan kiittää hallitusta varsin järkevästä — pienestä mutta järkevästä — lainsäädäntöhankkeesta, ensinnäkin tietenkin sen takia, että on hyvä, että tuomiot liikkuvat ja maksut saadaan maksettua ja uskalletaan tehdä sopimuksia rajojen yli, koko Euroopassa toki ja erityisesti Pohjoismaissa, kun nyt Tanskasta ja Norjasta on kysymys. Tällaisena aikana, kun eletään taantumien keskellä, ei voi väheksyä yhtään liikettä, millä rohkaistaan suomalaisia yrityksiä laajentamaan omaa bisnestään ihan meidän lähialueellemme ja kauemmaksikin ja tekemään vientiä. Ehkäpä tämäkin lakihanke on omalta pieneltä osaltaan sitä sääntelyn sujuvoittamista ja turhien normien ja byrokratian purkamista. On aika mielenkiintoista, että yllättävän monikin suomalainen pk-yritys ei ihan lähialueellekaan tee — Ruotsiin, Norjaan, Tanskaan — kauppaa. Ehkäpä tällaiset hankkeet rohkaisevat heitä lähtemään sitten sieltä omalta kotokylältä eteenpäin.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ulosottokaaren ja velan vanhentumisesta annetun lain 11 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 137/2015 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Keskustelu

17.08 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on antanut eduskunnalle esityksen ulosottokaaren muuttamisesta. Esityksessä pyritään siihen, että ulosottomenettely yksinkertaistuu, nopeutuu ja joustavoituu tavalla, joka ei vaaranna asianosaisten oikeusturvaa. Menettelysäännöksiä ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan nykyaikaisen sähköisen asioinnin vaatimuksia. Asiakirjojen toimittaminen vastaanottajalle mahdollistettaisiin postiosoitteen sijasta kansalaisen tai yrityksen ja viranomaisen väliseen yhteydenpitoon tarkoitettuun valtakunnalliseen sähköiseen asiointijärjestelmään eli niin sanotulle sähköiselle asiointitilille. Ehdotus liittyy julkisten palvelujen digitalisointiin, joka on hallituksen kärkihankkeita.

Ulosottomyyntiä koskevia säännöksiä muutettaisiin siten, että laissa otetaan huomioon sähköisessä toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset. Julkiset huutokaupat ovat enenevässä määrin siirtyneet internetiin. Edellytyksiä, joilla ulosottomies voi toimittaa sähköisen huutokaupan tai muun vapaan myynnin, ehdotetaan lievennettäväksi. Ulosottomies voisi kahden myyntiyrityksen sijasta järjestää kolme myyntiä. Lisäksi kirjallista valvontamenettelyä nopeutettaisiin.

Esitykseen sisältyy myös ehdotus velan vanhentumisesta annetun lain 11 §:n muuttamisesta. Sen tarkoituksena on selkeyttää sitä, milloin oikeudellinen katkaisutoimi ei johda velan vanhentumisen katkeamiseen. Esityksellä on tarkoitus vastata ulosottolaitoksen kiristyvään määrärahatilanteeseen. Ulosottolaitoksen taloudellinen tilanne tiukkenee vuoteen 19 mennessä 8 miljoonalla eurolla vuoteen 14 verrattuna jo tehdyistä säästöpäätöksistä.

Tällä esityksellä ei ole budjettivaikutuksia, vaan kysymys on säästöistä, jotka ovat välttämättömiä toiminnan mukauttamiseksi kehyksen tiukkenevaan määrärahatasoon. Sähköiseen asiointiin siirtymisellä arvioidaan saavutettavan säästöä postitukseen liittyvissä kuluissa vähitellen vuositasolla 900 000 euroa vuodesta 19 alkaen. Loput, suuremmat säästöt on tarkoitus toteuttaa valmisteilla olevan ulosottolaitoksen rakenneuudistuksen yhteydessä.

17.10 Satu Taavitsainen sd: Arvoisa puhemies! Hyvät edustajakollegat ja ministerit! Vuoden 2014 aikana ulosottovelallisia oli 481 000 henkilöä. Tämä on lähes 9 prosenttia Suomen kansalaisista. Velallisista vain vajaa 60 prosenttia selviytyy veloistaan. Nyt käsitelyssä olevassa lakiesityksessä ei keskitytä ulosottovelallisten ihmisten elämäntilanteen parantamiseen vaan keskitytään ulosottomenettelyyn ja hallinnon kustannussäästöihin.

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

Arvoisa puhemies! Hyvin usein käy niin, että ulosotossa olevan henkilön ei kannata mennä töihin, koska ulosotto korkoineen vie niin suuren osan palkasta, että palkan osuus jää pienemmäksi kuin toimeentulotuki. Nykyinen ulosottolaki määrää, että ennakonpidätyksen jälkeisestä palkasta kaksi kolmasosaa on jätettävä ulosmittaamatta. Palkan ollessa hyvin pieni sitä pehmennetään suojaosuussäädöksillä, joilla ei kuitenkaan ole suurta vaikutusta siihen, että ulosotto hyvin usein tuhoaa pienituloisen ansiotyöhalut ja suorastaan ajaa ihmiset hengenpitimikseen harmaille työmarkkinoille.

Jotta ihmiset pääsevät pois velkakierteestä ja köyhyydestä ja jotta edistetään Suomen työllisyyttä, tulee suojaosuutta kasvattaa. Tämä voitaisiin ratkaista muuttamalla ulosottolakia esimerkiksi niin, että korkeintaan yksi kymmenesosa voimassa olevan yleissitovan työehtosopimuksen mukaisesta tulosta olisi ulosoton alaista. Tällä toimenpiteellä viestitettäisiin pienituloisille ulosottovelallisille, että heidän elämässään on toivoa ja tehtyjen virheiden vuoksi ei tarvitse kärsiä koko loppuelämänsä. Ratkaisu hyödyttäisi sekä velallista että velkojaa velkansa hoitamatta jättäneiden ryhtyessä maksamaan heidän tuloihinsa nähden järkevämpiä osuuksia. Asian korjaamisella olisi myönteinen vaikutus kuntien ja valtion verotuloihin, sekä toimeentulotukimenot pienenisivät.

Nyt kun ministeri on paikalla, niin kysyn: mitä aiotte tehdä näiden pienituloisten ulosottovelallisten tilanteen parantamiseksi, ja miksi annoitte suojaosuuksien heikentyä tämän vuoden alusta? Olisitte voineet halutessanne parantaa näiden ihmisten elämää, sillä valta antaa mahdollisuuden toimia.

17.13 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Taavitsainen kiinnitti ihan oikeaan asiaan huomiota. Kyllä näitä ulosotossa olevien henkilöitten suojaosuuksia heidän tuloistaan täytyy säännöllisesti seurata ja katsoa, että ne ovat inhimillisiä ja kannustavia — sitä kannustavuuttahan hallitus ennen kaikkea ajaa.

Haluaisin ehkä itsekin kysyä oikeusministeriltä: miten on mietitty, voisiko ulosottovelkojen vanhentumista nykyistä enemmän harkita? Nythän meillä onneksi on tullut se tilanne, että velatkin jossain kohtaa vanhentuvat ja pääsee synneistään tässäkin mielessä eroon.

Ja oikeastaan myös sellaisen asian haluaisin kysyä oikeusministeriltä, mikä liittyy tähän kokonaisuuteen, että mitenkä voi se positiivinen luottorekisteri eli se, että meillä olisi kansallinen rekisteri, mistä näkyvät jokaisen henkilön velat. Onko se edennyt mitenkään? Kyllä meidän pitäisi tehdä myös semmoista valistustyötä ja kasvatustyötä, että ihmiset eivät hillittömästi velkaantuisi. Velat kuitenkin pitää maksaa, se on markkinatalouden pohja.

17.14 Kauko Juhantalo kesk: Herra puhemies! Edustajat Taavitsainen ja Kurvinen kiinnittävät aivan oikeaan asiaan huomiota yksityisen velallisen kannalta katsottaessa. Molemmat ovat tärkeitä asioita.

Minun tekee mieleni vähän kerrata, mitä tässä ulosottolain kehityksessä on tapahtunut. Vuosien 91—92 laman jälkeen Suomessa kasvoi valtavalla vauhdilla ulosottoon joutuneiden ihmisten määrä, ja silloin havaittiin, että meidän ulosottolaki — silloinen, nyttemmin se sitten muutettiin Ruotsin bäge-mallin mukaan ulosottokaareksi — oli niin vanha ja kankea, että useammassa vaiheessa tultiin tähän päivään. Tämä taitaa olla jo neljäs vaihe, pari kolme vaihetta on joustavuutta, oikeusvarmuutta vahvistettu, nimenomaan vanhentumista korjattu ja niin edelleen.

Minusta tämä ministeri Lindströmin nyt antama lainsäädäntöjatko sopii vallan mainiosti tähän tilanteeseen, koska meillä tosiaan on niin paljon velallisia henkilöitä kuin edustaja

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

Taavitsainen sanoi. Tämän lain esitöistä ilmenee, että niitä on kaikkiaan 536 000, joista yhteisöjä on noin 55 000, ja ulosottomittauksia noin 631 000 — tämä on valtava määrä.

Minusta tässä on monta hyvää asiaa, koska silloin aikaisemmin oli ainoastaan huuto-kauppa se menettely, jolla toteutettiin ulosoton realisointia, ja tässä edelleen, muun muassa digihommien kautta, sähköisen menettelyn kautta, nopeutetaan eri vaihtoehtoja ja kannustetaan tällaista vapaata kaupankäyntiä, muun muassa internetin kautta. Se on tällä hetkellä vallitseva käytäntö, ja sitä edelleen muutetaan kyllä tähän sähköiseen suuntaan. Tämä on erittäin hyvä keino, ja siinä myös ulosottomiehen käytännön mahdollisuudet toimia olennaisesti paranevat. Tästä on siis tullut pääasiallinen menettely, ja nytkin tässä uudessa pitää erityisesti ottaa saatavissa oleva hinta, kustannukset ja ulosottomenettelyn aika huomioon, jotta ei tule tällaista pitkää, lopulta huutokauppaan johtavaa menettelyä, jossa kärsivät nimenomaan molemmat osapuolet.

Tässä on tärkeä osa myös tällä velan vanhentumisella. Siinä lainsäädännön sisältö ja oikeuskäytäntö ovat jollakin tavalla kulkeneet eri teitä, siten että korkeimman oikeuden ratkaisujen perusteella, osin myös äänestettäessä, on tullut ratkaisuja, joissa velan vanhentumisen peruste poikkeaa siitä, mitä tuossa kolmannessa vaiheessa tarkoitettiin vanhentumisella. Ja tämä ei tarkoita yksinomaan etua sille velalliselle eikä tarkoita velkojalle mutta ehkä hivenen enemmän velkojan etua, sikäli että saadaan täsmällisyyttä siihen, milloin velkasaatava on vanhentunut. Nimittäin kymmeniätuhansia ihmisiä keinotekoisesti pakenee, niin että tuota tiedoksiantoa ei voida heille toimittaa, ja yrittää erilaisin toimenpitein keksiä, miten ulosottomies ei tiedoksiantoa heille voi saada. Tässä täsmennetään se menettely sikäli, että tätä tiedoksiantomenettelyä helpotetaan: noudattamalla tarkoin lainsäädännön muotoja tiedoksianto on perille tullut. Tämä kieltämättä oikeuttaa entistä paremmin velkojan oikeusturvaa mutta samalla myös heijastuu velallisen oikeusturvaan sikäli, että hän ei yritä venkoilla ja pakoilla valtavan pitkään, vuosia, vuosia, niin että sitten vihdoinkin, viime hetkellä, saakin sen tiedon ja tuo pakoilu on epäonnistunut ja tuhonnut ihmisen mahdollisuuksia alkaa uudelleen järkevällä tavalla tehdä töitä.

Mielelläni kannatan tätä, ja on järkevä ajattelutapa tämä ulosottokaaren tämän vaiheen uudistaminen.

17.19 Antti Kurvinen kesk: Arvoisa puhemies! Täällä on käytetty todella hyviä puheenvuoroja, esimerkiksi edellinen, edustaja Juhantalon erittäin analyttinen puheenvuoro. Voisinko todeta, että meitä täällä eduskunnassa istuvia joskus arvostellaan siitä, että emme käy vakavasti asioita läpi ja pohdi näitä lakiesityksiä. Minusta ainakin tämä keskustelu, mitä täällä on käyty tämän ulosottokaaren muuttamisen ja vanhentumislain muuttamisen osalta, on ollut kaikkea muuta.

Pidän erittäin positiivisena sitä, että digitalisaatio huomioidaan, kaikki sähköiset mahdollisuudet huomioidaan nyt laajasti tässä ulosoton käytännön toteuttamisessa. Se palvelee varmasti valtion viranomaisten etua, se palvelee velkojien etua, se palvelee ulosottovelallisten etua. Toivon, että tämä digitalisaatio etenee Juha Sipilän hallitusohjelman mukaisesti ja myös muualla oikeudenhoidossa ja lainkäytössä me saamme videoyhteydet käräjäsaleihin, pystymme etätodistelut ja muut hoitamaan ja säästämään siten vaivaa ja kustannuksia.

Arvoisa puhemies! Kaikki suomalaiset eivät pärjää siinä luottotaloudessa, missä tällä hetkellä eletään. Varsinkin nuorilla ja iäkkäillä ihmisillä ja muuten haavoittuvassa asemassa olevilla ihmisillä on vaikeuksia pitää itsekuri ja hallita ehkä sitä omaa velkaantumis-

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

taan. Toisaalta kuitenkin kaikessa maksukyvyttömyyslainsäädännössä pitää ylläpitää maksumoraalia, ja kevytmielistä velkaantumista ei pidä tukea. Toivoisinkin, että kaikilla kouluasteilla, niin peruskoulussa kuin sitten toisen asteen oppilaitoksissa, oikeus- ja taloustietoa tulisi enemmän mukaan.

Jaan kyllä niin edustaja Juhantalon kuin edustaja Taavitsaisenkin huolen siitä, että meidän pitää varoa, etteivät ulosoton korot, maksut ja liian pienet suojaosuudet johda siihen, että velkaantunut ihminen lopettaa elämänsä ja lopettaa olemasta tuottava yhteiskunnan jäsen. Siihen ei saa tämä tilanne johtaa, vaikka meidän pitää pitää huolta siitä, että velat pitää maksaa — vaikka täällä taisi vasemmalta puolelta salia joku sitäkin jo tuolla yksityisessä keskustelussa epäillä.

17.22 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Tosiaan erittäin hyviä puheenvuoroja, siinä täytyy kompata edellistä puhujaa.

Oikeastaan tuossa innostuin miettimään sellaista asiaa, kun kävin eräänä päivänä keskustelua siitä, kuinka vaikeaa nykyisin on saada pankeista lainaa. Pankit ovat tiukentaneet sitä, varmasti ihan järkevistäkin syistä. No, nyt on ollut sitten semmoisiakin tilanteita, että jos hyvinkin toimeentulevilla ihmisillä ei ole säästöjä, he eivät saa asuntolainaa ilman omia säästöjä. Kovilla vuokrilla sitä ei saa aikaiseksi. Se on toinen keskustelu, mutta siinäkin on miettimistä, että nykyisin ihmiset eivät saa lainaa. No, sitten jos ei saa pankista lainaa, turvaudutaan helposti näihin pikavippeihin, ja monilla siitä aiheutuu näitä maksuvaikeuksia. Siellä on kuitenkin huomattavasti kovemmat korot.

Minusta on hyvä aina, että näitä menettelyjä sujuvoitetaan. Se ei ole minusta vastoin velallisen oikeusturvaa eikä se ole huono asia, että sujuvoitetaan ja järkevöitetään prosesseja, niin että siinä mielessä en ymmärtänyt sitä kytköstä, kun sanottiin, että miksi järkevöitetään menettelyjä, kun ei puututa siihen sisältöön. Siihen sisältöönkin pitää puuttua, mutta eihän se saa olla esteenä sille, että sitä prosessia järkevöitetään.

On kannettu myös huolta siitä, että tässä ulosottomenettelyssä on olemassa sellainen tilanne esimerkiksi, että jos henkilö on toimeentulotuella, hänen ei koskaan kannata työllistyäkään, koska jos hänellä on paljon velkoja, hän odottaa, että ne vanhenevat, koska siitä ei mitään mene. Olen kerran kuullut semmoisenkin idean eräältä Kelan virkailijalta, että pitäisiköhän siitä vaikka 10 euroa mennä, niin se olisi semmoinen... Kun me puhumme aina niistä kannustinloukuista, niin tämä siis ihan niin kuin ideointina. Ei sekään ole meille kansantaloudellisesti järkevää, että sitten joku henkilö katsoo, että hänen kannattaa olla menemättä töihin tai elää tietyillä tuilla, ei tarvitse mitään lyhentää. Mutta toki meidän pitää myös muistaa sellaiset ihmiset, jotka ovat velkakierteessä, että he joskus pääsisivät siitä eroon. Yksi on tietysti just näiden korkojen kanssa: se velka korkoineen saattaa olla niin valtava, ettei tämä ihminen ikinä selviä siitä.

Tässä on ministerille isoa tonttia ja pohdittavaa.

17.24 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Täällä on ollut tosi hyviä puheenvuoroja aiheesta. Ulosottohäiriöisiä on tänä päivänä todella paljon, ja lisää tulee koko ajan. Muistamme 91—92 laman jälkeen ihmiset, jotka joutuivat silloin ulosottoon: tapahtui suuria tragedioita, itsemurhia jopa. On paljon niitä henkilöitä, jotka tänä päivänä ovat vielä ulosotossa näitten vuosien jälkeen, ja ihmisen pitäisi kuitenkin päästä jaloilleen ja jatkamaan elämäänsä. Jotain kohtuutta pitäisi löytyä myös yhteiskunnan taholta. Velka voidaan myös uusia aina vain uudestaan, ja periaatteessa ihminen voi olla koko ikänsä tässä velkavankeudessa.

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

Tietysti vastuullinen pitää olla. Kun velkaan on joutunut ja velkaa on tullut, niin sitä pitää myös maksaa. Myös tässä maksusuunnitelman teossa voisi olla vähän helpottavia asioita, että ihminen pääsisi tähän suunnitelman piiriin. On paljon ihmisiä, jotka sanovat, että se on hyvin hankalaa ja he ovat yrittäneet mutta ei onnistu tämän maksusuunnitelman piiriin pääseminen. Haluankin ministeri Lindströmiltä kysyä, onko siihen mitään mahdollisuuksia tehdä helpotuksia, koska se on yhteiskunnalle ja henkilölle itselleen hyvä, että se velka tulee maksettua.

Myös pienikin maksuhäiriö, 5 euron maksamattomuus jopa vahingossa, voi johtaa jopa ulosottoon ja voi johtaa jopa oikeuskäytäntöön. Sen jälkeen siinä onkin sitten jo todella suuret maksut. Oikeuslaitoksen on ihan turhaa näitä asioita käsitellä, siihen pitäisi saada jotain joustavuutta.

Myös pankkitunnusten puuttuminen aiheuttaa monelle maksuhäiriöiselle vaikeuksia saada tietoa ja maksaa laskujaan jopa. (Puhemies koputtaa) Siihen ilmeisesti on tulossa helpotuksia. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä ministerille paikalta 1 minuutti.

17.26 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Ihan nopeasti. — Tämä oli tärkeä keskustelu, kaikille kiitoksia siitä.

Tämä esitys keskittyy siis nyt tähän joustavoittamiseen ja tähän, sanotaanko, digitalisointiin, mutta totta ihmeessä tuolla oikeusministeriön puolella me olemme keskustelleet muustakin. Minulle on käynyt moni delegaatio tuomassa viestiä näistä suojaosuuksista, velallisen asemasta, ulosottovelkojen vanhentumisesta, on keskusteltu positiivisesta luottorekisteristä, mutta ne ovat enemmän keskusteluja.

Edustaja Kurvinen nosti esille tämän maksumoraalin. Eli meillä on tavallaan tämä suojaisuus ja toisaalta tämä maksumoraali, ja näitten kahden asian kanssa tässä täytyy tasapainoilla niin, että ne ovat suhteellisen oikealla tasolla. Minä ymmärrän sen, että osa ihmisistä joutuu todella koville, ja näitten ulosottovelkojen vanhentuminen on semmoinen asia, mistä minulla on jo esityksiä valmiiksi mietittynä, mutta ne ovat ehkä enemmän henkilökohtaisia kuin sinällään hallituksen. Ne täytyy tietysti sitten siunata hallituksen kautta, menevätkö ne läpi, mutta kyllä olen näitä miettinyt ja otan tämän asian todella vakavasti.

Kiitoksia keskustelusta.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vuosilomalain, merimiesten vuosilomalain ja sairausvakuutuslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 145/2015 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Keskustelu

17.28 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käsittääkseni tämän kyseessä olevan hallituksen esityksen käsittely on jo aloitettu valiokunnassa eli TyVissä — ja oliko PeVissä.

Tässä esityksessä ehdotetaan muutettavaksi merimiesten vuosilomalakia ja sairausvakuutuslakia hallitusohjelman kirjausten mukaisesti. Vuosilomalain työssäolon veroista aikaa ja merimiesten vuosilomalain työssäolopäivien veroisia päiviä koskevia säännöksiä ehdotetaan muutettavaksi siten, että äitiys-, isyys- ja vanhempainvapaalta vuosilomaa kertyisi enintään kuuden kuukauden ajalta. Sairausvakuutuslain säännöstä työnantajien oikeudesta vuosilomakustannuskorvauksiin ehdotetaan muutettavaksi siten, että oikeus korvauksiin olisi vain lakisääteisen vuosiloman ajalta.

Lisäksi vuosilomalakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että työntekijän, virkamiehen tai viranhaltijan tullessa sairauden tai tapaturman vuoksi työkyvyttömäksi vuosilomansa aikana kuusi ensimmäistä työkyvyttömyyspäivää olisi omavastuupäiviä, jotka eivät oikeuttaisi lomapäivien siirtoon. Työntekijälle, virkamiehelle tai viranhaltijalle, joka on lomanmääräytymisvuoden aikana ansainnut vähintään neljän viikon vuosiloman, turvattaisiin omavastuupäiväsääntelystä huolimatta kuitenkin aina oikeus vähintään neljän viikon vuotuiseen vuosilomaan.

Näitten lakien on tarkoitus tulla voimaan 1. huhtikuuta 2016.

17.30 Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! Viime vuonna Suomessa syntyi 55 040 lasta. Tätä vähemmän lapsia syntyi viimeksi 1860-luvun nälkävuosina. Syyt syntyvyyden laskuun ovat varmaan moninaiset: perhe koko on vuosien saatossa pienentynyt, kaikki eivät halua hankkia lapsia, ja monissa perheissä lasten hankkiminen lykätään työuran takia myöhäisempään vaiheeseen. Perheiden tilanteeseen heijastuvat kuitenkin myös heikot tulevaisuusnäkymät ja työelämän epävarmistuminen. Epävarmuus omasta toimeentulosta ja työllisyystilanteesta vaikuttaa monen ihmisen halukkuuteen perustaa perhe. Naisten työmarkkina-aseman vahvistaminen, työelämän tasa-arvon parantaminen ja perhevapaaajattelun uudistaminen ovat siksi tärkeitä päämääriä niin sukupuolten välisen tasa-arvon edistämiseksi kuin perhepolitiikan saralla.

Tämä hallitus valitettavasti näyttäisi nyt tekevän päinvastoin. Monet hallituksen työmarkkinapoliittisista esityksistä tulevat entuudestaan lisäämään naisten työmarkkina-aseman epävarmuutta ja kasvattamaan sukupuolten välistä palkkakuilua. Mikäli pakkolait toteutuvat, iskevät nämä erityisen kovaa julkisella sektorilla töissä oleviin naisiin. Naiset ovat miehiä useammin töissä määräaikaisissa työsuhteissa, joten he kärsivät myös määräaikaisten työntekijöiden aseman heikentämisestä.

Tämän lisäksi hallitus on nyt tämän lakiesityksen myötä lyhentämässä vuosilomien kertymistä äitiys-, isyys- ja vanhempainvapailta. Koska naiset tällä hetkellä käyttävät yli 90 prosenttia vanhempainvapaista, tulee tämä esitys leikkaamaan nimenomaan naisten ja äitien etuja. Tässä hallituksen esityksessä todetaan, että tällä hetkellä voimassa oleva sääntely, joka takaa vapaalla olevalle työntekijälle vuosiloman kertymisen ja toisaalta myös työnantajalle korvaukset tästä koituvista kustannuksista, on toiminut tavoitteidensa mukaisesti. Tästä huolimatta hallitus on nyt esittämässä tämän järjestelmän muuttamista ainoana tavoitteenaan säästöjen aikaansaaminen. Jatkossa vuosilomaa kerryttävää aikaa äitiys-, isyys- ja vanhempainvapaalta rajoitetaan kuuteen kuukauteen molempien vanhempien

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

osalta. Tähän asti naisten äitiys- ja vanhempainvapaan ajalta on keskimäärin kertynyt lomaa kymmeneltä kuukaudelta. Ehdotettu muutos perhevapaalta kertyviin työssäolopäiviin lyhentäisi keskimääräistä äitien perhevapaa-ajalta karttuvan vuosiloman pituutta hieman vajaat 40 prosenttia.

Arvoisa puhemies! Mitä tästä muutoksesta sitten seuraa? Siitä seuraa se, että perhevapaalla olleiden naisten vuosiloma lyhenee ja että sukupuolten välinen palkkakuilu uhkaa kasvaa. Se tarkoittaa myös sitä, että kuntatyönantajat asetetaan epäedullisempaan asemaan yksityisen sektorin työnantajiin nähden. Julkisella sektorilla vuosiloman kertymisestä on säädetty työ- ja virkaehtosopimuksissa. Nämä eivät lain muutoksen myötä muutu, mutta korvauksia työnantajalle maksetaan jatkossa vain lakisääteisen kuuden kuukauden maksimin mukaan. Tästä syystä on hyvin mahdollista, että myös säästövaikutukset koko julkis-taloudelle jäävät pieniksi.

Kaikista oudointa on, että hallituksen mukaan tällä lakimuutoksella edistettäisiin perhevapaiden tasaisempaa jakautumista ja miesten hoitovapaalle jäämistä. Tämän argumentin logiikka on ilmeisesti se, että kun naisten vuosiloman kertymistä rajataan puoleen vuoteen, kannustaisi se miehiä käyttämään oman puolen vuoden osuutensa perhevapaista, jotta perheen yhteenlaskettu vuosilomakertymä pysyisi mahdollisimman muuttumattomana. Tämä osoittaa hyvin vähäistä ymmärrystä Suomen nykyisen perhevapaajärjestelmän ongelmista, joista yksi on perhevapaiden kesto. Perhevapaiden keston pysyessä samana ei ole todennäköistä, että isät yhtäkkiä jäisivät nykyistä useammin perhevapaille vain vuosiloman kartuttamisen takia. Pidentämällä isyysvapaata eli sitä aikaa, jolloin isät voivat jäädä ansiosidonnaisen rahan turvin kotiin hoitamaan lasta, parannettaisiin merkittävästi isien mahdollisuuksia jäädä kotiin hoitamaan lapsiaan. Vasemmistoliitto kannattaa siirtymistä malliin, jossa molemmilla vanhemmilla olisi käytössä puolen vuoden jakso sekä perheellä yksi puolen vuoden jakso, jonka käytöstä se voisi vapaasti päättää.

Lopuksi, arvoisa puhemies: Perhevapaiden tasaisempi käyttö on yksi tärkeimmistä keinoista edistää naisten työmarkkina-asemaa ja sukupuolten tasa-arvoa Suomessa. Valitettavasti tämä hallitus vaikuttaa tasa-arvopolitiikan saralla vain tyytyvän hallitusohjelman toteutumukseen siitä, että naiset ja miehet ovat tasa-arvoisia.

17.35 Satu Taavitsainen sd: Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys vuosilomalain ja sairausvakuutuslain muuttamiseksi ei ole hyvä ja reilu. Vaikutus naisten ja miesten tasa-arvoon on negatiivinen. Nykyään kaikki perhevapaat kerryttävät vuosilomaa. Nyt lakia muutetaan siten, että äitiys-, isyys- ja vanhempainvapaalta vuosilomaa kertyisi enintään kuuden kuukauden ajalta. Pienten lasten vanhemmilta lomien leikkaaminen 40 prosentilla on aivan kohtuutonta, lapsiperheiden tiedetään olevan jo ennestään kovilla. Esitys perhevapaalla kertyvien lomapäivien rajoittamisesta toteutettaisiin naisten etuja heikentämällä, minkä lisäksi palkkaeriarvoisuus lisääntyisi sukupuolten välillä. Palkkaeriarvoisuuden kasvattaminen on perustuslain tasa-arvopäämäärien vastaista. Myös Euroopan sosiaalisen peruskirjan 20 artikla kieltää sukupuoleen perustuvan syrjinnän. Esitys kohdistuisi eriarvoistavasti myös yksinhuoltajaperheisiin.

Mielestäni Suomea ei saada kuntoon heikentämällä lapsiperheiden voimavaroja. Lapsiperheitä on arvostettava ja tuettava. Vain sillä tavalla saamme Suomessa syntyvyydenkin nousemaan.

Ihmettelen myös vasta vuonna 2013 voimaan tulleen lain muuttamista siitä, että jos työntekijä sairastuu vuosilomansa aikana, on hänellä oikeus siirtää lomapäivät myöhem-

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

mäksi. Laista ei ole vielä ehditty tekemään edes vaikutusarviointia, eikä ole olemassa näyttöä siitä, että laki olisi aiheuttanut merkittävää ja olennaista räsitusää työnantajille. Ei ole myöskään näyttöä väärinkäytöksistä. Omavastuun muuttaminen kuuteen päivään lisää yrityksissä myös hallinnollisia kustannuksia. Tämän esityksen ei pitäisi olla täällä nyt vaan työmarkkinajärjestöjen neuvottelupöydässä. Luottamuksen aikaansaamiseksi pitäisi kaikkien työelämään liittyvien asioiden olla yhdessä korissa osapuolten neuvoteltavissa. Näin edistettäisiin sovun löytämistä.

17.38 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä vasemmisto-oppositio käy aika voimakkaasti tämän esityksen kimppuun, ja haluan nyt jonkun näkökohdan ottaa esille. Varmasti hallitus—oppositio-rajat ja eduskuntaryhmärajat ylittää tämä huoli lapsiperheitten köyhyydestä ja ongelmista ja myös huoli syntyvyyden tilanteesta. Kyllähän se on tietynlainen indikaattori siitä, minkälaisia tunnelmia nuorilla ja nuorilla aikuisilla tällä hetkellä on.

Haluan kuitenkin ottaa esille monia hyviä asioita, mitä hallitus on tehnyt perheitten eteen ja tekee perheitten eteen. Viime vaalikaudella, kun sekä sosialidemokraatit että vasemmistoliitto olivat hallitusvastuussa, ei ryhdytty konkreettisiin toimiin lapsiperheitten ongelmien juurille, siihen pahoinvointiin, epävarmuuteen, elämänhallintaan. Nyt hallituksen yksi kärkihankkeista on perheiden palvelut ja perheiden auttaminen, ja se on selkeästi vastuutettu valtioneuvostossa tietyille ministerille.

Nyt täällä on otettu esille myös tämä kilpailukykypaketti, jonka hallitus luonnosteli — ja jota toivon mukaan ei tarvitse laittaa (Puhemies koputtaa) käyntiin. Siellähän on sellainen tekijä, että ensimmäisen kerran työnantaja, jolla on nainen perhevapailla, saa siitä korvauksen.

17.40 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä edustaja Kurvinen puhui pahoinvoivista perheistä, ja on erittäin hyvä, että hallitus on tarttumassa toimiin näiden perheiden aseman parantamiseksi. Mutta on kuitenkin syytä pitää mielessä, kun arvioidaan hallituksen perhepolitiikkaa kokonaisuudessaan, että tässä ollaan tekemässä erittäin paljon heikennyksiä, jotka kohdistuvat kaikkiin suomalaisiin lapsiperheisiin. Tämä esitetty muutos, mitä tulee vuosiloman karttumiseen, on yksi, päivähoitomaksujen nostaminen on toinen, päivähoidon laadun heikentäminen on kolmas, iltapäivä- ja aamupäivätoiminnan maksujen korottaminen on neljäs, lapsilisien indeksisidonnaisuuden poistaminen on viides, ja näiden lisäksi vielä tulevat nämä työmarkkinaratkaisut. Kyllä minun mielestäni hallituksella on aika paljon näytettävää vielä, jos aidosti ollaan sitoutuneita siihen, että halutaan kaikkien suomalaisten lapsiperheiden asemaa parantaa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Viimeinen vastauspuheenvuoro, edustaja Taavitsainen.

17.41 Satu Taavitsainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toivoisin, että, edustaja Kurvinen, voisitte konkretisoida sen, mikä on se tämän hallituksen hyvä lapsiperhepolitiikka, sillä olette tainnut unohtaa myös sen, että se oli edellinen hallitus, joka lisäsi tätä lapsiperheiden kotipalvelua, joka nyt sitten tämän hallituskauden aikana toteutuu, eli — sekä sekin hyvä päätös oli edellisen hallituksen aikaansaama.

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

17.41 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Korjatkaa, ministeri Lindström, jos olen ymmärtänyt väärin. Täällä on puhuttu nyt pakkolaeista, ja kun minä katson tätä lakiehdotuksen 30 §:ää, niin näistähän saa sopia työehtosopimuksilla toisin ja työntekijän asemaa parantavilla tavoilla. Ainoa asia, mistä ei saa sopia toisin, on itse asiassa työnantajalle huono, eliikkä tässähän työnantaja ei tule saamaan kuin kuuden kuukauden ajalta sen korvauksen. Sen haluan nyt tarkistuttaa tässä, koska minä olen ymmärtänyt, että tämä ei ole pakkolaki. Täällä ovat nyt voimassa TESit ja VESit, joita noudatetaan, vaikka tämä laki tulisi voimaan — ettei anneta väärää kuvaa. Itse olen kyllä sitä mieltä, että kun tähän on henkilökohtainen, tämä 6 ja 6 kuukautta, niin hyvinkin voi olla mahdollista, että se kannustaa vanhempia jakamaan sitä. Minä en löydä tästä syrjivää elementtiä. Totta kai sen voi joku löytää, jos näin haluaa, mutta minä en löydä. Mutta nyt minä haluan tähän keskusteluun sanoa, että unohdetaan tästä sana "pakkolaki", koska tämä ei ole pakkolaki.

17.42 Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! En tiedä, kuinka tarkkaan edustaja Meri kuunteli esimerkiksi minun käyttämäni puheenvuoroa, mutta viittasin pakkolakeihin siinä yhteydessä, kun puhutaan siitä, miten hallituksen työmarkkinapolitiikka kokonaisuudessaan vaikuttaa naisten asemaan, ja minä näen, että tämä esitys on yksi osa sitä. Tämä ei suoranaisesti siihen kokonaisuuteen liity.

Sitten, mitä edustaja Meri sanoi näistä TESeistä, niin kuin minä itsekkin totesin, esimerkiksi julkisella puolella tästä on tällä hetkellä säädetty TESeissä, mutta ongelma on se, että näitä korvauksia työnantajille ei enää tulla maksamaan kuin tämän lakisääteisen maksimin mukaan, mikä tarkoittaa sitä, että säästöjä tässä koituu yksityiselle sektorille, ei julkiselle.

17.43 Antti Kurvinen kesk: Herra puhemies! Tahdon vielä kommentoida tuota vähän aikaisempaa keskustelua ja tätä lakihanketta. Mikä on paras tapa laittaa lapsiperheiden asiat kuntoon? Kyllähän se paras tapa on se, että me saamme Suomen julkisen talouden terveille tolalle, se, että me saamme Suomessa yritykset työllistämään, saamme työpaikkoja niille nuorille isille ja äideille. Tämä on se tehtävä, mistä väännettiin keväällä 2015 eduskuntavaaleissa. Siinä väännessä nykyiset hallituspuolueet saivat kansalaisten luottamuksen. Itse asiassa muun muassa sosialidemokraattinen puolue omalla ohjelmallaan ei ollut uskottava tässä. Neljä vuotta oli mahdollisuus laittaa näitä asioita kuntoon. Nyt ollaan tässä tilanteessa, että leikataan ja nipsitään ja napsitaan joka puolelta.

Ja haluan kommentoida edustaja Anderssonille, jota suuresti arvostan: Kun olette nyt tällä hetkellä vasemmistoliiton puheenjohtajaehdokas ja merkittävä työväenliikkeen vaikuttaja, niin toivon, että omalta osaltanne autatte työmarkkinaosapuolia ja viestitätte, että sopikaa, niin silloin ei tarvitse näitä kilpailukykykypakettilakeja viedä eteenpäin. Toivon, että, arvoisa edustaja Andersson, vaikutatte tähän, että voidaan nämä työmarkkina-asiat hoitaa fiksusti (Puhemies koputtaa) sopimalla niin kuin aina ennenkin.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ministeri Lindström paikalta, 1 minuutti.

17.44 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! — Vastaan suoraan kysymykseen. Eli edustaja Meri kysyi, vaikuttaako tämä esitys työehtosopimusten sisältöön. Ei vaikuta millään lailla. Ylipäätään, sitten kun tässä tavoitellaan niitä säästöjä — kuten sanoin, tämä on hallitusohjelmaan kirjattu — niitten

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

säästöjen suuruus riippuu täysin siitä, miten ne menevät näihin alakohtaisiin työehtosopimuksiin. Tämä isompi säästötavoite eli 150 miljoonaa on täysin riippuvainen siitä, miten ne alakohtaiset työehtosopimukset tästä eteenpäin menevät.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja vielä edustaja Andersson.

17.45 Li Andersson vas: Arvoisa puhemies, kiitos! Haluan vielä vastata edustaja Kurvilleselle, kun hän tässä suoraan minun suuntaani oman puheenvuoronsa suuntasi.

Kyllähän oppositio on koko ajan halunnut olla mukana edistämässä nimenomaan yhteiskuntasopimuksen syntyä, koska me näemme sen huomattavan paljon parempana vaihtoehtona kuin tämän pakkolakikokonaisuuden, mitä hallitus on ajanut. Niissä esityksissä, mitä me olemme tehneet, mitä me olemme hallituksenkin suuntaan yrittäneet viestiä, on se, että kannattaisi nimenomaan jäädä se valmistelu niiden pakkolakien osalta tai vetää se kokonaisuus kokonaan takaisin, jolloin se myöskin antaa työmarkkinaosapuolille signaalin siitä, että hallitus on tosissaan ja hallituskin haluaa tosissaan edistää yhteiskuntasopimuksen syntyä.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi rikoslain 2 a ja 9 luvun muuttamisesta sekä pysäköinninvalvonnasta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 1/2016 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Keskustelu

17.46 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tällä esityksellä ehdotetaan korotettavaksi päivä-, rike- ja yhteisösakkoa. Ehdotuksen mukaan päiväsakkojen rahamäärät korotettaisiin noin kaksinkertaisiksi, pienin rahamäärä eli minimipäiväsakko kuitenkin puolitoistakertaiseksi. Rikesakon rahamääriä on tarkoitus korottaa noin 25 prosenttia, minkä vuoksi rikesakon lakisääteinen suurin rahamäärä korotettaisiin 200 eurosta 400 euroon. Tarkoituksena on, että suurin rikesakko olisi jatkossa 285 euroa. Yhteisösakon asteikko korotettaisiin noin kolminkertaiseksi, pienin rahamäärä 2 500 euroon ja enimmäismäärä 2,5 miljoonaan euroon. Yhteisösakkoja määrätään lähinnä työturvallisuus- ja ympäristörikoksista. Rikesakkoa koskevien muutosten vuoksi muutettaisiin myös lakia pysäköinninvalvonnasta. Lisäksi ulkomailla verotettavien tulojen kohtelua päiväsakkojen laskennassa selvennettäisiin.

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

Korotukset koskevat niin tuomioistuimissa kuin tuomioistuinten ulkopuolellakin määrättäviä sakkoja. Ne koskevat yhtä lailla liikennetikoksia, omaisuusrikoksia, myymälävarkauksia kuin muitakin rikoksia, joista määrätään sakkorangaistuksia. Korotukset koskevat myös vankeuden ohella määrättäviä sakkoja, joten ne ankaroittavat merkittävästi esimerkiksi rattijuopumusrikoksista tuomittavia rangaistuksia. Esitys merkitsee siten huomattavaa ankaroitumista rangaistuskäytäntöön. Sakkojen osuus kaikista rikosten seuraamuksista on yli 90 prosenttia.

Esitysluonnos oli laajalla lausuntokierroksella. Sanon tämän ihan suoraan: suurin osa lausunnonantajista suhtautui esitykseen kielteisesti. Sakkojen korottaminen on kuitenkin välttämätön osa julkisen talouden sopeutustoimia. Hallituksen strategisen ohjelman mukaan julkista taloutta vahvistetaan 4 miljardin euron sopeutusohjelmalla. Jos korotukset eivät merkittävästi muuta ihmisten käyttäytymistä, on ehdotettujen korotusten osuus tästä arviolta 53—56 miljoonaa euroa vuodessa. Erityisesti on arvosteltu esityksen tavoitetta: lisätulojen keräämistä valtiolle. Lähtökohta on kuitenkin edelleen selvä: sakkojärjestelmällä pyritään rikollisuuden ennaltaehkäisyyn. Fiskaaliset seikat eivät ole järjestelmän olemassaolon tarkoitus. Kriminaalipolitiikan vakiintuneena tavoitteena on kuitenkin myös rikollisuudesta ja sen kontrollista johtuvien haittojen ja kustannusten oikeudenmukainen jakaminen yhteiskunnan, rikoksen uhrien ja rikoksen tekijöiden kesken. Tässä taloudellisessa tilanteessa on välttämätöntä ja oikeudenmukaista, että aikaisempaa suurempi osa rikollisuuden kustannuksista siirtyy rikoksista tuomittujen maksettavaksi.

Sakkojen korottaminen ei myöskään ole ainoa väline hallituksen työkalupakissa. Osa tuloja koskevasta tavoitteesta on tarkoitus saavuttaa lisäämällä automaattista liikennevalvontaa. Tätä asiaa valmistellaan parhaillaan sisäministeriössä. Lausuntojen johdosta olemme lisänneet valvonnan osuutta entisestään. Rikesakon korotusta on lievennetty siitä, mitä lausuntokierroksella olleessa luonnoksessa ehdotettiin, ja liikennevalvonnan osuutta vastaavasti nostettu. Valvonnan parantaminen vaikuttaa rikollisuuteen yleensä rangaistuksen kiristämistä tehokkaammin, joten kokonaisuudella voidaan vaikuttaa myös liikenneturvallisuuteen.

Minimipäiväsakon ja yhteisösakon korottamiselle on osin myös rahan arvoon liittyvät perusteet. Minimipäiväsakkoa on viimeksi korotettu vuonna 1999. Yhteisösakon asteikko on ollut lähestulkoon sama vuodesta 95 asti. Rahan arvo on alentunut, elinkustannukset ja ansiotaso ovat nousseet. Siltä osin kuin seuraamukset ovat kiinteämääräisiä, on perusteltua korottaa niitä ajoittain rahan arvoa ja ansiokehitystä vastaavasti. Korotustarve olisi siten ollut edessä joka tapauksessa, vain korotusten suuruus on nyt seurausta taloudellisesta tilanteesta.

Lopuksi: Korotuksia on arvosteltu siitä, että ne kohdistuvat erityisesti köyhiin ja syrjäytyneisiin, toisaalta sen vuoksi, että ne koskevat kaikista suurituloisimpia. Silloin kun arvos-
telua sataa joka laidalta, voidaan arvioida, että esitys todennäköisesti voi olla tasapainossa. Päiväsakkojärjestelmän tarkoituksena on, että sakko mitataan sakotettavan maksukyvyyn mukaan. Tämä merkitsee, että maksukykyisen henkilön sakko voi olla suurikin. Toisaalta, kaikista pienituloisimpien sakkoja ei koroteta suhteellisesti yhtä paljon.

17.51 Kari Kulmala ps (varsinainen puheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten äsken totesimme, esityksessä ehdotetaan muutettavaksi muun muassa rikoslakia. Päiväsakkojen rahamäärät korotettaisiin noin kaksinkertaisiksi, pienin rahamäärä kuitenkin puolitoistaker-
taiseksi.

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

Rikesakkoja korotettiin 1. syyskuuta 2015 alkaen. Rikesakon rahamäärät nousivat kaksinkertaisiksi lukuun ottamatta korkeinta, 115 euron rikesakkoa, joka korotettiin 200 euroon. Rikesakkoja korottamalla pyritään hankkimaan hallitusohjelman mukaisesti 20 miljoonaa euroa lisää tuloja. Se on mahdollista, mikäli automaattisessa liikennevalvonnassa puuttumiskynnystä alennetaan Poliisihallituksen ohjeiden mukaisesti ja automaattista liikennevalvontaa lisätään, kuten esimerkiksi Kehä ykkösellä on tehty — sinne on juuri asennettu 35 uutta pyydystä.

Tien päällä liikennettä valvova poliisi ei välttämättä noudata Poliisihallituksen antamaa ohjetta, vaan hän antaa rangaistuksen olosuhteiden ja maalaisjärjen käytön mukaan. Samalla kun hän antaa rangaistuksen, hän katsoo vastapuolta silmiin ja tarvittaessa perustelee antamansa rangaistuksen. Samalla hän joutuu perustelemaan rangaistuksen myös itselleen. Ammattitaitoinen liikenteenvalvoja antaa rangaistuksen tahallisuudesta. Jo poliisilaissakin kerrotaan, että poliisiin tulee ensisijaisesti neuvoin, kehotuksin ja käskyin pyrkiä ylläpitämään yleistä järjestystä ja turvallisuutta, ei siis kirjoittamalla mahdollisimman paljon sakkoja.

Poliisin liikenne rikkomuksista antamat rangaistusvaatimukset ja rikesakot vähenivät syyskuusta vuoden loppuun saakka. Tämä voi johtua myös turvapaikkatutkimnan lisääntymisestä ja liikennevalvonnan vähentymisestä. Tämä voi johtua myös siitä, että liikenteen ammattitaitoinen valvoja antoi rikkomuksista enemmän suullisia tai kirjallisia huomautuksia.

Tämän esityksen tavoitteena on korottaa päiväsakkoja siten, että tälle vuodelle asetetusta 48 miljoonan euron lisätulotavoitteesta arvioidaan saavutettavan 33 miljoonaa euroa ja seuraavien vuosien 63 miljoonan euron lisätulotavoitteesta 44 miljoonaa euroa. Esityksen tarkoituksena on, että erotus katetaan lisäämällä hallitusohjelman mukaisesti kustannustehokasta automaattista liikenteen kameravalvontaa ja tehostamalla liikenteen nopeusvalvontaa.

Osasta tämän esityksen tavoitteista voi sanoa, että ainahan voi toivoa. Mikään ei kuitenkaan osoita, että liikennevalvontaan olisi tulossa resursseja lisää. Ellei ole valvojia, ei todeta rikkeitä eikä tämän vuoksi tule rahaa valtion pohjattomaan kirstuun. Tänä vuonna valmistuvat 67 uutta poliisimiestäkin laitetaan todennäköisesti turvapaikkatutkintaan. Uskon, että keväällä siirtyy poliiseja, tulli- ja rajamiehiä myös muista tehtävistä lisää turvapaikkatutkintaan, kuten tapahtui jo viime syksynä. Nämäkin ovat pois liikennevalvonnasta. Puhun tässä nyt tarkoituksella vain liikenne rikoksista, koska yli kaksi kolmasosaa varsinaisista sakkorangaistuksista määrätään liikenne rikoksista.

Kuten esityksessäkin mainitaan, rikollisuustilanteen kehitys ei viittaa tarpeeseen korottaa päiväsakkojen rahamäärää. Myös tutkimukset osoittavat sen, että mahdollisuudet vaikuttaa rikollisuuden määrään rangaistuksia koventamalla ovat hyvin rajalliset. Huomattavasti enemmän vaikuttaa kiinnijoutumisriski.

Arvoisa puhemies! Aikaisemmin liikkuvan poliisin päätehtävä oli huolehtia pääteiden liikennevalvonnasta. Nyt tätä valvontaa näillä teillä ei ole kuin nimeksi. Päävastuu maanteiden liikennevalvonnasta on automaattisella liikennevalvonnalla. Suomessa käytössä oleva pistekohtainen nopeusvalvonta ei ole kovin tehokasta, vaikka se paljon paperitöitä liikenteenvalvojalle tuottaakin. Viime vuonna automaattisen liikennevalvonnan kamera välähti yli 650 000 kertaa. Tämä johtuu osaltaan siitä, että automaattivalvontaa on lisätty ja puuttumiskynnystä madallettu poliisin uusien ohjeiden mukaisesti. Jokainen vähintään yli 3 kilometrin ylinopeudella kulkeva ajoneuvo taltioidaan. Tälle puuttumisrajalle löytyy var-

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

masti puolustajia, mutta liikenneturvallisuuden parantaminen on paljon muutakin kuin pie-
niin ylinopeuksiin puuttumista.

Mielestäni selvästi parempi tapa nopeusvalvonnassa olisi automaattinen keskinopeus-
mittaus. Se on ystävällisempi autoilijan kannalta ja jopa halvempi kuin pistekohtainen no-
peuden mittaus. Kun automaattista kameravalvontaa lisätään tulevaisuudessa, niin toivot-
tavasti silloin pystytään valvomaan muutakin kuin ajonopeuksia. Tämä on osattu jo vuosia
muualla mutta ei Suomessa, vaikka olemme teknologiassa maailman huippumaa.

Rangaistuksia ollaan korottamassa, vaikka edelleen korotuksien vaikuttavuusarvio on
vielä tekemättä. Korotuksen taustalla on tarve paikata valtiontalouden vajetta, joten toi-
mella on vain vähän tekemistä liikenneturvallisuuden parantumisen kanssa. Parasta liiken-
neturvallisuuden parantamiseksi on kiinnijoutumisriskin kasvattaminen. Mielestäni ylino-
peustapauksien sakotusta tulisi suhteuttaa nykyistä oikeudenmukaisemmin teon vaaralli-
suuteen, todettuun tarkoitukseen sekä yleiseen vahingollisuuteen. Sen myös poliisi ran-
gaistuksen antajana ja kansalaiset hyväksyisivät paljon paremmin.

17.56 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Päiväsakkojen osalta katson, että tämä korotus
on ihan tarpeellinen. Tätä on viime kerran korotettu todellisuudessa vuonna 99, koska
vuonna 2002 tehtiin tosiaan vain se, että markat muunnettiin euroiksi, ja silloinkin pyöris-
tettiin alaspäin, elikkä tuo on minusta ihan tarpeellinen tänä päivänä.

Tietysti tuo, että rangaistuksen tulee olla suhteessa teon moitittavuuteen ja muutenkin
suhteellisuusperiaatteen mukainen, on erityisesti näissä nopeusrajoitusten rikkomisissa
semmoinen mietittävä asia. Olen iloinen, että se tulee perustuslakivaliokuntaan hieman
pohdittavaksi. Siitä jää juuri tämä inhimillisyyšnäkökohta, mistä minun mielestäni edusta-
ja Kulmalakin äsken puhui. Jos tosiaan ajan satasen alueella sataakahtakymppiä, niin pää-
sen vielä rikesakoilla, 250 euroa, mutta kun ajan sitten kilometrin yli, vaikka ihan siinä
miehelleni puhun jotakin vähän — no, ei pitäisi ajaa ylinopeutta lainkaan, mutta joka ta-
pauksessa — niin sitten pompsahdetaan jo 2 500 euron tuloilla 370 eurosta 700 euroon, ja
jos nyt on tällaiset kansanedustajan tulot, 6 000, niin se on 1 870. No, en itsestäni ole niin-
kään huolissani, mutta tuo 89 prosenttia on aikamoinen korotus.

Puolustukseksi täytyy sanoa se, että kun ollaan jouduttu kaikkea leikkaamaan ja maksu-
ja korottamaan, niin tämä nyt ei ole mikään sellainen perusturvaan liittyvä asia sillä lailla,
että rikoksia täytyy saada tehdä mahdollisimman halvalla. Olipa tuossa joku ohjelmakin,
että niitä saisi ostaa könttäsummalla, mutta ehkä se ei ole nyt toivottavaa. Mutta joka ta-
pauksessa on erittäin hyvä, että tämä tulee pohdittavaksi, koska tämä on kertakorvauksena
tosi paljon, ja kansalaiset ovat olleet minuunkin yhteydessä, että oletteko ihan tosissanne.
Tästä puuttuu se inhimillinen harkinta, joka tuomioistuimessa aina on se tapauskohtainen.
Mutta katsotaan.

17.58 Laura Huhtasaari ps: Arvoisa puhemies! Päiväsakkojen rahamäärä korotetaan to-
siaan kaksinkertaiseksi, ja se korotus on huomattava, ja siitä on paljon tullut palautetta.
Mutta on hyvä muistaa, että kenenkään ei tarvitse ajaa yhtäkään kilometriä tunnissa ylino-
peutta. Tähän asiaan voi tosiaan itse vaikuttaa, ja kun sen isomman laskun on maksanut,
niin jos ei sen jälkeen muuta liikennekäyttäytymistään, niin sitten valtio saa tuloja, ja mei-
dän valtiommehan tarvitsee taatusti lisää rahaa.

On ollut myös huolta siitä, saako pahoinpitelystä vähemmän kuin liikenne rikkomukses-
ta, mutta eihän suinkaan tämä korotus tarkoita sitä, ettemme voisi korjata myös tuota toista

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

asiaa ja antaa myös pahoinpitelystä myöhemmin korkeampia sanktioita. Sitähän varten me täällä eduskunnassa olemme säätämässä lakeja.

17.59 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Kuten täällä viime kaudella jo juteltiin, kyllä liikenteenvalvonnan ja rangaistusten pitää olla sillä tavalla sopusoinnussa, että ne vastaavat tehtyä rikkomusta. Ja vaikka hallituksen esitys varmaan ihan kannatettava on, niin kyllä täytyy todeta, että se on hyvin herkkä asia, kun liikennettä valvotaan, ja jos se alkaa muistuttamaan jollakin tavalla rahan keräämistä, niin se ei välttämättä kansalaisten keskuudessa herätä lain kunnioitusta eikä edistä sitä, kyllähän tämä nyt meidän kansanedustajien täytyy myöntää.

Tällä on selvästi haittavaikutuksia. Nyt — minä ajan aika paljon, itse asiassa entisessä ammatissa ajoin puoliammattikseni, autoa — jo näkyy, että ihmisillä on valtava tolppapelko. Nämä liikennepoliisit herättävät niin paljon pelkoa, että jatkuvasti ihmiset jarruttavat todellisuudessa 70:een, koska monen auton mittari valehtelee ylöspäin. Minä koen, että tämä alkaa olla todella hankalaa, niin että tämä on nyt vähän vääränlaista lainsäädäntöä siinä mielessä, että me opetamme ihmiset ikään kuin pelkäämään. Jos on sula keli ja tiellä ei muutenkaan ole kovin vaarallista liikennettä, niin ei tämä hirveästi edistä minun mielestäni hyvää ajokulttuuria.

18.00 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Tässä esillä olevassa hallituksen esityksessä on varmasti perusteensa, mutta kai tämän otsikoksi voisi laittaa "Sakotuksella valtiontaloutta kuntoon". No, täytyy tietysti ymmärryksellä suhtautua siihen, että sieltäkin pitää yrittää valtion pohjattomaan kassaan löytää rahoja, mutta ehkä tässä on tämmöinen periaatteellinen kysymys taustalla, että kuitenkin sakon ensisijainen tarkoitus varmasti on se lainkuullaisuuden lisääminen ja toisaalta hyvään turvallisuuskäyttäytymiseen kannustaminen eikä suinkaan se, että yritetään etsiä erilaisista paikoista valtiontalouteen tilkkeitä. Siinä mielessä tässä oli hyviä esimerkkejä: esimerkiksi edustaja Meri toi esille, että kuitenkin sakon suuruuden tulisi tietenkin aina määräytyä teon ja laiminlyönnin vakavuuden pohjalta, ja tuommoisia, voisi sanoa, kansalaisten oikeustajuun kohtuuttomalta tuntuvia tilanteita saat-
taa hyvin helposti tulla.

Oikeastaan haluaisin kysyä, kun ministeri on täällä paikalla: Sanoitteko tuossa esittelys-
sä, mihin perustui tämä, että joutokäyntirikkomuksesta määrättävästä pysäköintivirhemak-
susta poistetaan joku enimmäismäärä? Mikä tämän ajatuksen taustalla sitten on, miksi tä-
hän on puututtu tässä esityksessä?

18.02 Kari Kulmala ps: Arvoisa puhemies! Kerron vielä pari esimerkkiä liikenteestä, vaikka edustaja Meri jo tässä joitain toi esiin:

Esimerkiksi päin punaisia ajamisesta määrätään normaalisti vähintään 8 päiväsakkoa. Vielä nyt 8 päiväsakkoa tarkoittaisi 2 000 euroa kuussa nettona ansaitsevalle lapsettomalle 233:a euroa, keväällä summa olisi jo 465 euroa. Luvussa on huomioitu 255 euron perustu-
lovähennys nettotuloissa.

Jos taas ajetaan 81—83 kilometriä tunnissa 60:n alueella, normaali päiväsakkomäärä tästä on poliisin ohjeessa 12. Se tarkoittaisi esimerkkitapauksessa nyt 350:tä euroa ja ke-
väällä 700:aa euroa. Pidän sitä varsin kohtuuttomana tekoon nähden. 80:n alueella nopeus
101—103 kilometriä tunnissa johtaa poliisin ohjeissa normaalisti noin 10 päiväsakkoon.

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

Arvoisa puhemies! Sanoisin, että poliisille tulee kyllä aika suuri vastuu tuolla liikenteessä, jos sitä ei vielä tähän mennessä ole ollut, koska jos se poliisi ei sitä sakkoa siellä liikenteessä kirjoita, niin ei sitä kyllä kukaan muukaan kirjoita. Ja jos poliisi ei asennoidu oikein tähän sakkojen korottamiseen, niin en tiedä, mistä sitä rahaa sitten tulee.

18.03 Ulla Parviainen kesk: Arvoisa puhemies! Minuakin huolettaa tässä esityksessä moni seikka. Niitä ministeri tuossa jo kuvasi, niin että turhaa on enää kerrata. Mutta yksi asia ei ole vielä mielestäni tullut esille: se, kuinka tämä järjestelmä vaikuttaa tien päällä ammatikseen työtä tekeville. Ammattikuljettaja, erityisesti raskaan ajoneuvon kuljettaja, voi saada tien päällä sakon asiasta, joka ei ole hänen vallassaan, esimerkiksi tien päällä tulleista ajoneuvorikkomuksista, tai jos ajoneuvo on vahingoittunut ja se sitten tulee tien päällä esille. Kun taas sitten näitä sakkoja kertyy, niin hiljalleenhan sieltä menee sitten myöskin kuljettajalta ajo-oikeus ja samalla kuljettajalta työ. Eli kuljetusalaa ajatellen työn houkuttelevuutta kyllä alkaa hiljalleen rasittamaan tämä tilanne, että se työn tekeminen saattaa tulla lompsan päälle ilman että siihen itse voi vaikuttaa.

18.05 Arto Satonen kok: Arvoisa puhemies! En ota näihin sakkojen korotuksiin sinälleen kantaa, mutta tähän samaan teemaan liittyy se, että kohtuullisen helposti menee myös niin sanotusti kortti kuivumaan, jos ajaa muutamankin sellaisen ylinopeussakon, jotka ovat vain niukasti menneet sakotuksen puolelle. Tässä on jo vuosia ollut eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnan tavoitteena saada aikaan tämmöinen pisteytysjärjestelmä, jossa nimenomaan arvioitaisiin näitten rikkeiden vakavuutta, ja sillä perusteella sitten tulisi ratkaisu siitä, menettääkö korttinsa vai ei. Tämä kortin menettäminen ei nimittäin ole ihan pieni asia, koska monella se saattaa vaikuttaa siihen, miten pystyy työtehtäviä hoitamaan tai työmatkoilla liikkumaan. Oikeastaan kysyisinkin, kun tässä nyt ovat paikalla sekä oikeusministeri että liikenneministeri: Onko tämä pisteytysjärjestelmä edelleen harkinnassa, ja onko se mahdollisesti etenemässä? Ja voitaisiinko ajatella, että tässä samassa yhteydessä, kun näitä sakkoja nostetaan, myöskin arvioitaisiin tätä puolta, että me löytäisimme vähän järkevämmän vaihtoehdon nykytilanteesta siinä, missä laajuudessa tämän korttinsa menettää? Enkä missään nimessä tarkoita sitä, jos ajaa hurjaa ylinopeutta, siitä pitää kerrasta lähteä, mutta nimenomaan näitten pienten yritysten osalta pidän tätä nykytilannetta hiukan ongelmallisena, nimenomaan niitten osalta, jotka ajavat paljon kilometrejä.

18.06 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Oma puheenvuoroni käsittelee sattumalta samaa asiaa kuin edustaja Satosen. Jos lähtee kortti kuivumaan kolmesta pienestäkin rikkeestä, niin siinä on semmoinen ongelma, että jos se lähtee esimerkiksi helsinkiläiseltä kansanedustajalta, niin se ei vaikuta kyseisen henkilön elämään millään tavalla, mutta jos se lähtee Ranualta sellaiselta henkilöltä, joka välttämättä tarvitsee autoa joko työssä tai sitten muissa hommissa, niin sen rangaistuksen vaikutus on aivan erilainen kuin se on jossain muualla Suomessa, niin että tämäkin pitäisi ottaa huomioon. Minulla on sama kysymys molemmille ministereille: on puhuttu, että rikesakot muunnettaisiin hallinnolliseksi maksuksi ja ikään kuin sakkojen noustessa kompensaationa olisi se, että ne sinänsä olisivat jo niin kova rangaistus, että ihmiset varoisivat ylinopeutta ajamasta, mutta jos varsinkin ammattiliikenteessä näitä tahattomia pieniä rikkeitä kuitenkin sattuu, niin ei niin helposti menisi kortti. Siitä saattaa nimittäin olla todella isot taloudelliset seuraukset.

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

Sitten haluaisin kysyä eräästä toisesta asiasta. Kun ulkomaalaiset ajavat täällä ylinopeutta, josta määrätään päiväsakko, niin miten me perimme näiltä ulkomaalaisilta tämän sakon, koska Suomessa on hieman erilainen järjestelmä kuin muualla maailmassa, jossa yleensä katto asettuu muistaakseni ehkä 4 000 euroon tai sinne? Tämä on vähän tämmöinen yhdenvertaisuuskysymys. Kun tämä on samaa Euroopan unionia, niin millä tavalla me saamme tämän henkilön tiedot, koska ulkomailla ihmisten tietoja ei niin vain levitellä julkisuuteen, ihan jo senkin takia, että he altistuvat sillä kiristykselle ja terrorismille? Tämä on myös turvallisuuskysymys, ja ehkä tulevaisuudessa Suomessakin pitää vähän miettiä, kuinka avoimia me olemme. Jos kaikki tieto on kaikkien saatavilla, niin se voi johtaa ikävään lopputulokseen.

18.08 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Ylinopeutta kun ajaa, niin sakkoja tulee, ja se on tietysti oikein. Mutta jos ylinopeutta ajaa vain vähän ja — me tiedämme nämä pömpelit — vilahtaa, niin kyllä se harmittaa. Jos se ylinopeus on hyvin vähäinen ja niitä sakkoja tulee vaikka parin vuoden sisällä kolmekin, mikä helposti tulee ihmiselle, joka ammatikseen ajaa, niin kyllä se melko kohtuutonta on, jos kortti menee kuivumaan, koska siitä on elanto ja perheen tulot kiinni ja koska sillä ei välttämättä ole vaarannettu kenenkään henkeä. Sakot nousevat, rikesakko nousee, ja mielestäni se on hieman kohtuuton nousu, koska sen teon ja sakon keskinäisen suhteen pitäisi olla oikea, ja nyt se vähän ylimitoitetaan.

18.09 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa rouva puhemies! Täällä on ollut todella hyviä puheenvuoroja, mutta kyllä tässä sakkorangaistuksien korottamisessa ei ole mitään järkeä. Kyllä verottajalle kuuluu se, mikä kuuluu verottajalle, ja poliisille kuuluvat poliisin tehtävät, eikä pidä tässä sekoittaa puuroja ja vellejä.

Nämä kohtuuttomat rangaistukset: Kaveri — oli puuautokuski — sai sakon ylikuormasta. Etuvaunussa oli 200 kiloa, vai mitähän siinä oli, ylikuormaa. Tuli kolmas sakko, ja kortti pois. Se on yksi tukki, vahingossa sen voi laittaa sinne kuormaan. Oli kaksi kuukautta kortti pois, ei minkäänlaista tuloa sinä aikana. Nyt kun tätä vielä korotetaan, niin onkohan pikkusen mopo karannut käsistä jollakin?

18.10 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Vielä haluaisin kysyä ministeri Berneriltä: jos ulkolainen rekkakuski ajaa ylinopeutta ja saa sakon, niin peritäänkö se häneltä sieltä hänen lähtömaastaan vai saadaanko sitä sakkoa ikinä perittyä tältä henkilöltä?

18.11 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa rouva puhemies! Jatkan vielä tästä, miten poliisi käyttäytyy. Henkilökohtaisesti olen saanut kaksikin sakkoa ohituskaistalla. Kun tulee keväät — Viitasaarella on ohituskaistoja Nelostiellä — tiet ovat sulaneet, on täysin hyvä keli, välittömästi ennen kuin kesänopeusrajoitukset tulevat, harakkapartiot kyllä tulevat rahaa keräämään näitten ohituskaistojen päähän. Siellä on kyllä jonossa porukkaa ja saadaan otettua kiinni ja tehtyä rikollisia. Nykyautoilla se 10—15 kilometriä on helppo ylittää, ajaa ylinopeutta. Minullakin on Mersu, kyllä sillä pääsee hyvin helposti sen ylittämään. Minusta tulee rikollinen, saan kovemman rangaistuksen kuin joku partio tuolla joukkoraiskauksesta. Siitä saa ehdollisen, se on tämmöinen lappu, sillä ei ole mitään merkitystä käytännön elämässä. Sakon joutuu maksamaan.

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

18.12 Kari Kulmala ps: Arvoisa puheenjohtaja! Haluan nyt vähän selventää, etteivät mene vellit sekaisin. Jos henkilö saa kolme rikesakkoa ylinopeudesta vuoden sisällä, niin hän todennäköisesti saa varoituksen, ei häneltä oteta edes korttia pois. Mutta jos niistä rangaistuksista yksi on rangaistusvaatimus ja kaksi rikesakkoa, silloin todennäköisesti kortti lähtee ja se on pois vähintään kuukauden ja maksimissaan kuusi kuukautta. Sama tilanne on, jos näitä rangaistuksia tulee neljä kahden vuoden aikana, ihan sama käytäntö.

Sitten näistä ohituskaistoista voin sanoa sen verran, että kuolonkolareja sattuu niissä aika paljon siinä vaiheessa juuri, kun on se ohituskaista loppumassa ja kaista päättyy. Sen takia niissä valvotaan aika paljon, ja siellä on ylinopeuksia, sanotaan, sataasen alueella semmoista sataaviittäkymppiä ajavat hyvinkin usein, kun yrittävät päästä vielä siitä viimeisestä autosta ohi. Silloin kun se kolahtaa ja toinen tulee satasta vastaan, niin aivan varmasti tulee vainajia. Esimerkiksi viime vuonna kuolonkolarit Pohjois-Karjalassa tuplaantuivat. Osa niistä sattui ohituskolareissa.

18.13 Markku Eestilä kok: Arvoisa rouva puhemies! Vaikka nyt ei sakoista ole kysymys, niin liikenneturvallisuus, minkä edustaja Kulmala nosti esille, on erittäin tärkeä asia. Kun ely-keskukset ovat laskeneet, että yksi kuolema maksaa yhteiskunnalle 2,5 miljoonaa euroa, niin siitä kun ruvetaan laskemaan, mitä nämä ovat maksaneet, ja meillä on 50-luvulta lähtien tilastoja pidetty, niin enemmän ihmisiä on kuollut liikenteessä kuin talvisodassa — siinä ruvetaan pääsemään liikenneturvallisuuskysymyksiin.

Sen omana kantanani sanon, kun puhutaan, onko joku moottoritie kannattava vai ei, että yleensä moottoritieillä ainakin henkilöautoilijoita kuolee joku 5, 6 tai 7 vuodessa eli se on kaikkein turvallisín, kun ei ole vastaantulevaa liikennettä.

18.14 Harry Wallin sd: Arvoisa puhemies! On ollut kiva seurata hallituspuolueiden kansanedustajien keskustelua tästä rikesakkojen korottamisesta, kun sitä niin ankarasti vastustetaan hallituspuolueiden toimesta.

Mutta kyllä minä yhdyn tässä edustaja Hakkaraisen näkemykseen. Pitkäaikainen liikenne- ja viestintävaliokunnan jäsen Klaus Bremer kertoi silloin aikanaan liikenne- ja viestintävaliokunnassa, kuinka esimerkiksi Ranskassa nopeusvalvonta suoritetaan: mitä parempi keli, sen vähemmän poliiseja liikenteessä, mitä enemmän keli heikkenee, niin sitä nopeammin tulee liikennevalvonta paikalle, ja kun on pahin keli, niin silloin ovat kaikki poliisit tien päällä. Mutta meillä on justin päinvastoin, niin kuin edustaja Hakkarainen kertoi: kun on kaunis auringonpaiste ennen pääsiäistä ja tiet ovat sulat ja 80:n nopeusrajoitus, niin sinne sitten mennään käyttämään ja saadaan se ihminen kiinni. Kyllä tietysti tämä hallituksen esitys on sikäli kummallinen, että tällä niin kuin paikataan valtiontalouden alijäämää, kun sillä pyritäisiin enemmän vaikuttamaan tähän liikennekäyttäytymiseen. Ehdottaisin, että oikeusministeri antaisi tällaisen ohjeen, että silloin kun on huono keli, valvotaan oikein tiukasti, ja kun on hyvä keli, niin silloin ihmiset voisivat ottaa muita tehtäviä.

18.15 Kari Kulmala ps: Arvoisa puheenjohtaja! Olen huhtikuun lopusta lähtien ajanut Rääkkylästä Helsingin Lauttasaareen joka ikinen viikonloppu. En ole kertaakaan nähnyt yhtäkään poliisiautoa. Voin väittää, että tunnistan valoisaan aikaan jopa siviilipoliisiautot.

Näistä nopeusrajoituksista voin sanoa sen verran, että monet toivovat, että nopeusrajoitukset muuttuisivat keliolosuhteiden mukaan. Niin minäkin toivoisin. Mutta viimeksi maanantaina, kun ajoin Lappeenrannan kautta Helsinkiin, Lappeenrannassa oli 5 senttiä soh-

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

joa tiellä ja satasen nopeusrajoitus, ja siinä oli nimenomaan vaihtuva nopeusrajoitus. Se ei siis toimi, siinä olisi pitänyt olla 80 kilometriä tunnissa. Tulevaisuudessa toivottavasti kaikki nopeusrajoitusmerkinnät ovat kuitenkin keliolosuhteiden mukaan vaihtuvia. Mutta niitten pitää myös toimia. Tällä hetkellä ne eivät toimi, vaikka niitä muutama tuolla tien päällä onkin.

Puhemies Maria Lohela: Sitten ministeri Lindström, 3 minuuttia.

18.16 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström: Rouva puhemies! Hyvää keskustelua, ja onhan tässä rehellisyyden nimessä sanottava, että tämä on yhtä mukavaa kuin olisi alushousut väärinpäin jalassa. Mutta näillä mennään.

Muutama vastaus kysymyksiin:

Edustaja Satoselle: Näistä virhepistejärjestelmistä kysyitte. Ne liittyvät yleensä ajo-oikeutta koskeviin seuraamuksiin, ja ajokiellon määrääminen toistuvista rikkomuksista on jo nykyisin porrastettu rikkomusten lukumäärän mukaan. Tämä sääntely kuuluu liikenne- ja viestintäministeriön toimialaan, mutta se ei tietenkään poista sitä, että me käymme jatkuvasti keskustelua näistäkin asioista liikenneministerin kanssa.

Sama oikeastaan koskee edustaja Eestilän kysymystä hallinnollisesta maksusta. Tuossa kävin liikenne- ja viestintäministeriltä varmistamassa, että siellä on käynnissä tieliikennelain kokonaisuudistus, jossa tätä asiaa tarkastellaan, liikennერიkkomusten seuraamuksia siis, ja OM osallistuu tietenkin myös tähän työhön. Eräänä vaihtoehtona nykyisin käytettävälle rikesakolle on, että siirryttäisiin tämmöiseen hallinnolliseen maksuun. Ei ole tehty linjauksia vielä, ja punnitaan sitten työryhmissä eri vaihtoehtoja ja sen jälkeen tehdään johdopäätöksiä tähän liittyen.

Edustaja Essayah, joutokäyntiasia: Tässä on kyse johdonmukaisuudesta, eli joutokäyntiä koskevien säännösten rikkomisesta voidaan rikesakon asemasta määrätä enintään 35 euron suuruinen pysäköintivirhemaksu. Enimmäissumma on aikoinaan sidottu vastaavasta teosta määrättävään rikesakon määrään. Sittenmin rikesakkoja on kuitenkin korotettu, ja esityksen johdosta niitä korotettaisiin vielä lisää. Tämän vuoksi esitetään, että joutokäyntirikkomuksesta määrättävä pysäköintivirhemaksu on jatkossa sama kuin vastaavalla alueella tehty pysäköintivirheestä määrättävä maksu eli kaupungista riippuen enintään 80 euroa. Eli sille joutokäyntirikkomukselle ei siten ole enää erillistä enimmäistaksaa.

Olikohan vielä joku muu kysymys, johon jäi vastaamatta? No ehkä ylipäätään tämä, mihinkä edustaja Parviainen kiinnitti huomiota, nämä ammattiautoilijat, ja edustaja Meri nosti tämän inhimillisen näkökulman. Tämä on tietenkin totta. Sen takia sanoin, että on tämä vähän niin kuin olisi housut väärinpäin. Kun tässä mennään tämän taloudellisen tilanteen mukaan, niin onhan tämä tunnustettava, ja sen tunnustin tuossa puheenvuorossani, että tähän täytyy kiinnittää vakavaa huomiota, ettei tämä mene pelkästään rahastamiseksi, vaikka valtiolla tiukkaa tekeekin. — Kiitoksia keskustelusta.

Puhemies Maria Lohela: Sitten ministeri Bernerille myös 3 minuuttia, sopii paikaltaankin.

18.19 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner: Kiitoksia, rouva puhemies! — Oikeastaan ministeri Lindström vastasi aika hyvin näihin kysymyksiin, mutta voin vielä vastata kysymykseen siitä, voidaanko ulkomaiselta rekalta saadut sakkorangaistukset saada

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

perittyä. Oikeastaan ainoastaan ylikuormauksesta voidaan pysäyttää auto tielle ja vaatia maksu saman tien, kaikki muut menevät sitten jälkikäteen perittäväksi. Täytyy tunnustaa, että en tiedä sitä, kuinka suuri osa maksuista todellakin sitten tulee suoritetuksi.

Niin kuin ministeri Lindström tässä totesi koko tästä liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla olevasta pohdinnasta, miten nämä sakkojärjestelmät osin voitaisiin tehdä hallinnolliseksi kustannukseksi silloin kun puhutaan ammattikuljettajien osalta, se on meillä selvityksen alla, ja siihen palataan sitten tieliikennelain uudistuksen myötä.

Liikenneturvallisuus on luonnollisesti meidän suurin huolenaiheemme. Meillä on ollut erittäin huonoa kehitystä vuonna 2015. Sen näkökulmasta me katsomme nyt sekä maantielain että tieliikennelain uudistuksen yhteydessä, millä tavalla, millaisin keinoin voidaan edistää tieliikenneturvallisuuden parantamista. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä annetun lain 6 a §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 143/2015 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

Keskustelu

18.21 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyseessä on hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä annetun lain 6 a §:n muuttamisesta eli niin sanotusti kabotaasisäännösten muuttamisesta. EU:ssa on voimassa kabotaasisäännöstö, joka sallii kolme kuljetusta seitsemän päivän aikana siitä, kun auto on saapunut Suomeen. Tällä hetkellä meillä on Suomessa käytössä niin sanottu Suomi-lisä tähän kabotaasisääntelyyn, ja se mahdollistaa kymmenen kuljetusta kolmen kuukauden aikana. Lisäksi voimaan on tullut jo vuonna 1992 sääntö, jonka mukaan 100 kilometrin merimatkan jälkeen kontti tai perävaunu saadaan kuljettaa enintään 150 kilometrin etäisyydelle. Nyt tässä esityksessä tämä jää voimaan ja muutoin oltaisiin siirtymässä EU:n vaatiman sääntelyn piiriin.

Kyseessä on EU:n osalta asetus, joka ei sinänsä mahdollista paljon kansallista liikkuamatilaa. Me olemme saaneet tästä niin sanotun perustellun muistion tänä kesänä, ja EU-MINVAssa hallitus on ottanut kantaa siihen, että hallituksen näkökulmasta Suomen kokonaisvaltainen etu on se, että asiaa ei vietäisi eteenpäin EU-tuomioistuimeen.

Suomi kannattaa vapaakauppaa. Suomi kannattaa myös oikeudenmukaista kilpailua ja oikeudenmukaisen kilpailun edellytyksiä. On perusteltua kantaa huolta siitä, millä tavalla meidän rahtikuljetus ja kuorma-autotoiminta selviävät kilpailusta paremmin ja miten me voimme edistää toimillamme sitä, että kabotaasista ei tulisi ylimääräistä vahinkoa meidän omalle toimialalle ja kansalliselle yrittäjyydelle.

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

Jos me katsomme, mitä komissio on vuonna 2014 katsonut kabotaasista kokonaisuutena: 39 prosenttia kabotaasista ajetaan Saksassa, 29 prosenttia Ranskassa, 3 prosenttia Ruotsissa, 2 prosenttia Tanskassa, ja Suomi yhdessä 15 muun jäsenmaan mukana muodostaa yhteensä 3 prosenttia kabotaasista. Kabotaasin osuus tonnikipometreistä vuonna 2014 oli Eurostatin mukaan 0,4 prosenttia Suomen liikenteestä. Käytännössä lukuina se tarkoittaa 86:ta tonnikipometriä Suomessa, ja suomalaiset yrittäjät ajavat yhteensä 250 tonnikipometriä ulkomailla kabotaasiliikennettä.

Millä tavalla sitten voitaisiin huolehtia paremmasta valvonnasta, kun huolta on ollut siitä, että kabotaasin lisääntyminen synnyttäisi meille enemmän harmaan talouden mahdollisuuksia Suomessa? Paras valvonta on ehdottomasti Tullissa ja satamissa, ja vuonna 2015 Tulli on tehnyt kaiken kaikkiaan 86 078 liikenneturvallisuuden kohdistunutta tarkistusta raskaisiin ajoneuvoihin. Samassa yhteydessä on myös tarkistettu liikennelupia. Tässä yhteydessä on syntynyt 24 epäilyä laittomasta kabotaasista. Poliisi taas on tutkinut vuonna 2015 laittoman kabotaasin epäilynä 5—10 tapausta, ja tämä on keskimääräinen arvio.

On selvää, että me tarvitsemme myöskin lisää resursseja poliisille ja Tullille. Raskaan liikenteen valvontakursseja onkin järjestetty vuonna 14 ja 15, ja liikennevalvonta ja rikos-torjunta yhteistyönä ovat pyrkineet huolehtimaan siitä, että teknisiä tienvartitarkastuksia ylikuormasta, ajo- ja lepoaikatarkastuksia ja ajoneuvopunnituksia pystytään riittävästi suorittamaan. Nämä valvontasuoritteet ovatkin kasvaneet vuonna 2015 syyskuuhun mennessä 1,5 prosenttia ja ovat lisänneet kaiken kaikkiaan 10 prosenttia paljastuksia. Samalla on syytä huolehtia, että tilaajavastuulakiin saadaan riittävät velvollisuudet, jotta voidaan huolehtia, että kabotaasi ei syntyisi laittomin perustein. Digitaaliset rahtikirjavaatimukset on tarkoitus katsoa tiukennettaviksi, ja myöskin on huolehdittava siitä, että myöskin ulkomaalainen rahtikuljettaja voisi osallistua meidän tiemaksuun ja sitä kautta osallistua omalta osaltaan meidän infrainvestointeihin vaikuttamiseen. Ylikuormamaksusta todellakin voidaan auto pidättää mutta ei muuten.

Samoin on myöskin tärkeää huolehtia siitä, että jatkamme valvontaa EU:ssa. Maantiepaketti on edelleen työn alla, ja sitä viedään todennäköisesti koko tämän vuoden eteenpäin, vaikka siitä saadaan jo nytten helmi—maaliskuussa ensimmäiset keskusteluasiakirjat. Silloin myöskin nähdään mahdollisia uusia linjauksia kabotaasin osalta.

Tässä, puhemies, esitykseni. — Kiitos.

18.27 Kari Kulmala ps: Arvoisa rouva puhemies! Esityksessä ehdotetaan, että Suomen omat määritelmät kabotaasikuljetuksesta ja toiminnan väliaikaisuudesta kumotaan. En henkilökohtaisesti pidä muutosta tarpeellisena. Kabotaasiliikenne on EU:hun kuuluvan maan sisäistä liikennettä kulkuneuvolla, joka on rekisteröity toiseen maahan. Siinä esimerkiksi virolainen ajoneuvo saapuu Suomeen ja purkaa täällä kuormansa. Tämän jälkeen yrittäjä saa ajattaa Suomessa autolla kolme kuljetusta ennen kuin auton kuljettajineen on poistuttava maasta tai ainakin käytävä rajojemme ulkopuolella. Kabotaasin määrästä on tällä hetkellä Suomessa vaikea saada luotettavaa tietoa. Pääosa kabotaasista tapahtuu satamista ja satamiin, joten suuntaa antavat tiedot tästä on olemassa ainakin Tullilla.

Nykyiset Suomen määritelmät rajoittavat kabotaasiliikennettä verrattuna muiden jäsenvaltioiden käytäntöihin. Pidän sitä kokonaisuutta ajatellen hyvänä. Määritelmien poistaminen lisäisi kabotaasikuljetuksia Suomessa, ja se kaikki on suomalaiselta kuljetusyrittäjältä pois. Kabotaasiliikenteen lisääntyessä on odotettavissa, että Suomen tiet täyttyvät ulkomaalaisista ajoneuvoyhdistelmistä varsinkin itäisessä Suomessa. Niitä kuljettavat alipalka-

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

tut ulkomaalaiset kuljettajat muutaman sadan euron kuukausipalkalla. Kuljetusyrityksissä palkka- ja polttoainekulut ovat suurin yksittäinen kuluerä. Suomalaiset kuljetusyritykset eivät pysty näissä asioissa kilpailemaan ulkomaalaisten yritysten kanssa. Tulevaisuudessa onkin vaarana, että moni suomalainen yritys joutuu lopettamaan ja tuhansia työpaikkoja häviää ulkomaille. Samalla harmaan talouden ongelmat moninkertaistuvat.

Määritelmää muuttamalla harmaa talous kumipyörällä lisääntyy entisestään, ja sen torjuminen lienee hallitusohjelmaan kirjattu. On tietenkin selvää, että harmaan talouden määrä liikenteessä on riippuvainen myös raskaan liikenteen valvonnan määrästä. Tällä hetkellä kiinnijäämisriski on vähäinen, eikä valoa sen suhteen ole näkyvissä. Esimerkiksi viime vuonna, vuonna 2015, raskaan liikenteen valvonnan kurssia ei minun tietojeni mukaan järjestetty ollenkaan. (Anne Berner: Järjestettiin kerran!) — Selvä.

Kabotaasiliikenteen ja siinä esiintyvän harmaan talouden valvonta kuuluu muun muassa poliisille ja Tullille. Kun kabotaasiliikenne lisääntyy ja valvojien määrä vähenee, niin tilanne riistäytyy hallitsemattomaksi. Kuljetustoiminnasta saatavat kuljetusmaksut ja verotulojen menetykset ovat moninkertaiset poliisi- ja tullitoimesta saatuihin säästöihin verrattuna. Uskon määritelmän muuttuessa ulkomaalaisten kuljetusfirmojen valtaavan tulevaisuudessa kuljetusmarkkinamme. He pärjäävät kabotaasiliikenteessä ja pystyvät noudattamaan paremmin myös työaikasäädöksiä. Ulkomaalaisten kuljetusyrityksien valvonta on entistä vaikeampaa, jopa suorastaan mahdotonta suomalaisen kuljetusyrityksensä verrattuna. Vaikka olenkin hallituspuolueen jäsen, niin pidän tätä muutosehdotusta erittäin vakavana uhkana perinteiselle suomalaiselle kuljetusyritykselle enkä pysty tätä hyväksymään.

Arvoisa rouva puhemies! Kabotaasiliikenteen valvontaan tulisi saada enemmän resursseja, ja ulkomaille rekisteröidyn kuljetusyrityksen tulisi maksaa veroja Suomeen, mikäli se kuljettaa suomalaisen huolintaliikkeen tavaraa Suomessa. Myös ulkomaalaiset vuokratyöyritykset tulisi saada verolle Suomessa. Tällä tavoin saataisiin kilpailua tasattua ja suomalaiset kuljetusliikkeet pärjäisivät ulkomaalaisia vastaan vähän tasapuolisemmin.

18.31 Sari Essayah kd: Arvoisa rouva puhemies! Hallitus on tosiaan tuonut eduskuntaan esityksen siitä, että kansalliset kabotaasisäännökset kumotaan, vaikka komissio on tässä vaiheessa vasta haastanut nämä Suomen kansalliset määritelmät tällä niin sanotulla perustellulla muistiolla. Ja täytyy nyt savolaisena käyttää tätä verbiä "hötkyillä": hallitus kyllä tässä nyt hötkyilee näitten kansallisten säännösten purkamisessa ja aiheuttaa mahdollisesti kyllä arvaamattomia vaikutuksia kotimaiselle kuljetuselinkeinolle.

Tästä kabotaasista — eli toisen maan alueella tapahtuvasta sisäisen liikenteen tilapäisyyden ja kuljetusten määritelmästä — EU-asetuksessa on omat määrittelyt, ja sen vuoksi sitten Suomi on kuitenkin halunnut tarkentaa niitä kansallisella sääntelyllä. Nimenomaan tämä kuljetuksen määritelmä ja tämä tilapäisyyden määritelmä puuttuvat näistä EU-asetuksen määritelmistä, ja siksi Suomi on sitten tehnyt niistä omat määritelmät ja omat tulkinnot, joita nyt sitten todellakin komissio haastaa.

Nykylainsäädännön mukaan Suomessa saa siis suorittaa enintään kymmenen kuljetusta kolmessa kuukaudessa samalla autolla, ja sitten tämä kuljetuksen määritelmä on se, että yhtenä kuljetuksena pidetään yhtä kuorman purkamista. Täytyy muistaa se, että on paljon EU-maita, joissa myöskin on tällaisia omia kansallisia määritelmiä. Komission kertomuksessa tavaraliikenteen markkinoista vuodelta 2014, johon tuossa lakiesityksessäkin viitataan, on todettu, että EU-maiden kansallisista lainsäädännöistä ja määritelmistä on tullut tilkkutäkki, millä on haitallisia seurauksia maanteiden tavaraliikenteen sisämarkkinoille.

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

Komissio aikoo oman ilmoituksensa mukaan antaa tämän niin sanotun maaliikennepaketin vuoden 2017 alkupuolella, ja siellä varmastikin tullaan linjaamaan ei pelkästään tästä kabotaasista vaan myöskin sitten ajo- ja lepoajoista, mahdollisesti sosiaalilainsäädännöstä — vaikka tiedän kyllä kokemuksesta siellä parlamentissa olleena, että aina kun siihen kosketaan, niin siitä voi tulla kyllä suuriakin ongelmia — ja sitten toisaalta näistä vaikutuksista, ja sitten myöskin eurovinjetistä on todennäköisesti tulossa joitakin linjauksia.

Siinä mielessä tässä tilanteessa minun mielestäni olisi nyt äärimmäisen järkevää odottaa siihen saakka, kunnes me näemme, millä tavalla komissio lähtee linjaamaan näitä asioita. Toki on varmasti niin, että komissio tuskin niitä tiukempaan suuntaan on viemässä, mutta Suomen kannattaisi tämäkin aika käyttää hyödyksi ja odottaa siihen saakka, mikä on sitten se yhteinen linjaus, koska näitten asioiden kanssa on monissa muissakin EU-maissa ongelmia ja samanlaisia pelkoja kuin Suomessakin on. Siinä mielessä minä kyllä esittäisin, että Suomi voisi ihan hyvin nyt ensinnäkin olla tekemättä yhtään mitään, ja toisaalta, vaikka rikkomusmenettely alkaisi, se tulisi kestämään niin kauan, että tämä maantieliikenteen paketti kerkiäisi valmistua siihen mennessä, elikkä siinä mielessä Suomi ei ottaisi tässä nyt sitten riskiä. Ja tietysti ainahan voidaan vedota komissioon ja sanoa, että me odottelemme nyt siihen saakka, kun tuo maantieliikennepaketti valmistuu kokonaisuudessaan, ja sen jälkeen sitten katsomme, mihin suuntaan teemme näitä liikkeitä, jolloinka olisi järkevää tehdä sitten ne uudistukset, mitä tarvitaan, näitten komission antamien suuntaviivojen mukaisesti.

Tämä hallituksen muutosesitys varmasti tulee vaikeuttamaan suomalaisten kuljetusyritysten kilpailuedellytyksiä, kiihdyttää kuljetusmarkkinoitten harmaata taloutta. Täällä edustaja Kulmala toi jo esille sen, että tälläkin hetkellä on aika vaikea valvoa näitä säännöksiä ja on hyvin mahdollista, että niitä rikotaan jo varsin paljon Suomen maanteilla. Ja tietysti on se riski, että yhä enemmän nämä halvemman palkkatason maista tulevat yritykset jättävät sitten Suomen työlainsäädäntöä ja palkkausta noudattamatta, vaikka kabotaasikuljetuksissa sitä edellytetään, ja tämä sitten aina syö myös sen rehellisen suomalaisen yrittäjän leipää. Maanteiden tavaraliikenne on merkittävä verojenmaksaja, ja siinä mielessä, — kun tässä äsken oli esillä, että näitten sakkojen, pienienkin sakkojen, kautta valtiontaloutta ollaan paikkaamassa — tässä nyt olisi kyllä pieniä sakkoja paljon suurempi mahdollisuus sitten valtion kassaa paikata.

Tätä hallituksen esitystähän ovat vastustaneet kuljetuselinkeinon edustajat, sekä työnantajat että myöskin työntekijät. Minusta oli aika hienoa, että tässä asiassa tällaiset liitot kuin SKAL, ALT ja AKT löysivät yhteisen sävelen ja lähettivät yhteisen vetoituksen: minun mielestäni se on jo niin historiallista, että sitä kannattaisi jo pelkästään sen takia kunnioittaa. Tietysti nyt kun ajatellaan, että nämä yhteiskuntasopimusneuvottelut ovat menossa, (Puhemies koputtaa) niin voisiko sillä olla jotain vaikutusta, jos hallitus nyt kertoisi, että he vetävät nyt tämän esityksen tässä vaiheessa pois ja jäädään odottelemaan niitä komission linjauksia? Ehkäpä sitten AKT:ssakin saattaisi jonkunlaista hetyymistä yhteiskuntasopimusneuvotteluitten suhteen olla.

Mutta todellakin toivon ministeriltä, että tässä asiassa nyt ei edettäisi vaan odotellaan rauhassa, katsotaan, mitä komissio linjaa sitten tässä maantiepaketissa myöhemmin.

18.37 Harry Wallin sd: Joo, aivan erinomainen puheenvuoro edustaja Essayah'lta ja myöskin edustaja Kulmalalta, siinä oli sekä poliisimiehen kokemuksen ääni että myöskin entisen europarlamentaarikon. Juuri näin, näin pitäisi toimia kuin edustaja Essayah totesi.

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

Ja näinhän toimi edellisen hallituksen liikenneministeri Risikko. Hän ei tuonut tätä esitystä eduskunnalle viime kaudella sen takia, että tämä EU:n ratkaisu on tulossa 2017. Miksi tätä pitää hätäillä? Tämä on aivan ihme asia.

Niin kuin edustaja Essayah totesi, SKAL, Autoliikenteen Työnantajaliitto ja AKT ovat yhdessä jättäneet vetoomuksen, ja me kaikki tiedämme, että jos tämä kabotaasiliikenne aukeaa, niin, sanotaan nyt, virolaiset, latvialaiset ja liettualaiset autot tulevat ja valtaavat Suomen markkinat. Minulle sanoi viime kesänä Seinäjoella Tangomarkkinoiden yhteydessä torilla tämän alan yrittäjä, että jos tämä menee läpi, niin hän panee pillit pussiin, ei ole mitään mahdollisuutta selvitä enää siinä jatkossa. Ja kun ottaa huomioon vielä tämän — tämä on suora lainaus näitten vetoomuksesta: "Jopa lähes puolet kotimaisen maanteiden tavaraliikenteen tuottamasta liikevaihdosta palautuu erilaisina veroina ja maksuina valtiolle. Toimiala maksaa noin 6 miljardin liikevaihdosta arviolta 2,7 miljardia valtiolle takaisin ja työllistää 100 000 työntekijää." Ja kun me olemme lakkauttaneet liikkuvan poliisin viime kaudella, kuka näitä valvoo tuolla: piirtureita, painoja, TESiä, polttonesteitä? Eihän siellä tien päällä ole ketään. Niin kuin edustaja Kulmala totesi edellisessä asiassa, ei siellä ole kuin nämä peltipoliisit.

Kyllä minä nyt esittäisin vetoomuksen, että tämä asia nyt jätettäisiin sillä lailla pöydälle ja palattaisiin tähän sitten 2017. Se on tämän eduskunnan aikana kuitenkin vielä ratkaistavissa oleva asia. Tämähän menee nyt liikenne- ja viestintävaliokuntaan, jos siellä löydetäisiin se sama henki, mikä aikaisemmin oli liikenne- ja viestintävaliokunnassa, että kun yhdessä todetaan joku asia, joka ei ole niin akuutti, niin sitten voitaisiin jättää täyttämättä.

18.39 Satu Taavitsainen sd: Arvoisa puhemies! Arvoisa ministeri! Hyvät edustajakollegat! SDP ei missään nimessä hyväksy hallituksen esitystä, jonka mukaan Suomen lainsäädännöstä kumottaisiin nämä kabotaasia koskevat määritelmät. Kabotaasiliikenteellä tarkoitetaan Suomen sisäistä liikennettä, jota tilapäisesti harjoitetaan toiseen EU- tai Eta-maahan rekisteröidyllä ajoneuvolla. Vasta reilu pari vuotta sitten Suomen nykyiseen tavaraliikennelakiin saatiin AKT:n ja kuljetusyrittäjien ajamat määritelmät, ja nyt hallitus on jo siten purkamassa niitä. Tämä on kuolinisku suomalaiselle kuljetuselinkeinolle, jota kuljettajat ja yrittäjät ovat yksissä tuumin olleet puolustamassa. Tämä esitys tekee suomalaisista ammattitaitoisista raskaan liikenteen kuljettajista työttömiä, ja tämä kasvattaa valtion työttömyysmenoja ja pienentää verotuloja. Tuntuu sille, että hallitus on kääntänyt selkänsä kotimaiselle kuljetusalalle. Miksi ihmeessä?

Ihmettelen myös suuresti perussuomalaisten takinkääntöä, sillä ulkoministeri Soini esiteli asian ministerivaliokunnassa. Miksi perussuomalaiset haluavat ulosliputtaa suomalaiset kuljettajat?

Mielestäni Suomen tulee puolustaa kansallista lainsäädäntöämme tarvittaessa Euroopan unionin tuomioistuimessa. Tähän edellinen maan hallitus oli valmis, nykyinen näköjään ei. Toisin kuin ministeri Berner on julkisuudessa väittänyt, ei Suomella ole todennäköistä riskiä taannehtivista sakoista tai vahingonkorvausvelvollisuudesta. Mielestäni tämä on ministeriltä edesvastuutonta pelottelua vailla totuus pohjaa.

Onko tässä taustalla kuljetusten avaaminen ulkomaiselle kilpailulle ja vain suuryritysten edun ajaminen? Tavalliset suomalaiset pienet ja keskisuuret kuljetusyritykset tarvitsevat nyt puolustajia.

Muistutan vielä, että Suomessa kuljettajalle, myös kabotaasikuljetuksissa, tulee maksaa Suomen työläinsäädännön ja yleissitovan kuorma-autoalan työehtosopimuksen mukainen

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

palkka. Näin ei valitettavasti tehdä, ja halvemman palkkatason EU-maista tulevat yritykset toimivat tällöin vastoin Suomen työlainsäädäntöä. Tämä johtaa kaksiiin eriarvoisiin markkinoihin maanteiden tavaraliikenteessä. Esityksellään hallitus siis avaa markkinoita harmaalle taloudelle.

Jo nyt on ollut ulkomaisia rekkoja ojien pohjalla ajaessaan liukkailla keleillä ilman talvirenkaita. Tämä esitys sisältää ison riskin yleisen liikenneturvallisuuden heikentymiseen, raskaan liikenteen valvontakin kun on liikkuvan poliisin lakkauttamisen myötä vähentynyt.

Pyydän, arvoisa ministeri, että ottaisitte vakavasti myös Suomen europarlamentaarikkojen viestin, että emme kumoaisi kabotaasia vaan puolustaisimme Suomen kansallisia säädöksiä ja työpaikkoja. Eihän tämä olisi edes noussut pintaan, ellei Trafi itse olisi ollut aktiivinen Brysselin suuntaan ja herättänyt nukkuvaa karhua. Nyt tämä esitys pitäisi taputella takaisin talviunille.

18.43 Katja Taimela sd: Arvoisa herra puhemies! Arvoisa ministeri! Puhumme nyt alasta, jossa sydämeni on erityisesti mukana, koska kumipyörät mahdollistivat lapsuudenkodissani leivän pöytään ja tahdon todellakin, että tämä on mahdollista jatkossakin useassa suomalaiskodissa.

Me olemme Suomessa jo vuosia taistelleet kotimaisen liikennetoimialan edellytysten puolesta ja EU:n kabotaasisäädöksiä vastaan. Siitä syystä on nyt varsin harmillista huomata, miten helposti tämä nykyhallitus antaa tässä asiassa periksi. Tarina kertoo, että ministeri Berner ja liikenne- ja viestintäministeriö olisivat halunneet viedä eteenpäin Suomen nykyistä linjaa, mutta tällä kertaa UM heräsi taas siihen perinteiseen tuskaan, jossa tehdään lähes mitä vain suomalaisen yrittäjän ja kuluttajan kustannuksella pelotellen sillä ainaisella EU:n tuomioistuimella.

Mistä nyt on siis kysymys? Kysymys on satojen kuljetusyrittäjien ja tuhansien työntekijöiden leivästä. Tällä päätöksellä sitä leipää päästetään syömään yhä laajemmin ulkomaiset toimijat. Mikäli tällainen esitys etenee, hallituksen tulee erityisesti varmistaa se, että kaikki pelaavat samoilla säännöillä. Kilpailun vapauttaminen ei hyödytä edes kuljetusasiakkaita, koska työvoimavaltaisen toiminnan työkulut ovat kaikille samat, koska myös ulkomaalaisten toimijoiden pitäisi noudattaa työehtosopimuksia. Näin ollen hinnalla ei olisi mahdollista kilpailla, ainakaan reilusti. Onkin sitten aivan eri asia, miten tätä pystytään valvomaan — kun kuuntelee kenttää.

On paikallaan kysyä, miten hallitus aikoo varmistaa sen, että työehtoja aidosti valvotaan. Täytyy muistaa, että valvovien viranomaisten resurssit ovat olleet ankarien säästöjen kohteena edellisilläkin vaalikausilla. Olennaista olisi nyt turvata ainakin riittävät työsuojelun ja harmaan talouden torjunnan resurssit.

Nyt käsissämme oleva kabotaasipäätös haastaa entistä tiukemmin liikennevalvontamme, joka on ehkä entisestäänkin liikkuvan poliisin lakkauttamisen jälkeen heikentynyt. Erityisesti raskaan liikenteen valvontaan on välttämätöntä panostaa jatkossa huomattavasti paljon enemmän. Tässä tarvitaan paitsi riittäviä resursseja myös eri viranomaisten yhteistoiminnan kehittämistä.

Arvoisa puhemies! Tulee mieleen, että jälleen kerran hallituksen esitys pistää miettimään, onko esitystä harkittu loppuun asti ja riittävästi. Tälläkin esityksellä lyödään pahimmillaan korville hallituksen työllisyystavoitteita — ja ne eivät ole pelkästään hallituksen työllisyystavoitteita, se on ihan yhtä lailla opposition huoli, että me saamme ihmisille töitä.

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

Aivan aitona ja vakavasti otettavana uhkana tässä on jälleen kerran satojen työpaikkojen menetys, joka on käynyt täällä salissa jo ilmi. Kuljetusala on kuitenkin ala, jolla työllisyyttä olisi mahdollista jopa lisätä. Tähän tarvitaan vain myöskin valtiovallan toimia mukaan. On valitettavaa, että hallitus on nyt lähtenyt aivan väärään suuntaan tässä liikenne- ja työllisyyspolitiikassa, ja tämä esitys ei tue millään tavoilla sitä täällä tänäänkin keskustelussa mainittua 5 prosentin kilpailukykyloikkaa, johon hallitus tähtää.

Arvoisa puhemies! Hallituksen linja kokonaan kansallisesta lainsäädännöstä luopumisesta on kestävä ja mielestäni huonoa edunvalvontaa. Onko kansallisesta lainsäädännöstä kokonaan luopuminen välttämätöntä sen sijaan, että olisi muutettu lainsäädännön määritelmiä tai viety asia EU-tuomioistuimeen? Hallitus on nyt tehnyt osaltaan arvovalinnan, ja tästä on syytä käydä eduskunnassa keskustelua.

Arvovalinta on myös kahden kerroksen yrittäjät. Lausunnoissa teollisuus kannattaa yleisesti muutosta kuljetuskustannuksissa säästämiseksi, kun taas alihankkija-asemassa toimivat kuljetusyrittäjät ovat usein pk-yrityksiä, joille taasen muutoksen riskit siirtyvät.

Arvoisa puhemies! Toivon, että tähän esitykseen saadaan vielä järkeä meillä valiokuntakäsittelyssä. Haluan muistuttaa siitä, minkä täällä toi esiin myös muutama muukin puheenvuoro jo tässä ennen, että maanteiden tavaraliikenne on merkittävä veronkerääjä valtiolle. Toimiala maksaa liikevaihdostaan valtiolle veroina lähes puolet. Tällä muutoksella ei saada aikaan edullisempia kuljetuksia Suomen teollisuudelle tai kaupalle, ellei kuljetusten edullisuus perustu Suomen pakottavan työlainsäädännön rikkomiseen.

Edustaja Essayah toi hyvin esiin erinomaisessa puheenvuorossaan, että me voimme halutessamme odottaa komission linjauksia ja edetä vasta sen jälkeen tämän asian kanssa. Toivon, että ministeri Berner kuunteli Essayah'n puheenvuoron, niin kuin muidenkin puheenvuorot, tästä signaalista erityisen tarkkaan ja me voisimme edetä harkituin askelin tässä asiassa eteenpäin.

18.48 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Olen huolissani suomalaisten ja ulkomaalaisten kuljetusliikkeiden yhteisistä pelisäännöistä maassamme, ovatko ne oikeassa suhteessa kabotaasiliikenteen suhteen. Ministeri on viitannut toimenpiteisiin, jotka ovat mahdollisia, jotka toteutetaan suomalaisten toimijoiden kilpailukykyä parantamiseksi, ja on puhuttu muun muassa tiemaksuista, rengasvaatimuksista. Kysyisinkin todella: tulisivatko nämä mahdolliset pelastustoimet voimaan yhtä aikaa kuin tämä vapaa kilpailutilanne alkaisi? Se on todella tärkeää, että ne menisivät yksiin.

Sitten minä vielä toteaisin tässä, kun täällä oli epäilyksiä: kyllä perussuomalaiset Soinin johdolla puolustavat aina kansallista päätäntävaltaa, jos siihen on mahdollisuus.

18.49 Kari Kulmala ps: Arvoisa rouva puhemies! Pidän tätä niin tärkeänä asiana, että tulisin tänne puhujapönttöön enkä puhunut tuolla omalla paikallani.

Tein kirjallisen kysymyksen kabotaasiliikenteen valvonnan turvaamisesta jo 12.11.2015. Kysyin, millä toimilla hallitus aikoo turvata ammattitaitoisien raskaan liikenteen valvonnan Suomessa ja millä toimilla hallitus panostaa kabotaasiliikenteen valvontaan. Kabotaasiliikenteen valvonnan osalta ministeri ei erityisasiantuntijoidensa kanssa vastannut ollenkaan, tai sitten vastausta ei kirjoituksesta kovin ymmärrettävästi löydy.

Raskaan liikenteen valvonta ei kuulu jokaisen poliisin, rajavartijan tai tullimiehen erityisosaamiseen. Raskaan liikenteen tehokas valvonta edellyttää ammattitaitoisia liikennevalvojia ja ammattitaidon jatkuvaa ylläpitämistä. Esimerkiksi poliisilla raskaan liikenteen

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

valvontaa tehdään osana muuta liikennevalvontaa. Liikennevalvojien riittävän osaamisen varmistamisella laajalla kansallisella sekä kansainvälisellä yhteistyöllä pystyttäisiin turvaamaan ammattitaitoinen raskaan liikenteen valvonta jatkossakin. Tätä ei ole tällä hetkellä näköpiirissä, kuten jo aikaisemmin totesin.

Ainut, mikä tällä kabotaasiliikenteen määritelmien väliaikaisuuden kumoamisella saadaan aikaan, on suomalaisen kuljetusyrittäjän kilpailukyvyyn heikentyminen sekä harmaan talouden lisääntyminen. Esimerkiksi ajopiirturin manipulointi yleistyy koko ajan. Hyvin harva edes tietää, tässäkin salissa, mitä se tarkoittaa. Nyt kun liikkuvan poliisin raskaan liikenteen valvontaryhmät ovat kadonneet, kukaan ei valvo tätä Suomessa tehokkaasti. Toki valvojia löytyy Suomesta muutamia, mutta heitä on alle kymmenen tehokasta valvojaa. Suurin osa näistä rikkeistä todetaan juuri ulkomaalaisessa ajoneuvossa, joten pitäisin panostusta nimenomaan ulkomaalaisiin ajoneuvoyhdistelmiin tärkeänä, enkä pelkästään sen takia, että olen perussuomalainen kansanedustaja.

Arvoisa puhemies! Suomella on mahdollisuus käyttää tässä asiassa kansallista sääntelyä, jota mielestäni tulee käyttää. Harmaasta taloudesta myös on harmia suomalaiselle taloudelle enemmän kuin mitä ovat Euroopan unionin Suomelle antamat sanktiot.

18.52 Ulla Parviainen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Eurooppalainen ajatus on se, että kansallisen lainsäädännön avulla tuetaan eurooppalaista järjestelmää, ja ymmärrän oikein hyvin, mitkä paineet tässä nytten ministerillä ja ministereillä ovat olleet, että meidän lainsäädäntömme olisi samassa linjassa EU-lainsäädännön kanssa. Tässä edustaja Essayah kuvasi kuitenkin tätä eurooppalaista tilkkutäkkiä, mikä nyt on, eli eri Euroopan mailla on tässä kuitenkin hyvin kirjava kuvio, ja tiedämme nyt tämän aikataulun, että 2017 odotetaan tätä maaliikennepakettia. Pohjois-Suomen näkökulmasta minä olen pohdiskellut sitä, onko tämä aikataulu meillä nyt ihan oikea, pohdiskellut sitä, olisiko syytä odottaa kuitenkin se komission paketti, ennen kuin lähtee korjaamaan ja miettimään suomalaista lainsäädäntöä synkroniin. Mitä jos me tällä kertaa emme olisikaan niitä kilttejä ja kuuliaisia EU-kansalaisia ja olisimme pieniä kapinallisia?

18.53 Ari Torniainen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tämä EU:n lainsäädäntöön pohjautuva hallituksen esitys — tai oikeastaan se, minkä takia hallituksen esitys on tullut tänne saliin — on aikaansaanut todellakin hyvin paljon keskustelua ja huolenaihetta ja kriittisyyttä nimenomaan kuljetusalan yritysten piirissä sekä raskaan liikenteen kuljettajien piirissä. Niitä huolenaiheita on erittäin paljon, ja tietysti nämä herättävät myöskin keskustelua, muun muassa siitä, miten pystytään turvaamaan raskaan liikenteen valvonta nyt ja tulevaisuudessa. Viime eduskuntakaudella muun muassa liikkuva poliisi lakkautettiin, ja se huolenaihe on edelleen olemassa.

Tämä hallituksen esitys herättää tietysti kysymyksiä: Miten pystytään turvaamaan suomalaisten kuljetusyritysten tulevaisuus jatkossa? Miten varmistetaan, että kotimaiset ja ulkolaiset yritykset noudattavat samoja pelisääntöjä? Kyllä kabotaasin valvonta on keskeinen asia reilun kilpailuympäristön luomiseksi. Toivottavasti tähän etsitään — ja on varmasti jo pohdittu — niitä keinoja. Sitten on se, miten tullaan seuraamaan markkinatilannetta ja miten markkinahäiriöiden ilmetessä voidaan ryhtyä tarvittaviin toimiin. Omasta mielestäni mahdollinen keino, millä voidaan turvata kotimaista raskasta liikennettä, on se, että myöskin täällä Suomessa saadaan lainsäädäntö, jossa tulee raskaalle liikenteelle esimerkiksi talvirengaspakko, ja sitä myöskin sitten valvotaan, niin että kaikki rekat ovat sa-

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

manarvoisia. Ja kyllä itse tietysti toivon, että myöskin sitä eurovinjettiä pohditaan ja rahtikirjavaatimuksia on mahdollista terävöittää ja muuttaa ne sähköisiksi.

Itse toivon, että kun tämä menee nyt liikenne- ja viestintävaliokuntaan, siellä tehdään erittäin perusteellinen työ, kuullaan kaikkia asiantuntijoita, kuullaan myöskin meidän meppejämme nimenomaan siellä asiantuntijakuulemisissa ja lakiesitys saa arvoisensa käsitte- lyn.

18.56 Markku Pakkanen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tämä kabotaasiasia on kovasti puhuttanut, ja viimeksi tämän aamun Aamu-tv:ssä ministeri ja SKALin puheenjohtaja Iiro Lehtonen kävivät asiasta hyvän ja asiallisen keskustelun. Siinä molemmat osapuolet kan- toivat huolta suomalaisten kuljetusyrittäjien tulevaisuudesta ja niistä mahdollisista vaiku- tuksista, mitä tämä mahdollinen purku sitten Suomessa tarkoittaa.

Täällä edustajat Essayah ja Kulmala ovat käyttäneet ansiokkaat puheenvuorot maalail- lessaan tätä uhkakuvaa. Siinä on paljon totta, että erityisesti tämä valvonta on lähes mah- doton suorittaa Suomessa, koska liikkuvaa poliisiakaan ei tällä hetkellä ole. Mielenkiin- toista oli kuulla tuo, että 2017 on komission linjaus tulossa. Voisiko tässä olla mahdolli- suus siirtää tätä päätöksentekoa ja kuunnella se komission linjaus ja edetä sitten sen mu- kaan?

SKAL on esittänyt tästä rikkomusmenettelystä, että katsottaisiin tämä asia loppuun. En tiedä itse, mihin se johtaa, mutta voisi kuvitella, että siinäkin saataisiin lisääaikaa ja hyödyn- nettäisiin sitä suomalaisten kuljetusyrittäjien kannalta myönteisellä tavalla. Riskinhän tässä on harmaan talouden lisääntyminen ja valvonnan vaikeus.

Toivon, että tämä asia saa valiokuntakäsittelyssä hyvän käsittelyn ja siinä vaiheessa pys- tytään puuttumaan täällä jo esiin tulleisiin rengasasioihin, polttoaine- ja verokysymyksiin, siihen, miten palkanmaksut järjestetään näille kuljettajille, jos ulkomaalaiset kuljettajat tu- levat, missä vaiheessa tiemaksut voidaan Suomessa ottaa käyttöön. Kyllä tässä hyviä ele- menttejä on.

Mielenkiintoinen esitys oli myös tuo edustaja Essayah'in ehdotus, että jos AKT saatai- siin tähän asiaan mukaan, niin olisiko tällä mahdollisuus saada yhteiskuntasopimus ai- kaan. Sitä täytyy kyllä erityisesti miettiä tässä.

18.58 Antero Laukkanen kd: Arvoisa rouva puhemies! Tässä on nyt tyypillinen esi- merkki semmoisesta lainsäädännöstä, joka tuodaan eduskuntaan, jossa yli-innokkaasti Suomi etupainotteisesti tarttuu johonkin asiaan ilman, että on mitään varsinaista tarvetta tai painetta siihen. Kun on paljon puhuttu tästä ajatuksesta, että Suomen pitäisi EU:ssa ajaa enemmän Suomen etua, niin nyt tässä yhtäkkiä Suomi ajaakin kaikkien muiden EU-mai- den etuja Suomen kustannuksella. Tälle innokkaasti tehdylle lainmuutokselle, joka tässä nyt on, ei ole mitään varsinaista tarvetta. Vaikka tässä näitä uhkakuvia piirretään, niin nämä uhkakuvat ovat kuitenkin luonteeltaan sellaisia, että ne ovat ikään kuin toteutumato- mia. Minusta aivan erinomaisen puheenvuoron käytti vasemmiston euroedustajamme Merja Kyllönen aamulla tässä ohjelmassa, joka oli Aamu-tv:ssä. Hän totesi hyvin yksin- kertaisesti, että EU:ssa ei kukaan olisi kiinnittänyt tähän asiaan mitään huomiota, ellei Suo- mi itse olisi nostanut tätä esille. Ihan käsittämätöntä. (Eero Heinäluoma: Sellaista se on!) — Niinpä niin.

Kansallinen sääntely on se tie, jolla me voimme tässä vielä hyvin pitää puoliamme, ve- dota niihin meidän erikoistilanteisiimme, juuri näihin muuttuviin sääolosuhteisiin ja mui-

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

hin. Toivon todella, että kun tämä menee nyt valiokuntakäsittelyyn, niin tässä selkeästi syntyisi sellainen jatkoaika ja rauhassa katsottaisiin nämä komission linjaukset, mistä täälläkin on puhuttu, ja mentäisiin vaikka oikeuteen ja katsottaisiin sekin vielä kaikessa rauhassa ja saataisiin monta vuotta jatkoaikaa.

Arvoisa ministeri, vilpittömin sydämin tässä ollaan liikkeellä, ei ole mitään syytä tätä asiaa nyt kiirehtiä. Tämä on vähän sama tilanne kuin rakennustyömailla: siellä saattaa olla neljän viiden eri maan työntekijöitä, ei yhtään tulkkia paikalla, yksi suomenkielinen savolainen työnjohtaja, ja sitten jälki on sen näköistä.

19.00 Markku Pakkanen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tuossa edustaja Laukkanen käytti hyvän puheenvuoron mutta kertoi, ettei tässä ole kukaan voittaja. Kyllähän tässä on pakko myöntää, että totta kai tässä on suomalainen elinkeinoelämä voittaja siinä tapauksessa, jos saadaan kuljetusten hinnat radikaalisti laskemaan. Mutta itse en kuulu näihin ihmisiin, jotka haluaisivat sen tehdä suomalaisten kuljetusyrittäjien kustannuksella vaan jollakin muulla konstilla. Se keskustelu onkin siirrettävä parinkymmenen vuoden päähän taaksepäin, kun Suomi liittyi EU:hun. Silloinhan me toivoimme, että työvoima ja asiat liikkuvat vapaasti rajojen yli, ja tässähän nyt on kyse juuri siitä. Haluammeko me sitten halvat työvoimamarkkinat tänne? Ainakin itse olisin sitä mieltä, että puolustaisin suomalaista kuljetusyrittäjää ja kuljetustyöntekijää niin kauan kuin se mahdollista on ja laillisin keinoin sitä voidaan tehdä.

19.01 Antero Laukkanen kd: Arvoisa rouva puhemies! Tämä on juuri niin kuin tässä Kulmala totesi, olen samaa mieltä. Totean vain suomalaisten kuljetusliikkeiden kilpailutilanteen: Jo tällä hetkellä mennään melkein sisärenkailla tuolla, se on niin kilpailutettu, niin vedetty kireäksi kuin vain ikinä voi tässä maassa olla. Täällä on paljon kansainvälisiä toimijoita, isoja ketjuja, jotka ovat tulleet tänne. Ne ovat myös ostaneet suomalaisia kuljetusliikkeitä päästäkseen markkinoille. Nyt jos tänne sitten tuodaan tällainen villi liikenne vielä joukkoon, niin kyllä meillä tässä isoja ongelmia on. Niin kuin täällä ovat monet puhujat todenneet, ei kukaan pysty valvomaan tätä, se on se iso ongelma. Vaikka tämä päätettäisiinkin viedä läpi, niin ei kukaan tätä pysty valvomaan, minkälaisilla verokorteilla ja palkkakirjoilla täällä sitten ajellaan.

19.02 Harry Wallin sd: Edustaja Pakkanen puheenvuoro kirvoitti vielä tämän viimeisen puheenvuoron tähän asiaan. Leena Luhtasen ollessa liikenneministerinä 2000-luvun alussa Venäjälle vietiin Suomen kautta autoja mielettömästi, kymmeniätuhansia. Se johtui verosyistä, ja yksi satama oli Hanko, jonka kautta vietiin paljon. Venäläiset rekat tulivat rajan yli, niillä oli ylisuuret tankit, ne eivät tankanneet kertaakaan Suomen puolella. Niillä oli eväät mukana, ja ne kävivät Suomen puolella ja veivät ne autot takaisin sinne Venäjälle. Suomelle ei jäänyt kuin saasteet siinä hommassa.

Nyt on tietenkin tässä kysymyksessä vähän samanlainen tilanne, vaikka Venäjä ei kuulu EU:hun eikä Eta-alueeseen — nyt on sitten virolaiset autot. Ne tulevat omilla polttoaineillaan, omilla työehtosopimuksillaan, ei siinä suomalainen yrittäjä millään voi pärjätä. Se tietää satojentuhansien eurojen tappioita jokaiselle ja tuhansien ihmisten työttömyyttä. Siinä mielessä kyllä vetoaisin, että tässä olisi nyt kansallinen etu eikä mikään puoluepoliittinen raja, että tätä siellä liikenne- ja viestintävaliokunnassa voitaisiin miettiä, niin kuin

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

edustaja Essayah esitti, että katsottaisiin tämä vuoden 2017 tilanne ja sen jälkeen tehtäisiin ratkaisu, niin kuin sitten EU edellyttää.

19.03 Ari Torniainen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Wallinille ja oikeastaan myöskin edustaja Laukkaselle toteaisin, että kyllä tässä on kansallinen etu meillä kaikilla toiveena ja halutaan turvata suomalainen yrittäjyys ja tässä tapauksessa nimenomaan kuljetusyrittäjien tulevaisuus ja myöskin kuljettajien tulevaisuus, se että heille olisi töitä. Varmasti se kansallinen etu on se, mutta niitä keinoja, millä me pystymme tässä tilanteessa turvaamaan sen, tulee yhteisesti hakea. Itse toivon, niin kuin sanoin jo aikaisemmassa puheenvuorossa, että siellä valiokuntakäsittelyssä pohditaan hyvinkin perusteellisesti, miten tästä voidaan mennä eteenpäin.

Ja ihan sen verran vielä haluan sanoa, että kun puhutaan eurooppalaisista kuljetusyrittäjistä ja suomalaisesta kuljetusyrittäjyydestä, niin siinä on se iso ero, että tuolla Euroopassa ne yritykset ovat paljon isompia. Tässä on kyse etenkin 1—5 kuljettajaa omaavista yrityksistä, nimenomaan niistä suhteellisen pienistä yrityksistä, miten heidän tulevaisuutensa pystytään turvaamaan. Kyllä ne suuret yritykset pystyvät varmasti tulevaisuudessakin menestymään, mutta miten pienet ja keskisuuret suomalaiset kuljetusyritykset pystyvät tulevaisuudessa menestymään, siitä on kyse. Itse toivon, niin kuin sanoin, että valiokunnassa tätä asiaa pohditaan hyvinkin tarkkaan, löydetäänkö tässä keinoja.

Oikeastaan kysyn vielä lopuksi arvoisalta rouva ministeriltä: Tässä on nyt useamman edustajan suulla jo todettu se, että asiaa voisi vielä harkita. Kyllähän tämä asia on monta vuotta ollut jo esillä, niin että onko meillä Suomessa mahdollisuus viedä tätä asiaa vielä tuonne EU:n tasolle pohdittavaksi? Ja onko se mahdollista, ettei meille saataisi tätä lainsäädäntöä voimaan?

19.05 Markku Pakkanen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Wallin otti tuossa hyvän esimerkin, rekkakuljetukset, kun aikanaan rekoilla vietiin autoja Hangosta ja Kotkan sataman kautta Venäjälle. Silloinhan suomalaiset kuljetusyrittäjät olivat alussa siinä vahvasti mukana, ja sitten kun sitä hommaa kiihdytettiin, niin hetken päästä Suomen teillä oli Venäjän rekisterissä olevat autot. Mutta totuushan siinäkin oli, että siinä oli taustalla suuri suomalainen kuljetusliike, joka siirsi kaiken kalustonsa venäläiseen rekisteriin ja käytti sen jälkeen venäläistä kuljettajaa. Siinä toki suomalainen yrittäjä voitti, mutta kuljettajat olivat kyllä naapurimaan kuljettajia. Itse en toivo, että Suomessa tällainen liiketoiminta lisääntyy, koska tähän tarkoittaa sitten, että vain suuret menestyvät ja siirretään jälleen kerran sitä toimintaa tuonne ulkomaille ja ulkolaiset kuljettajat tulevat tänne.

Ja edelleen painotan, että siinä jälleen kerran on sen valvonnan vaikeus. Millä me taakamme, että nämä kuljettajat on sitten palkattu suomalaisen palkkatason mukaan? Kaikki me varmaan rehellisesti voimme myöntää, ettei varmasti ole, silloin kun näin toimitaan. Siitähän siinä kysymys on, ja tämä on hyvin iso kysymys. Toivon tosiaan, että tässä valiokuntakäsittelyn aikana kuunnellaan mahdollisimman montaa osapuolta ja katsotaan nämä asiat vielä moneen kertaan loppuun asti.

19.07 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! EU:n myötä vapaa kilpailu on hyvä, mutta siinä on myös nämä huonot puolensa. Ja tämä on yksi asia, mikä nyt on hankala.

Minä kiitän ministeriä, aamulla aamuohjelmassa oli hyvin rakentava ja hyvä keskustelu teillä. Nyt haluaisin vielä selventää sitä, että kun tätä — ja tästä asiasta on puhuttu jo kauan,

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

viime keväänä oli näitä rekkamielenosoituksia aiheesta — on valmisteltu, niin ministeri Soini on joutunut esittämään tämän mutta hän ei ole varmaan tämän takana eikä keksinyt tätä. Tämä tilanne oli jo pitkälle valmisteltu, kun tämä tuli esille.

Puhemies Maria Lohela: Sitten ministeri Bernerille 3 minuuttia.

19.08 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner: Arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia tästä keskustelusta. Pitkäaikaisena perheyrityksenä mikään ei olisi taas minun sydäntäni lähempänä kuin suomalaisen perheyrityksen menestys. Mikään ei ole myöskään minun sydäntäni lähempänä kuin se, että suomalainen yrittäjä menestyy. Mikään ei ole myöskään minun sydäntäni lähempänä kuin että seison niiden vaikeidenkin asioiden takana, jotka minut laitetaan tekemään.

Tämä on ollut EU-MINVAssa tehty linjaus. Ja niin kuin totesitte, silloin kun Suomea uhkaa sanktio tai tuomioistuinkäsittely, valmistelu on aina ulkoministeriön. Sektoriministerin tehtäväksi jää panna täytäntöön se EU-MINVAssa kesäkuussa tehty päätös. Ja siinä ominaisuudessa olen nyt tänään tässä teidän edessänne.

Koko syksyn olemme hakeneet ja pyrkineet löytämään ratkaisuja, jotka tukisivat suomalaista kuljetusyrittäjää. Me emme halua vastakkainasettelua. Me emme halua heikentää suomalaisen kuljetusyrittäjän elinkeinoa. Me emme halua myöskään sitä, että liikenneturvallisuus heikkenee Suomen teillä. Me haluamme oikeudenmukaisen ympäristön. Siksi olemme pitkin syksyä katsoneet, mitkä voisivat olla ne keinot, jos tämä vastoin kaikkea tahtotilaa kuitenkin etenisi. Omissa käsissäni ei ole se päätös pakittaa tästä, mutta eduskunnalla on oma vastuunsa ja oma mahdollisuutensa. Hallituksella on omia mahdollisuuksia, mutta niin on aina eduskunnallakin.

Me olemme pyrkineet hakemaan keinoja, joilla voitaisiin suomalaista kuljetusyrittäjää tukea: On selvitetty tiemaksuja. On selvitetty tilaajavastuulain tiukentamista. On selvitetty sähköisten rahtikirjavaatimusten tiukentamista. On katsottu, voidaanko turvallisuutta lisätä tiukentamalla rengasvaatimuksia. On pyritty katsomaan, miten EU:ssa voidaan vaikuttaa. Me olemme pyrkineet olemaan aktiivisia sen suhteen, että maantiepakettia käsiteltäessä kabotaasi olisi aktiivisesti esillä.

Toisin kuin edustaja Taavitsainen sanoo tässä, tämä asia tuli esille valitettavasti SKALin omasta englanninkielisestä esitteestä, ei Trafista johtuen — sen varmistin vielä tänään, että näin on. Elikkä nyt me siivoamme kyllä ihan toimialan itsensä aiheuttamaa, syntynyttä tilannetta.

En myöskään ole koskaan todennut, että Suomea uhkaisivat taannehtivasti vahingonkorvausvaatimukset, vaan että jos Suomi tuomittaisiin, niin kyse ei olisi niinkään niistä sanktioista, joita mahdollisesti Suomelle asetettaisiin, vaan siitä, että se mahdollistaisi Suomelle sen, että mikäli Suomi todettaisiin syylliseksi tai jotenkin näin, niin silloin jokainen kuljetusyrittäjä, joka ei olisi saanut ajaa täällä niitä kabotaaseja, joita EU on esittänyt, voisi hakea vahingonkorvausta. Ja tämä on toki ulkoministeriön linjausta, mitkä ovat ne riskit, mikä on se skenaario, mikä on se EU-politiikan kokonaiskuva, jossa Suomen halutaan olevan, missä halutaan olla tiukkana, missä halutaan olla vähemmän tiukka. Jokainen sektoriministeri pyrkii puolustamaan omaansa viimeiseen saakka, mutta se viimekätinen linjaus Suomen kannasta tehdään ulkoministeriön ja suuren valiokunnan viimeisenä sanana. Ja sen jälkeen minun on laitettava eteenpäin se kansallinen lainsäädäntö.

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

Nyt minä esitän ja toivon eduskunnalta viisautta — ei vastakkainasettelua, vaan ratkaisujen hakemista, mutta myös varautumista sen suhteen, että jos joudumme näihin ja tämän hallituksen esityksen viemään eteenpäin, niin meillä on myös valmiina keinoja, millä suomalaista kuljetusyrittäjyyttä tuetaan. — Kiitos.

19.12 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Kiitoksia ministerille tässä vaiheessa, voisi sanoa, varsin rohkaisevasta puheenvuorosta. Ehkä joskus pitää osata niitä rivinvälejäkin lukea, ja tässä ainakin minulle itselleni jäi sellainen tuntuma ministerin puheenvuorosta, että ei siellä valiokunnassakaan tarvitse niin kauheasti hötkyillä tämän asian kanssa, jos nyt oikein ymmärsin. Varmasti semmoinen runsas ja monipuolinen kuuleminen tämän asian kohdalla lienee paikallaan. On äärimmäisen tärkeätä, että tosiaankin tässä tilanteessa — kuten aivan oikein on todettu — tätä kokonaisriskiä pitää arvioida, kokonaisuutta pitää arvioida. Kun EU-asetuksesta puuttuu tilapäisyyden ja kuljetusten määritelmä ja Suomi on tehnyt siitä omat johtopäätöksensä, omat näkemyksensä ja ne eivät kelpaa komissiolle, niin minä ainakin uskaltaisin tulkita tätä niin, että siinä mielessä meillä ei niin hirvittävää kiirettä nyt tämän asian oikomisessa ole. Meillä on nyt vähän erilainen näkemys komission kanssa siitä, mikä on tilapäistä ja mikä on kuljetus, ja siinä mielessä minä luulen, että tämä keskustelu antaa hyvää osviittaa myöskin sinne valiokunnan suuntaan. Kiitoksia ministerille.

19.14 Antero Laukkanen kd: Arvoisa puhemies! Ministerille selkeistä vastauksista kiitos.

Kyllä Suomi voi ajaa vahvasti omia etujaan, niin kaikki muutkin maat tekevät, tekevät juuri tällaista — niin kuin tässä nyt vähän henki on se, että tässä on kolme vuotta aikaa tätä pyöritellä valiokunnassa edestakaisin, sinne sun tänne. Ei ole mitään hoppua tämän asian kanssa. Pitää antaa nyt aikaa suomalaisille kuljetusyrittäjille myös sopeutua tähän tilanteeseen. Voihan se olla, kyllä näin veikkaan, että sitten aikanaan, jos tässä nyt joitain sanktioita syntyisi, sillä kuljetusyrittäjällä, joka Suomesta hakisi korvausta, olisi mielestön näyttötaakka osoittaa, että hän olisi silloin vuonna 2015 pystynyt tekemään semmoisen tarjouksen, että olisi saanut kaikki kuljetukset täällä. Kyllä sellaista asianajajavelhoa saataisiin odottaa tässä maassa aika pitkään, joka pystyisi todistamaan sen, että hänelle on syntynyt haittaa.

Puhemies Maria Lohela: Ymmärsinkö oikein, että edustaja Torniainenkin pyysi vastauspuheenvuoroa? (Ari Torniainen: Kyllä!) — Kyllä.

19.15 Ari Torniainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Myöskin omasta puolestani iso kiitos ministeri Bernerille tuosta selvityksestä ja noista vastauksista, joita te annoitte meille edustajille, keitä tässä salissa vielä on, ja siitä selvityksestä, minkä takia nimenomaan tämä hallituksen esitys on täällä meidän salikeskustelussamme nytten, ja niistä taustatiedoista myöskin, että mistä se on tullut.

Olen käsittänyt, että kyllä tässä salissa me kaikki yhteisesti haluamme turvata suomalaisen kuljetusyrittäjyyden tulevaisuudessa ja nimenomaan niitten suomalaisten kuljettajien työpaikat ja tulevaisuuden myöskin heille. Etsitään nytten kaikki yhdessä sitten niitä keinoja, oikeastaan käännetään kaikki matot ja katsotaan, löytyykö mattojen altakin vielä nii-

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

tä keinoja, millä voidaan niitä tapoja löytää, että se suomalainen yrittäjäyys on voimissaan myöskin tulevaisuudessa.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle suorasta kansainvälisestä rautatieliikenteestä Venäjän kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta

Hallituksen esitys HE 149/2015 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

Keskustelu

19.16 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Käsiteltävänä on uusi valtiosopimus Suomen ja Venäjän välisestä rautatieliikenteestä. Sopimusneuvotteluista sovittiin Venäjän kanssa vuonna 2005. Pääasiallinen syy neuvotteluihin on se, että kummassakin maassa oli tapahtunut organisatorisia muutoksia ja rautateiden liiketoiminnot oli erotettu hallinnollisista tehtävistä. Suomen puolella oli lisäksi kaksi erityisyyttä neuvotteluiden aloittamiseen: voimassa oleva sopimus on EU-sitoumusten vastainen ja sopimus osittain Suomen perustuslain vastainen.

Sopimusneuvotteluja käytiin kymmenen vuotta. Syinä olivat lähinnä se, että oikeusjärjestelmät ovat erilaisia, ja se, että sopimuskokonaisuus oli hyvin laaja. Sopimus allekirjoitettiin huhtikuussa 2015. Uudella sopimuksella ja sen nojalla tehtävällä ministeriöiden välisellä hallinnollisella sopimuksella uudistetaan nykyinen, osittain täysin vanhentunut sopimuskokonaisuus, joka on osin 1940-luvulta.

Sopimuksen kohteena on Suomen ja Venäjän välinen suora kansainvälinen matkustaja- ja tavaraliikenne. Suoralla liikenteellä tarkoitetaan sitä, että maittemme välisessä rautatieliikenteessä liikennöidään ilman matkustajan junanvaihtoa tai ilman tavaroiden siirtokuormausta rautatieraja-asemilla. Sopimus sääntelee matkustajien ja tavaroiden kuljettamista koskevia ehtoja, oikeuksia ja velvoitteita sekä kuljetusyhtiöiden välisiä suhteita, mukaan lukien vahingonkorvausvelvollisuus ja muut vastuukysymykset.

Uusi sopimus on vaikutuksiltaan ja vastuuiltaan selkeämpi kuin voimassa oleva sopimus. Kuljetusyhtiöiden vastuukysymykset säilyvät kuitenkin samanlaisina kuin tälläkin hetkellä. Vastuu kuljetuksista päättyy valtakunnanrajasta lähimmällä rautatieasemalla, ellei kuljetusyhtiöiden kesken ole toisin sovittu. Voimassa olevaan sopimukseen verrattuna uuden valtiosopimuksen sanamuodot on muutettu neutraaliksi ja artikkelit on laadittu siten, että ne täyttävät EU-lainsäädännön vaatimukset. EU:n komissio onkin vahvistanut päätöksellään elokuussa 2015, että sopimus on EU-lainsäädännön mukainen.

Venäjän federaation hallitus on tammikuussa lähettänyt tämän sopimuksen käsiteltäväksi Venäjän valtiollisessa duumassa, ja alustavan arvion mukaan duuma saa sopimuksen kä-

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

sitellyksi alkavan kevään aikana. Toivon, että sopimus saa myönteisen vastaanoton täällä eduskunnassa ja että voimme käsitellä tämän asian kevään aikana. — Kiitos.

19.19 Mikko Kärnä kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kiitokset ministeri Bernerille. On todella erinomainen asia, että tämä pitkään työstetty sopimus on saatu nyt tänne eduskunnan käsiteltäväksi. Rautatieyhteistyö Venäjän kanssa on äärettömän tärkeä asia.

Itse sopimukseen liittyen minulla ei varsinaisesti mitään duubioita ole, mutta tällähän nyt avataan kaikki rautatieraja-asemat kaikenlaisien tavaroiden kuljettamiselle. Ja tässä esityksessä myös todetaan, että tämä ei varsinaisesti aiheuta muutoksia Suomen ja Venäjän väliseen rautatieliikenteeseen liittyvissä tehtävissä tulli- ja rajavartiolaitoksille, mutta mikäli näitä siirtoja muille rautatieraja-asemille tulee ja niiden kautta tapahtuvien kuljetusten lisääntyminen edellyttää tulli- ja rajavartiolaitosten työpanoksen lisäämistä näillä asemilla, niin silloin täytyy varata Rajavartiolaitokselle ja tulliviranomaisille riittävät resurssit. Meidän sisäisen turvallisuuden kehykset ovat tälläkin hetkellä erittäin ohuet. Rajavartiolaitoksella on voimakkaita paineita tuonne EU:n suuntaan, Frontexin suuntaan. Sinne ollaan joutumassa varaamaan niin sanottuun valmiusosastoon noin 50 henkilötyövuotta, ja nykyisillä kehyksillä Rajavartiolaitos joutuisi vähentämään vuoteen 2019 mennessä jopa 195 henkilötyövuotta. Uskon kyllä, että hallitus nyt sitten kehysriihessään ottaa huomioon tämän asian, että meillä on voimakkaita lisäämispaineita nimenomaan tuolla sisäisen turvallisuuden puolella.

Mutta kiitoksia vielä ministerille. Hienoa saada tämä pitkään työstetty sopimus tänne käsiteltäväksi.

19.21 Ari Torniainen kesk: Arvoisa rouva puhemies! On hyvä, että tämä kauan neuvotteluissa ollut sopimus on nyt vihdoinkin saatu tähän vaiheeseen ja sopimus saadaan aikaiseksi. Me kaikki tiedämme, että tuon itäisen naapurin kanssa käytävät neuvottelut ovat joskus hyvinkin pitkiä. Tiedän, että esimerkiksi se sopimus vaarallisten aineiden kuljetuksista rautateillä venyi usean vuoden ajaksi ja meillä oli tavallaan sopimukseton aika hyvinkin pitkään. Hyvä, että sekin sopimus saatiin aikaiseksi.

On hyvä nyt, että tämä tulee voimaan, mutta samalla haluan myös kiittää ministeri Berneriä siitä viime viikolla päätetystä 600 miljoonan euron kärkihankepaketista, joka tuli perusväylänpitorahoihin. Siinä oli muun muassa 28 miljoonaa euroa Vainikkalan rautatieasemalle, joka on juuri se Suomen ja Venäjän välisen henkilöliikenteen raja-asema, jolla junat liikkuvat. Se tuli äärettömän hyvään tarpeeseen siellä, ja toivottavasti työt lähtevät siellä nopeasti käyntiin.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Berner, vielä loppuminuutti.

19.22 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, rouva puhemies!

Kiitoksia kiitoksista. Haluaisin vain todeta sen, että todellakin tässä tulevassa kehysriihessä on tarkoitus tarkastella sisäisen turvallisuuden osalta kehysvalmiuksia ja katsoa, mitä ne resurssitarpeet tulevaisuudessa tulevat olemaan. Toivottavasti päästään parempaan ratkaisuun myöskin tämän osalta. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

12. Hallituksen esitys eduskunnalle panostajalaki

Hallituksen esitys HE 134/2015 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.

Keskustelu

19.23 Kari Kulmala ps: Arvoisa rouva puhemies! Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi panostajalakia. Nykyinen panostajalaki on vuodelta 2000, joten se ei vastaa kaikilta osiltaan enää nykyvaatimuksia. Esityksessä säädettäisiin muun muassa räjäytystyötä tekevän henkilön eli panostajan pätevyyskirjojen myöntämisen edellytyksistä aikaisempaa tarkemmin. Esityksen tarkoitus on tältä osin hyvä, koska se parantaisi osaltaan räjäytystyössä työskentelevien henkilöiden turvallisuutta sekä työhön liittyvää yleistä turvallisuutta selkeyttämällä ja ajantasaistamalla sääntelyä.

Panostajan pätevyyskirjoja oli vuoden 2015 alkupuolella noin 4 880, ja niitä on tällä hetkellä kolmenlaisia: räjäyttäjän, panostajan ja ylipanostajan lupakirja. Aikaisemmin oli myös nuoremman panostajan lupakirja, mutta se on poistettu käytöstä. Vaativimpia ylipanostajan pätevyyskirjoja on tällä hetkellä Suomessa noin 950. Vuosittain myönnetään kokonaan uusia panostajan pätevyyskirjoja noin 325 eli varsin merkittävä määrä. Se on enemmän kuin mitä esimerkiksi poliiseja valmistuu koulusta vuosittain. Kertauksen vuoksi kerron, että tänä vuonna poliiseja valmistuu jopa 67.

Esityksen myötä pätevyyskirjaluokittelu osittain uudistettaisiin. Nuoremman panostajan ammatti olisi jälleen tulossa takaisin, sekä panostaja muuttuisi vanhemmaksi panostajaksi. Uutena tulisi kokonaan uusi pätevyys: räjäytystyön vastuuhenkilö. Pidän tärkeänä, että tätä pätevyyttä ei saada pelkästään kirjoja lukemalla. Panostajan ammatti on vaativa, eikä työtä opi pelkästään lukemalla. Koulutus antaa vain lähtökohdan ammattitaidon kehittymiselle, koska ammatissa korostuu pätevytyminen työhön tekemisen kautta ja räjähteiden käsitteleminen valvojan välittömässä läheisyydessä.

Turvallisuutta ei voi panostajan ammatissa liikaa korostaa. On kyse työskentelystä räjähdysaineiden kanssa. Ei ole aivan sama, kuka työskentelee ja räjäyttää Eduskuntatalon alla tai Kampissa, missä on paljon ihmisiä liikkeellä samaan aikaan. Tietyt laskutoimitukset ynnä muut tulee hallita, mutta työssä saatu kokemus ja ammattitaito ovat tärkeintä. Vaikka Suomessa on ylipanostajan pätevyyskirjoja, nuo aikaisemmin mainitsemani 950, eivät heistäkään sovi räjäyttäjäksi Kampiin kuin korkeintaan yhden käden sormilla laskettavat henkilöt. Minulla on onnekseni ilo tuntea osa heistä.

Esityksen mukaan pätevyyskirjojen myöntämisen edellytyksiä määriteltäisiin tarkemmin. Erityisesti henkilön muuta sopivuutta koskevia säännöksiä tarkennettaisiin. Esityksessä säädettäisiin siitä, että henkilön tietynlainen rikollinen tausta tai muu turvallisuuteen kohdistuva käyttäytyminen estäisi pätevyyskirjan myöntämisen. En näe kuitenkaan mitään mainintaa esityksessä siitä, millainen tämä kyseinen rikollinen tausta on. Riittääkö pätevyyskirjan epäämiseen rattijuopumus, pahoinpitely, varkaus, huumausainerikos tai tör-

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

keä liikenneturvallisuuden vaarantaminen? Riittääkö henkilöstä pelkästään suppea turvallisuus selvitys? Myöskään se ei tässä esityksessä selviä, miten nämä taustat saadaan selville ulkomaalaiselta henkilöltä. Louhintatyömailla on entistä enemmän esimerkiksi virolaisia työmiehiä, jotka eivät osaa puhua suomea. Onko niin, että esimerkiksi virolaiselta henkilöltä riittää, että hän kertoo omat rikostietonsa ja taustansa? Suomalaisista rekistereistä nämä tiedot toki saadaan, mutta ei välttämättä edes virkamiesyhteistyöllä valtioiden välillä. Tietojen luovuttamista koskevat myös henkilötietolaki ja laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta.

Esityksestä annetuissa lausunnoissa pätevyyskirjan voimassaoloajan lyhentämistä viiteen vuoteen pidettiin tarpeettomana eikä sillä arveltu saavutettavan esitettyjä hyötyjä. Onkin selvää, että lyhennys viiteen vuoteen lisää kustannuksia. Se myös lisää viranomaisten työmäärää. Tärkeämpää olisikin tiedonkulun varmistaminen viranomaisten välillä ja mahdollisuus tarvittaessa peruuttaa pätevyyskirja, jos siihen on syytä. Tällöin ei nykyistä voimassaoloaikaa tarvitse lyhentää.

Pidän myös tärkeänä, että kun henkilö hakeutuu räjähdelain koulutukseen, taustat tarkistetaan ja arvioidaan henkilön sopivuus ennakoitavasta tehtävästä. Tällöin saataisiin jo ennakoitavasta selvitys mahdollisen riskihenkilön halusta hankkia räjähdelain osaamista.

Arvoisa rouva puhemies! Pidän tärkeänä, että räjäytystyötä tekevillä ja räjäytysaineiden kanssa tekemisissä olevilla henkilöillä on työn turvalliseen tekemiseen tarvittava ajantasainen koulutus ja ammattitaito. Louhintatyömailla suurin ongelma on kuitenkin siinä, että kiire lisääntyy jatkuvasti. Yhtenä ongelmana on myös se, että vaikka työntekijät muistavat kypärän ja silmäsuojat hyvin, niin ei huomioida vaarallista ympäristöä. Työmailla on myös henkilöitä, jotka eivät osaa suomen kieltä. Tällöin he eivät osaa varoa, vaikka heitä varoitettaisiin vaarasta.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi urheilijan tapaturma- ja eläketurvasta annetun lain sekä sairausvakuutuslain mukaisen omavastuun korvaamisesta maatalousyrittäjälle annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 152/2015 vp

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, jolle sivistysvaliokunnan on annettava lausunto.

14. Hallituksen esitys eduskunnalle pääsystä korkeampaan koulutukseen Pohjoismaiden välillä tehdyn sopimuksen muuttamisesta tehdyn sopimuksen hyväksymisestä

Hallituksen esitys HE 140/2015 vp

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan.

Pöytäkirja PTK 4/2016 vp

15. Hallituksen esitys eduskunnalle eräksi avioliittolain muutoksen edellyttämiksi lainmuutoksiksi

Hallituksen esitys HE 65/2015 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 7/2015 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 10.2.2016 pidettävään täysistuntoon.

16. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on keskiviikkona 10.2.2016 klo 14.00. Täysistunto lopetettiin klo 19.29.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen